

A pályakezdő szakmunkások munkaerő-piaci helyzete – 2010

*Az elemzés a
„Szakiskolai férőhelyek meghatározása – 2010, a regionális
fejlesztési és képzési bizottságok (RFKB-k) részére” című
kutatási program keretében készült*

SZAKISKOLA_2010

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan non-profit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI – Research Institute of Economics and Enterprises
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A kutatás finanszírozását az MKIK GVI és az MKIK között 2010. január 18-án létrejött szerződés biztosította, amely szerződés előzménye a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, valamint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara között megkötött MPA-KA-SZMM-6/2009. iktatószámú támogatási szerződés.

A kutatás terepmunkáját irányította: Nagy Róbert (MKIK GVI)

Az online kérdőív fejlesztési munkáit végezte: Uhrin Tamás

Az adatfelvétel kérdőívét készítette:

Révész Erika (erika.revesz@gvi.hu)

Makó Ágnes (agnes.mako@gvi.hu)

A matematikai-statisztikai elemzést készítette és a tanulmányt írta:

Makó Ágnes, elemző (MKIK GVI)

agnes.mako@gvi.hu

Kutatásvezető:

Tóth István János, Ph.D.

tudományos főmunkatárs, MTA KTI,

ügyvezető igazgató, MKIK GVI

istvan.janos.toth@gvi.hu

A kézirat lezárva: 2010. szeptember 9.

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 120.

Tel: 235-0584

Fax: 235-0713

e-mail: gvi@gvi.hu

internet: <http://www.gvi.hu>

Tartalom

Összefoglaló	8
Bevezetés	11
1. Az adatfelvétel	13
2. A minta jellemzői.....	15
3. A megkérdezettek alapjellemezői	17
4. Iskolai előmenetel és az iskoláról alkotott vélemények	19
4.1. A családi háttér iskolai előmenetelre gyakorolt hatása.....	31
5. Jelenlegi munkaerő-piaci pozíció	35
5.1. A családi háttér munkaerő-piaci pozícióra gyakorolt hatása	45
5.2. Munkanélküliség a szakképzettek körében	51
6. Költözés, migráció, mobilitás	65
7. Tervek, tervezett munkaerő-piaci érvényesülés.....	67
8. Szakmából kilépés, kilépési arányok	72
Következtetések	89
Függelék.....	91
Melléklet: az adatfelvétel kérdőíve	99

Ábra- és táblajegyzék

1.1. ábra: Adott időszakokban megvalósult interjúk száma (darab), 2010, N=2976.....	13
1.2. ábra: Megvalósult és tervezett interjúk aránya az adott időpontokban (százalék), 2010, N=2976	14
2.1. táblázat: A minta megyék szerinti megoszlása, 2010, N=2916	16
2.2. táblázat: A minta régiók szerinti megoszlása, 2010, N=2916	16
3.1. ábra: A megkérdezettek édesapjának iskolai végzettsége, százalék, 2010, N=2789	18
4.0.1. ábra: Ha újból szakmát és iskolát kellene választania, hogyan döntene? (százalék), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2899, N ₂₀₁₀ =2916	21
4.0.2. ábra: Idegennyelv-ismeret a szakiskolát végzettek körében (százalék), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2899, N ₂₀₁₀ =2916	22
4.0.3. ábra: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2781-2882, N ₂₀₁₀ =2835-2906	23
4.0.4. ábra: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2806-2877, N ₂₀₁₀ =2856-2909	25
4.0.5. ábra: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2503-2776, N ₂₀₁₀ =2475-2873	26
4.0.6. ábra: Munkavégzésében mennyire veszi hasznát annak, amit a szakiskolában tanult? (százalék), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =1297, N ₂₀₁₀ =1171	27
4.0.7. ábra: Mi az, amit a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát (az összes említés százalékában), 2010, N=579	29
4.0.8. ábra: A szakmaválasztásban szerepet játszó tényezők gyakorisága (százalék), 2010, N=2653-2829	30
4.1.1. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények az édesapa végzettsége szerint (2009-2010), N ₂₀₀₉ =2386, N ₂₀₁₀ =2556	31
4.1.2. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények az édesapa végzettsége szerint (2009-2010), N ₂₀₀₉ =2498, N ₂₀₁₀ =2633	32
4.1.3. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (2009-2010) N ₂₀₀₉ =2417, N ₂₀₁₀ =2556	33
4.1.4. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (2009-2010), N ₂₀₀₉ =2535, N ₂₀₁₀ =2639	34
5.0.1. ábra: A megkérdezettek munkaerő-piaci státusza (százalék), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2884, N ₂₀₁₀ =2911	36

5.0.2. ábra: A megkérdezettek megoszlása munkaszerződésük típusa szerint (százalék), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =1257, N ₂₀₁₀ =1089	37
5.0.3. ábra: Az álláskeresés során igénybe vett módszerek (százalék), 2009-2010, N=1277 N ₂₀₀₉ =1422, N ₂₀₁₀ =1247	38
5.0.4. ábra: Az álláskeresés átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2010, N=1099	40
5.0.1. táblázat: A munkahellyel való elégedettség, 2009-2010	41
5.0.5. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2010, N=294-1177	41
5.0.6. ábra: A következő fél évben munkahelyváltást tervezők aránya aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (százalék), 2010, N=1044	42
5.0.7. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények jelenlegi munkaerő-piaci státusz szerint, 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2489, N ₂₀₁₀ =2661	43
5.0.8. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények jelenlegi munkaerő-piaci státusz szerint, 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2617, N ₂₀₁₀ =2742	44
5.1.1. táblázat: A jelenlegi munkaerő-piaci státusz az édesapa iskolai végzettsége szerint, 2009, N=2711	45
5.1.2. táblázat: A jelenlegi munkaerő-piaci státusz az édesapa iskolai végzettsége szerint, 2010, N=2786	46
5.1.1. ábra: A szakiskola után továbbtanulók aránya az édesapa iskolai végzettsége szerint, százalék, 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2711, N ₂₀₁₀ =2786	47
5.1.3. táblázat: A megkérdezett jelenlegi munkaerő-piaci státusza az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (százalék), 2009, N=2760	48
5.1.4. táblázat: A megkérdezett jelenlegi munkaerő-piaci státusza az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (százalék), 2010, N=2795	49
5.1.2. ábra: Az álláskeresés átlagos hossza az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (hónap), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =1168, N ₂₀₁₀ =1106	50
5.2.1. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az édesapa iskolai végzettsége szerint, 2009	51
5.2.2. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az édesapa iskolai végzettsége szerint, 2010	52
5.2.3. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2009	54
5.2.4. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2010	55

5.2.5. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2009.....	56
5.2.6. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2010.....	56
5.2.7. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2009.....	57
5.2.8. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2010.....	58
5.3.1. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2009.....	60
5.3.2. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2010.....	61
5.3.3. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2009.....	62
5.3.4. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2010.....	62
5.3.5. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2009.....	63
5.3.6. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2010.....	64
6.1. ábra: Milyen feltétellel költözne másik városba egy jobb álláslehetőség kedvéért? (százalék), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2147, N ₂₀₁₀ =2126.....	66
7.1. ábra: Hol szeretne a későbbiekben továbbtanulni? (százalék), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =1404, N ₂₀₁₀ =1561.....	68
7.1. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2009.....	69
7.2. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2010.....	70
7.3. táblázat: A karrier szempontjából szükségesnek tartott tényezők, 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2353-2825, N ₂₀₁₀ =2355-2869.....	71
8.1. táblázat: Kilépési definíciók – 2009.....	74
8.2. táblázat: Kilépési definíciók – 2010.....	75
8.1. ábra: A szakiskolában való végzést követő 8 hónapban a tanult szakmájukban elhelyezkedő tanulók aránya a teljes végzett évfolyamhoz képest (százalék), 2009-2010, N ₂₀₀₉ =2762, N ₂₀₁₀ =2284.....	78
8.3. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók az effektív munkakínálat mutatója szerint, szakmák szerinti bontásban, 2010.....	79

8.4. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók az effektív munkakínálat mutatója szerint, szakmacsoportok szerinti bontásban, 2010.....	80
8.5. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók a társadalmi hasznosság mutatója szerint, szakmák szerinti bontásban, 2010	81
8.6. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók a társadalmi hasznosság mutatója szerint, szakmacsoportok szerinti bontásban, 2010.....	82
8.7. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók az elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint, szakmák szerinti bontásban, 2010.....	83
8.8. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók az elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint, szakmacsoportok szerinti bontásban, 2010	84
8.11. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2010	87
8.12. táblázat: Összehasonlítható kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2009-2010	87
8.13. táblázat: Kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint.....	88
8.14. táblázat: Összehasonlítható kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2009-2010	88
F1. ábra: A szakképzés tipikus útjai (feltételezve, hogy a diák elvégzi a megkezdett képzést) 91	
F1. táblázat: Az kiemelten támogatott szakmák listája.....	92
F2. táblázat: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2009.....	94
F3. táblázat: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2010.....	94
F4. táblázat: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2009	95
F5. táblázat: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2010	95
F6. táblázat: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2009	96
F7. táblázat: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2010	96
F8. táblázat: A vizsgált esetek szakmák és szakmacsoportok szerinti bontása, 2010	97
F9. táblázat: A szakmacsoportok összetétele – a vizsgált szakmák szakmacsoportonkénti száma, 2010.....	98

Összefoglaló

Tanulmányunk a pályakezdő szakmunkások munkaerő-piaci helyzetét, elhelyezkedési lehetőségeit, valamint szakmájukról, munkájukról alkotott véleményüket és a 2009 óta ezen területeken bekövetkezett változásokat kívánja feltérképezni. A kutatás a 2009 júliusában szakmát szerzett fiatalok munkaerő-piaci pályájának kezdetét vizsgálja, különös tekintettel arra, hogy a szakiskola elvégzése óta eltelt 8 hónap alatt be tudtak-e, illetve be akartak-e lépni a munkaerőpiacra. A vizsgálat a kiemelten támogatott szakmákra korlátozódott.

Az adatelemzés eredménye azt mutatja, hogy a 2010-ben megkérdezettek 7%-a 20 év alatti fiatal, 88%-uk 20 és 23 év közötti, 5%-uk pedig ennél idősebb, így átlagos életkoruk 21,1 év. Válaszadóink 83%-a férfi és 17%-a nő. 7%-uk Budapesten él, 56%-uk egyéb városban, 38%-uk pedig községben.

Adataink 2010-ben a tavalyi eredményekhez hasonlóan alátámasztották azt az összefüggést, mely szerint a családi (kulturális) háttér nagyban befolyásolja a felnövekvő gyermek iskolai, valamint munkaerő-piaci előmenetelét. Ezt a kapcsolatot elemzésünkben idén is a megkérdezett édesapjának iskolai végzettségén és munkaerő-piaci pozícióján keresztül vizsgáltuk meg, és azt tapasztaltuk, hogy a fenti magyarázó változók jelentős hatást gyakorolnak a megkérdezettek iskolai tanulmányi átlagára, álláskeresésének időtartamára és munkaerő-piaci státuszára.

A szakképzett pályakezdők iskolájukkal és szakmájukkal – a 2009-es eredményekhez hasonlóan – elégedettnek mondhatóak: ha újra dönteniük kellene, 60%-uk újra ugyanazt a szakmát és iskolát választaná, mint korábban. Ezen kívül igen magas arányban (87%) válaszoltak igenlően arra a kérdésre, hogy olyan szakmát tanultak-e a szakiskolában, amivel később is szívesen foglalkoznának. A gyakorlati képzőhellyel kapcsolatban szintén elmondható, hogy még a 2009-es, igen kedvező eredményekhez képest is javult a megkérdezettek véleménye. A szakmában elérhető jövedelemmel kapcsolatos benyomások is kedvezőbbeké váltak.

2009 és 2010 között a szakiskolában elsajátított tudás munkahelyeken történő hasznosíthatósága romlott az adatok szerint. A kérdezés időpontjában dolgozó fiatalok 39%-a jelezte, hogy a szakiskolában mindent megtanult, amire a munkahelyén szüksége van, 61%-uk viszont arról számolt be, hogy volt olyan készség, amit munkahelyén kellett elsajátítania. Az adatelemzés eredménye azt mutatja, hogy a megemlített készségek legnagyobb arányban konkrét feladatra, illetve feladatcsoportra vonatkoztak.

Az adatok szerint a legtöbb szakképzett fiatal azért választotta szakmáját, mert tehetséget érzett magában hozzá, ezen kívül sokan jelezték, hogy az elegendőnek érzett előzetes ismeretei alapján, illetve a biztos megélhetés reményében választották meg szakmájukat.

A szakképzettek nyelvtudásával kapcsolatban némileg kedvezőbb eredmények születtek 2010-ben, mint 2009-ben: a megkérdezetteknek immár 71%-a jelezte, hogy beszél a magyaron kívül más nyelven is.

Idén a 2009-es adatfelvétel eredményeihez képest romlott a fiatal szakképzettek munkaerőpiaci pozíciója. A megkérdezettek között csökkent az alkalmazottak aránya, a munkanélkülieké pedig nőtt, ezen kívül az álláskeresés átlagos időtartama is növekedett. Ezen kedvezőtlen tendenciák a gazdasági válság negatív hatásaival, főként a munkaerő iránti kereslet nagymértékű visszaesésével magyarázhatóak. A megkérdezettek igen jelentős részének (49%) még egy munkahelye sem volt életében – ők nagyrészt tanuló, illetve munkanélküli státuszúak voltak a kérdezés időpontjában.

Mind a 2009-es, mind a 2010-es adatfelvételünk eredményei arra utalnak, hogy a későbbi elhelyezkedési esélyek, illetve a vállalkozás indítása, vagy a továbbtanulás ténye szorosan összefügg az általános iskolai és főként a szakiskolai tanulmányi eredményekkel. A végzést követő körülbelül 8 hónapban elhelyezkedni tudók, a vállalkozók, illetve a továbbtanulók rendre jobb tanulmányi eredményeket értek el, mint akik munkanélküliek lettek, vagy alkalmi munkákból tartják fenn magukat.

A foglalkoztatottak körében a munkahellyel való elégedettség javult 2009-hez képest. Az adatok azt mutatják, hogy azok a szakképzettek, akik szakmájukban tudtak elhelyezkedni, átlagosan elégedettebbek munkahelyükkel, a tanulttól eltérő szakmában dolgozók pedig átlagosan kevésbé elégedettek azzal.

Kérdőívünk költözésre, mobilitásra, valamint jövőbeli tervekre vonatkozó kérdéseket is tartalmazott. 2010-es mintánkban kissé több a más településre ingázó, mint a tavalyi évben, viszont enyhén nőtt azon megkérdezettek aránya is, akik semmilyen feltétellel nem költöznének el lakóhelyükről másik magyarországi városba egy jobb álláslehetőségért. A többi megkérdezett 73%-a (2009-ben 60%) magasabb (a jelenlegi fizetésüket átlagosan 91 ezer forinttal meghaladó) összeg reményében már fontolóra venné az elköltözést.

A szakmájukból „kilépő”, tehát nem a saját szakmájukban dolgozó végzett szakképzettek az idei adatelemzés során is különös figyelmet fordítottunk, mivel ez megmutatja a hiányszakmák és a túlképzés újabb fontos vetületét. Az adatelemzés azt mutatta, hogy tavaly óta csak enyhén mérséklődött a nem saját szakmájukban elhelyezkedő szakképzettek aránya, mely

2010-ben körülbelül 67%-ra tehető. 2009 és 2010 között az elektrotechnika-elektronika, az élelmiszeripar és a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportban végzettséget szerettek között csökkent a kilépési arány, a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció, valamint a közlekedés szakmacsoportban viszont növekedett. A régiók szerinti vizsgálat azt mutatja, hogy a tavalyi felmérés adataihoz képest a kilépési arány jelentősen csökkent a Közép-Dunántúlon, az Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon, számottevő növekedést pedig Közép-Magyarország esetében tapasztaltunk.

A különböző kilépési mutatók azt jelzik, hogy 2010-ben a szakképzett fiatalok mintegy 70%-a valamilyen formában részét képezi a szakmájára vonatkozó munkakínálatnak, de csak a felük használta – munka vagy tanulmányok során – 2009-ben megszerzett szakmáját. Szintén az 50%-uk esetében valószínűsíthető, hogy végzés után el tudnak helyezkedni saját szakmájukban.

Bevezetés

Az alábbi tanulmány a pályakezdő szakmunkások munkaerő-piaci helyzetét, elhelyezkedési lehetőségeit, valamint szakmájukról, munkájukról alkotott véleményüket kívánja feltérképezni. A kutatás a 2009 nyarán szakiskolai vagy szakközépiskolai végzettséget – tehát szakmát – szerzett fiatalok munkaerő-piaci pályájának kezdetét veszi górcső alá, azt vizsgálva, hogy a szakiskola elvégzése óta eltelt mintegy nyolc hónap alatt be tudtak-e, illetve be akartak-e lépni a munkaerőpiacra, valamint el tudtak-e helyezkedni saját szakmájukban.

2010-es kutatásunk szerves folytatása a 2009-ben első alkalommal elvégzett vizsgálatnak, így adataink összehasonlíthatóak a tavalyi eredményekkel. Az idei tanulmányban az egy év alatt bekövetkezett változásokra helyezük a hangsúlyt, azonban eredményeinket nem interpretálhatjuk valós tendenciákként, mivel két adatfelvétel nem elégséges ilyen következtetések levonására. A tavalyi tanulmányhoz képest két új téma is bekerült a 2010-es kutatásba: megvizsgáltuk egyrészt azt, hogy milyen tényezők játszanak szerepet a fiatalok szakmaválasztásában, másrészt pedig feltérképeztük azt is, hogy mely készségeket kell a fiatal szakképzetteknek a munkahelyükön elsajátítaniuk ahhoz, hogy jól elláthassák feladataikat. Emellett 2010-ben az első adatfelvételhez képest pontosabb, differenciáltabb mutatókkal mérjük a szakmájukban elhelyezkedő, illetve a szakmát elhagyó fiatalok arányát.

A vizsgálat 2010-ben is a kiemelten támogatott szakmákra korlátozódott, melyekről a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB-k) döntöttek. A döntés alapját egyrészt a régiónként jogszabályban rögzített hiányszakmák, másrészt a tavalyi vállalati felmérés eredményei képezték, tehát utóbbi szerint azok a szakmák kerültek a kiemelten támogatottak közé, melyek esetében a jövőbeli várható kereslet jelentősen meghaladja a beiskolázási létszámot. (A pontos kritériumok régiónként eltérnek.) A jelenleg kiemelten támogatott szakmák listája megtalálható a tanulmány függelékében.

Az elemzés a szakképző intézményekben tanulók családi hátterét is figyelembe vette, mivel ezek igen fontos magyarázó változók az iskolai és munkaerő-piaci pályafutás vizsgálata során. Közel 3000 frissen végzett szakmunkást kérdeztünk meg a felmérés során, ami kellőképpen nagy minta ahhoz, hogy a 2010-ben végző szakmunkások várható viselkedésére tudjunk ebből következtetni.

A „*Szakiskolai férőhelyek meghatározása a regionális fejlesztési és képzési bizottságok (RFKB-k) részére*” című kutatási program 2008-ban indult el a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szervezésével és irányításával, a Munkaerő-piaci Alap anyagi támogatásával. A

kutatási program 2009-ben kibővítve került megvalósításra, így tavaly először nyílt lehetőségünk a vállalati kereslet felmérése mellett a pályakezdő szakképzettek munkaerőpiacra történő belépésének feltérképezésére is. 2010-ben a kutatási program folytatódott, így alkalmunk nyílt a vállalatok esetében a harmadik, a szakképzett fiatalok körében pedig a második adatfelvétel megvalósítására. A szakképzett pályakezdők körében végzett újabb vizsgálatról azt reméljük, hogy jelentősen elősegíti a kellően megalapozott döntéshozatalt a szakképző évfolyamok keretszámait illetően, mivel ezen felmérés révén az egyes képzések *minőségével* kapcsolatos információknak is birtokába jutunk.

A pályakezdők mintájának kialakításánál eltértünk a tavalyi koncepciótól. Idén nem teljeskörű kérdezést valósítottunk meg a kiemelten támogatott szakmát elvégzett fiatalok között, hanem szakma és megye szerinti arányok alapján mintát vettünk a kiemelten támogatott szakmát elvégzett, és a képzés ideje alatt tanuló szerződéssel rendelkező fiatalok sokaságából.

Az adatfelvétel szakmai koncepciójának kialakítását és a mintavételt az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézete (GVI) végezte el, a kérdőív összeállításában a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) és a GVI is részt vett. Az adatfelvételt a GVI szervezte, annak lebonyolítását részben az MKIK területi hálózata, részben a GVI irányította. A kapott adatok elemzését a GVI végezte el.

A 2010-es kutatást az előző évek tapasztalatainak figyelembevételével alakítottuk ki amellet, hogy az alapvető cél változatlan maradt: tapasztalati adatokra és a munkaerő-piaci szereplők várakozásainak felmérésére építve becslést adni a versenyszektor várható munkaerő-keresletéről és a szakképzett munkaerő kínálatának várható alakulásáról. Ez a kutatás a jövőben tovább folytatódva megteremtheti a pontosabb előrejelző rendszerek kiépítésének lehetőségét.

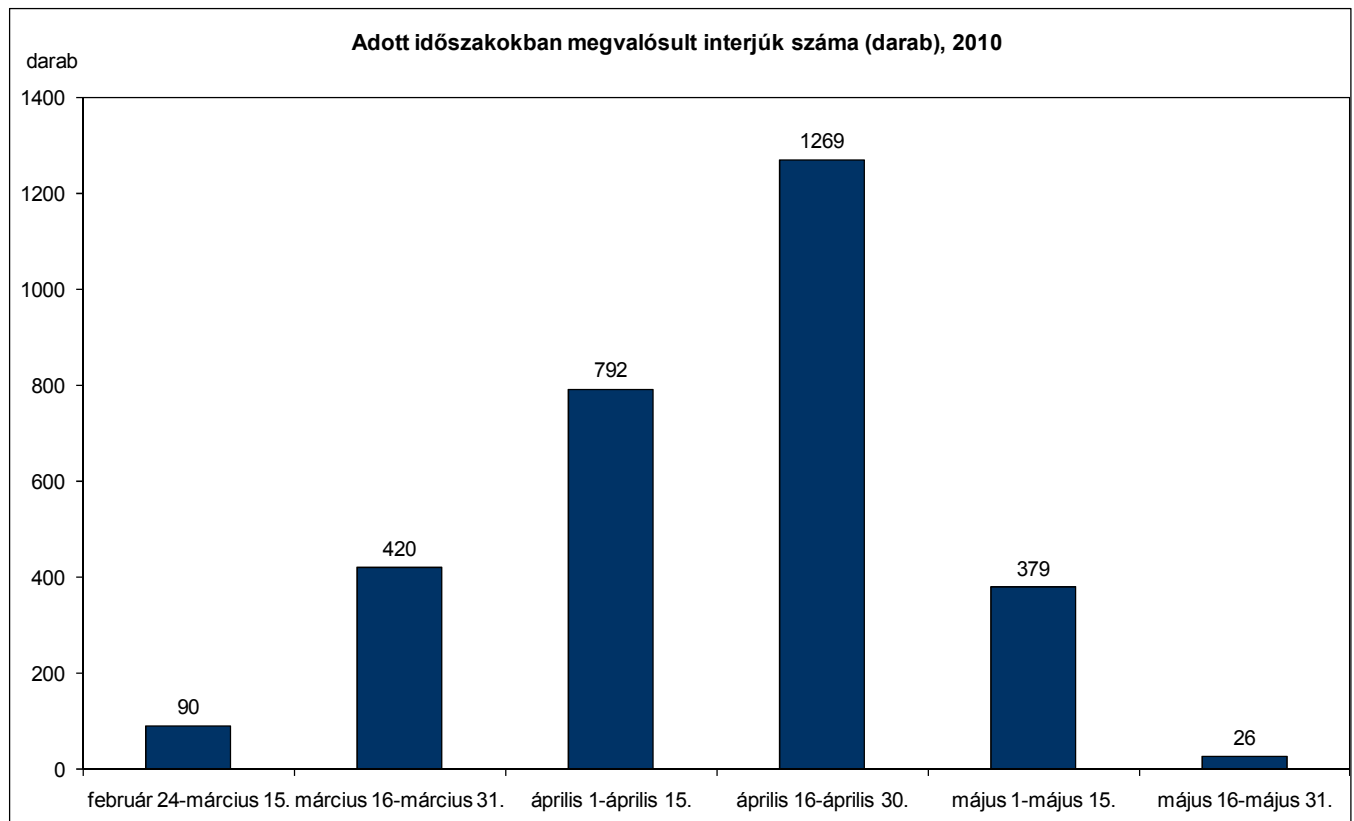
1. Az adatfelvétel

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szervezésében lezajlott kérdőíves adatfelvétel során 2976 frissen végzett szakképzett fiatalat kerestek fel a kérdezőbiztosok.

A szakképzettek mintájának alapját az ISZIIR adatbázis képezte. Az alapsokaságba azok a pályakezdő szakmunkások kerültek be, akik a nyilvántartás szerint a 48 kiemelten támogatott szakma egyikében végeztek a 2008/09-es tanévben, és a képzés ideje alatt rendelkeztek tanulósz szerződéssel (összesen 11.571 fő). Az alapsokaságból vett minta összetételét szakma és megye szerinti arányok alapján határoztuk meg.

A kérdést lebonyolító szervezetek 2010. február 24. és május 31. között végezték el a kérdőíves adatfelvételi munkát. Az 1.1. ábrán látható, hogy a kérdés gyorsuló ütemben folyt: április végéig minden kéthetes időszakban több kérdőív került lekérdezésre, mint a megelőző két hétben.

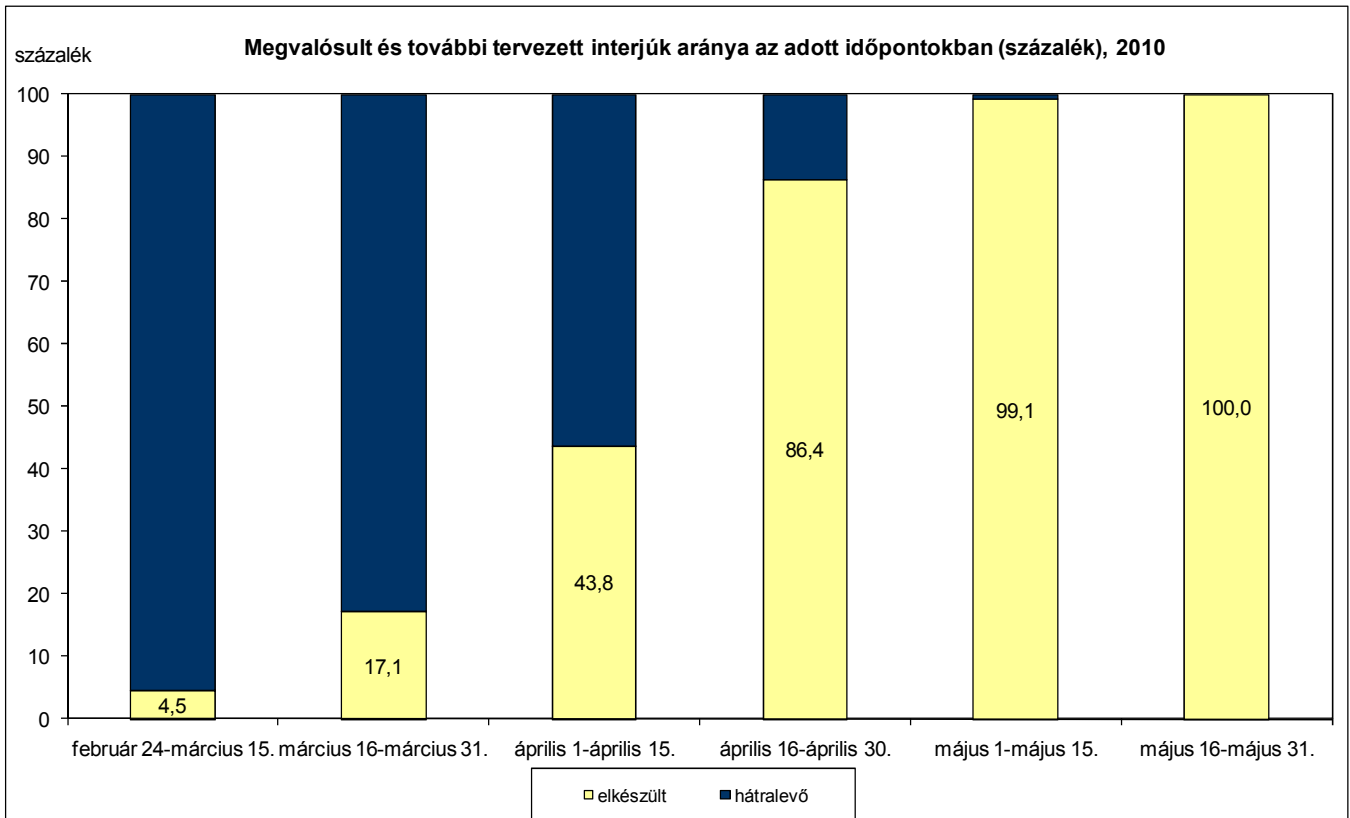
1.1. ábra: Adott időszakokban megvalósult interjúk száma (darab), 2010, N=2976

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

Az 1.2. ábrán az látható, hogy a kéthetenként megadott időpontokban a végső mintaelemszám mekkora része került már lekérdezésre és mennyi volt még hátra abból.

1.2. ábra: Megvalósult és tervezett interjúk aránya az adott időpontokban (százalék), 2010, N=2976

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A kérdőíves adatfelvétel ellenőrzése során az eredeti kutatás interjúalanyainak 10%-át telefonon ismét megkerestük. A 2976 pályakezdő szakmunkás közül véletlenszerűen választottunk ki 299 főt, és egy rövid kérdőív segítségével ellenőriztük, hogy az interjúk az előírásoknak megfelelően valósultak-e meg. 6 esetet kivéve (melynek oka valószínűleg adminisztrációs hiba) mindenütt emlékeztek a kérdésre, és az adatfelvevők értékelése igen jó átlagot ért el (ötös skálán 4,8). Összességében tehát elmondható, hogy az adatfelvevők jól végezték munkájukat és a kapott adatok megbízhatóak, mivel a válaszadóktól származnak.

2. A minta jellemzői

A területi kamarák hálózata segítségével összesen 2976 szakképző iskolát (szakiskolát vagy szakközépiskolát) végzett fiatalhoz jutottak el a kérdezőbiztosok. A kutatás célja a 2009-ben szakképző iskolát végzettek munkaerő-piaci helyzetének vizsgálata, ezért csak azon eseteket vizsgálhattuk, akik 2009-es szakképző iskolai végzettségről számoltak be. Kérdezői hiba miatt a kritériumnak nem megfelelő alanyok is bekerültek az adatbázisba, ezért az elemzésből ki kellett hagynunk azon eseteket (39 fő), akik a 2009-es évben nem szereztek szakiskolai vagy szakközépiskolai végzettséget¹. Ezen kívül vizsgálatunk a kiemelten támogatott szakmákra korlátozódott, így azon 21 főt is ki kellett hagynunk az elemzésből, akik 2009-ben nem kiemelten támogatott szakmában szereztek szakképesítést. A statisztikai számítások során figyelembe vett elemszám így végül 2916 főt tartalmazott.

A minta megyék szerinti megoszlása a 2.1. táblázatban látható. Nógrád megye kivételével (39 fő) minden megyében legalább 80 tanuló töltötte ki a kérdőívet, a legnagyobb esetszámot Budapest (369 fő), Borsod-Abaúj-Zemplén megye (235 fő) és Bács-Kiskun megye (222 fő) esetében tapasztaltuk. A régiók szerinti megoszlás közel kiegyenlített, minden régió esetében körülbelül 400 fős az elemszám. Legnagyobb számban a dél-alföldi fiatalok válaszoltak kérdőívünkre (461 fő). (lásd a 2.2. táblázatot)

¹ Köztük megtalálhatóak olyanok, akik 2009-ben gimnáziumi érettségit szereztek, akik utolsó szakmájukat 2009 előtt szerezték, valamint akik esetében az utoljára elvégzett szakma, vagy a végzés éve nem ismert.

2.1. táblázat: A minta megyék szerinti megoszlása, 2010, N=2916

Megye	Elemszám	Százalék
Baranya	124	4,3
Bács-Kiskun	222	7,6
Békés	107	3,7
Borsod-Abaúj-Zemplén	235	8,1
Budapest	369	12,7
Csongrád	158	5,4
Fejér	129	4,4
Győr-Moson-Sopron	207	7,1
Hajdú-Bihar	183	6,3
Heves	89	3,1
Jász-Nagykun-Szolnok	114	3,9
Komárom-Esztergom	96	3,3
Nógrád	39	1,3
Pest	92	3,2
Somogy	118	4,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	155	5,3
Tolna	139	4,8
Vas	81	2,8
Veszprém	132	4,5
Zala	127	4,4
Összesen	2916	100,0

Forrás: saját számítás

2.2. táblázat: A minta régiók szerinti megoszlása, 2010, N=2916

Régió	Elemszám	Százalék
Közép-Magyarország	461	15,8
Közép-Dunántúl	357	12,2
Nyugat-Dunántúl	415	14,2
Dél-Dunántúl	381	13,1
Dél-Alföld	487	16,7
Észak-Alföld	452	15,5
Észak-Magyarország	363	12,4
Összesen	2916	100,0

Forrás: saját számítás

3. A megkérdezettek alapjellemezői

A kérdőíves kutatás során megkérdezettek 7%-a 20 év alatti fiatal, 88%-uk 20 és 23 év közötti, 5%-uk pedig ennél idősebb, így átlagos életkoruk 21,1 év.

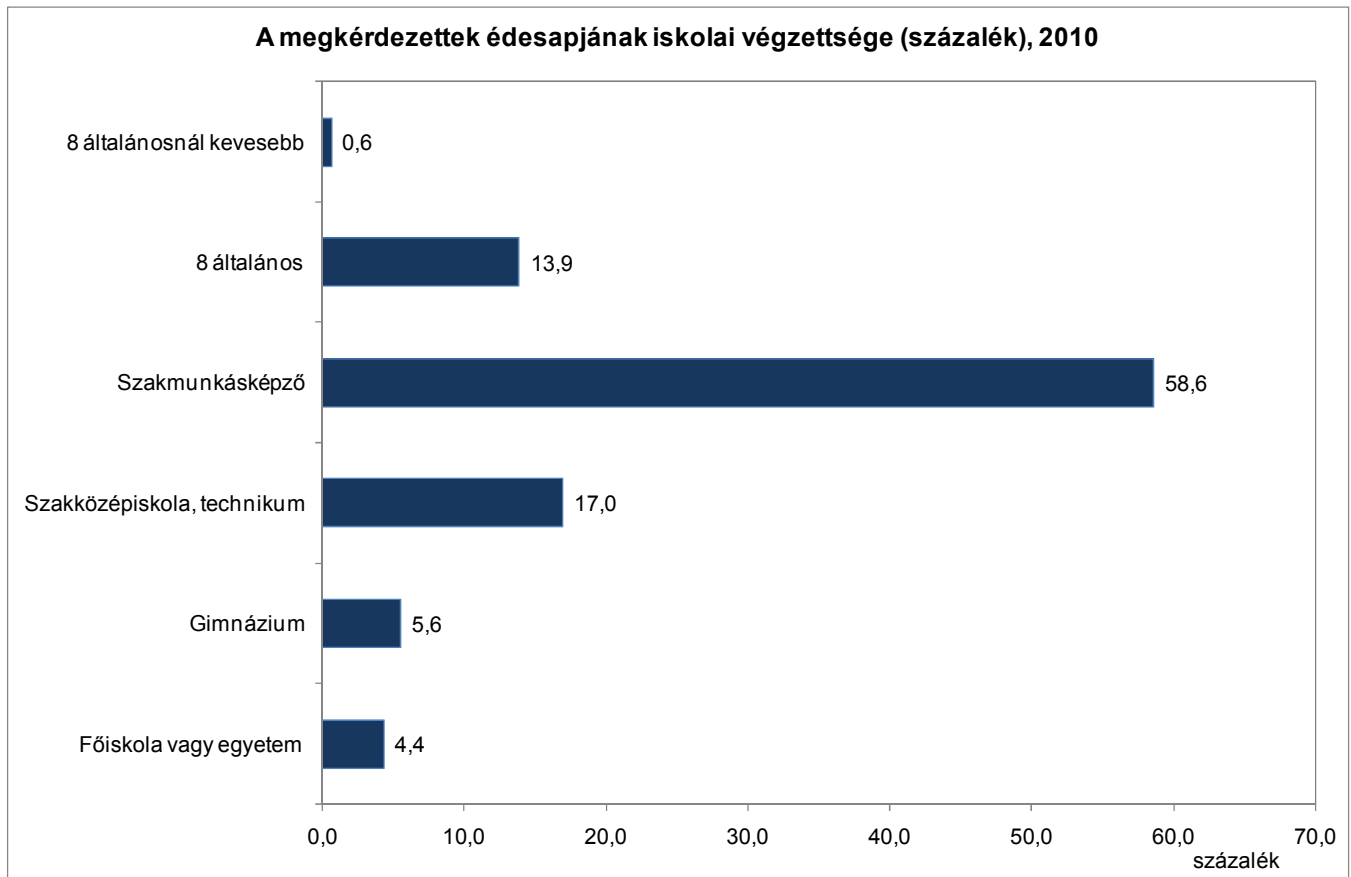
A mintában a nemek szerinti megoszlás azt mutatja, hogy a válaszadók 83%-a férfi és 17%-a nő.

Budapesten él a megkérdezettek 7%-a, egyéb városban lakik 56%-uk, 38%-uk pedig községi lakos.

A mintába legnagyobb gyakorisággal a szakács (412 fő) és az élelmiszer- és vegyiáru-eladó (338 fő) szakmát végzetek kerültek be, valamint legalább 100 fő került be a karosszerialakatos, a vízvezeték- és vízkészülék-szerelő, a kőműves, a villanyszerelő, az asztalos, a festő, mázoló és tapétázó, valamint az autószerelő szakmát végzetek közül is.

A megkérdezettek édesapjának iskolai végzettsége a válaszadók 14%-ának esetében legfeljebb 8 általános, 56%-nál szakmunkásképző, 16% esetében szakközépiskola vagy technikum. 5%-uk végzett gimnáziumot és 4%-uk főiskolát vagy egyetemet (lásd a 3.1. ábrát).

3.1. ábra: A megkérdezettek édesapjának iskolai végzettsége, százalék, 2010, N=2789

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A megkérdezettek édesapja 8%-uk esetében önálló vagy vállalkozó, 4%-uknál vezető beosztású, 4%-uk esetében beosztott értelmiségi és 3%-uk apja irodai alkalmazott. Kiemelkedően magas, 39%-os azok aránya, akiknek édesapja szakmunkásként dolgozik, 9% esetében segédmunkás vagy betanított munkás, 1,3%-uknál pedig alkalmi munkás. A válaszadók 10%-ának apja munkanélküli, 12%-uk édesapja pedig egyéb okból nem dolgozik (pl. nyugdíjas).

A megkérdezettek döntő többsége (83%) számolt be arról, hogy édesapjának van szakképesítése, tehát elmondható, hogy a szakiskolai, szakközépiskolai végzettséggel rendelkező apák gyermekei különösen nagy arányban szereznek ilyen képesítést.

4. Iskolai előmenetel és az iskoláról alkotott vélemények

A szakképzett pályakezdeket iskolai eredményeikről, középiskolai pályafutásukról, szakképzettségük megszerzésének körülményeiről is megkérdeztük.² Ez azért képezte vizsgálatunk fontos részét, mert ezáltal kiderülhet, hogy az iskolában elért eredmények milyen hatást gyakorolnak a későbbi munkaerő-piaci pályafutásra. Emellett több kérdés segítségével próbáltuk meg feltárni a fiatal szakképzettek szakiskoláról és szakmájukról alkotott véleményét. 2010-ben gyűjtött adataink összehasonlíthatóak a tavalyi adatfelvétel eredményeivel, így feltérképezhetjük az esetleges változásokat is, azonban – mivel két adatfelvételi időpont kevés valódi trendek megállapításához – eredményeink értelmezésénél óvatosan kell eljárni.

A megkérdezett tanulók általános iskolai utolsó éves tanulmányi átlageredménye az összes válaszadó átlagában 3,4 volt, mely szinte azonos a tavalyi értékkel (3,5).

Középiskolai tanulmányait a 2010-ben megkérdezett tanulók mintegy 75%-a szakiskolában kezdte (tavaly 70%), 22%-uk (2009-ben 25%) szakközépiskolába, 4%-uk (tavaly 5%) pedig gimnáziumba járt az általános iskola befejezése után. A gimnáziumban tanuló 109 fő 67%-a (73 fő) érettségi bizonyítványt szerzett, 33%-uk (36 fő) pedig még végzés előtt abbahagyta a gimnáziumi képzést. Ezután mind a 109 fő szakképzésben is részt vett (így kerülhettek be mintánkba): 91 fő szakiskolában tanult tovább, 16 fő szakközépiskolában vagy technikumban, 2 fő pedig egy másik gimnáziumban. (Ez a 2 fő később a harmadik középiskolájában szerzett szakmunkás bizonyítványt.) A gimnáziumi érettséggel rendelkező 73 tanuló közül 63 fő szakiskolában, 10 fő pedig szakközépiskolában szerzett szakmát.

Első középiskolájában a megkérdezett fiatalok 72%-a (tavaly 68%) szakmunkás bizonyítványt szerzett, 12%-uk (2009-ben 13%) érettségi bizonyítványt, 3%-uk (tavaly 10%) mindkettőt, 13%-uk (tavaly 9%) pedig abbahagyta a képzést. Az érettségi bizonyítványt szerzők 80%-a szakközépiskolában, 20%-a pedig gimnáziumban végzett (utóbbiak később szereztek szakmát egy másik iskolában).

² A megkérdezettek szakiskolában, szakközépiskolában, illetve TISzK-ben szerezhettek szakmát. A szakiskola olyan középfokú oktatási intézmény, ahol az iskolai rendszerű szakképzésben olyanok is részt vehetnek, akik nem rendelkeznek érettséggel. A 9-10. évfolyamon közismereti képzés is folyik, de emellett nagy hangsúlyt kap a pályorientáció, később pedig a szakmai előkészítés és a szakmai alapozás. A 10. évfolyam elvégzése, illetve a tanköteles kor betöltése után lehet elkezdni a szakképző évfolyamokon a szakmai vizsgára való felkészülést. A szakközépiskola olyan középiskola, ahol a 9-12. évfolyamon közismereti, az érettségire felkészítő képzés folyik. Emellett az első két évben szakmai orientációs, a második két évben pedig szakmai alapozó tantárgyakat is tanítanak. A tanulmányok befejeztével az érettségi megszerzését követően kezdődik a szakmai képzés, mely után a tanult szakmából szakmai vizsga tehető. A Térségi Integrált Szakképző Központok (TISzK-ek) pedig szakképző iskolák, esetleg felsőfokú szakképzést folytató felsőoktatási intézmények társulása szakképzési feladatok összehangoltan történő ellátására. /Forrás: <http://www.szakkepites.hu/fogalomtar.html/>

A 2010-ben megkérdezett 2916 tanuló közül 791 fő járt második középiskolába is. Ebből 422 fő az első középiskola elvégzése után tanult tovább, 369 fő pedig iskolát, illetve iskolatípust váltott (az első befejezése nélkül). Az első iskola befejezése után továbbtanulók 76%-a szakiskolában, 23%-uk szakközépiskolában vagy technikumban, 1%-uk pedig gimnáziumban tanult tovább. A végzés előtt középiskolát váltók 88%-a szakiskolában, 10%-a szakközépiskolában, 2%-uk pedig gimnáziumban folytatta tanulmányait.

A megkérdezettek utolsó éves középiskolai tanulmányi átlaga (az összes megkérdezett átlagában) 3,6 volt, mely pontosan megegyezik a 2009-es átlagértékkel.

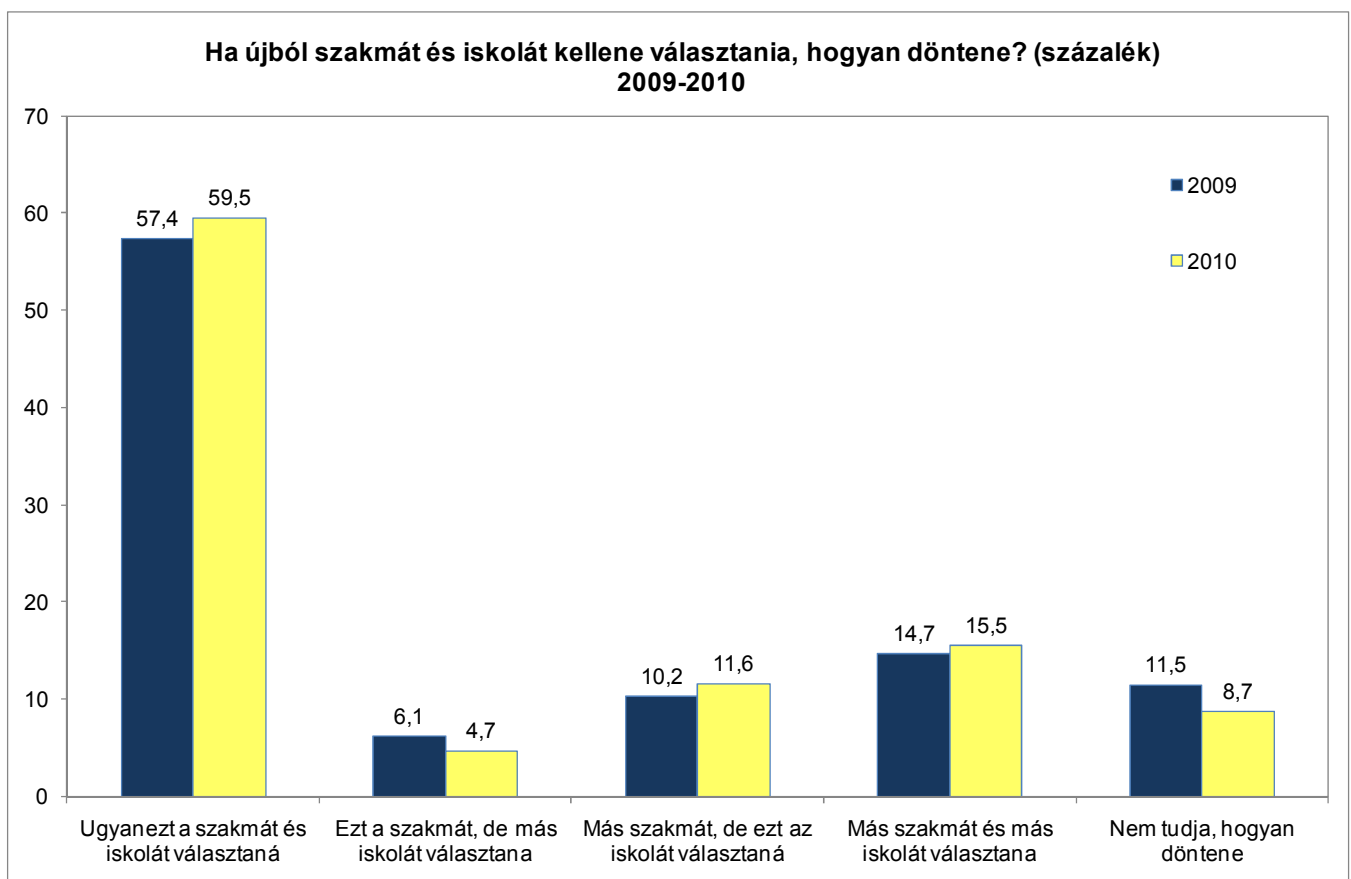
A szakiskolából gimnáziumba, szakközépiskolába, vagy technikumba a megkérdezett szakképzettek 17%-a próbált meg átkerülni (2009-ben 18%-uk).

(A tipikus szakképzési pályafutásokat a függelékben található F1. ábra mutatja be.)

A szakiskolát végzettek – a tavalyi eredményekhez hasonlóan – idén is szakmájukkal való elégedettségüknek adtak hangot. Még a 2009-es 84%-nál is magasabb arányban (87%) válaszoltak igenlően arra a kérdésre, hogy olyan szakmát tanultak-e a szakiskolában, amivel később is szívesen foglalkoznának.

Szakmájukkal és iskolájukkal való általános elégedettségük is magasnak mondható: ha újra választaniuk kellene, közel 60%-uk (tavaly 57%) újra ugyanazt a szakmát és iskolát választaná. 5%-uk maradna szakmájánál és másik iskola mellett döntene (2009-ben 6%), 12%-uk pedig más szakmát, de ugyanazt az iskolát választaná (tavaly 10%). A megkérdezettek 16%-a keresne új szakmát és iskolát, ha újra döntési helyzetbe kerülne, mely arány tavaly 15% volt. A megkérdezettek 9%-a (tavaly 12%) nem tudott választ adni a kérdésre (lásd a 4.0.1. ábrát).

4.0.1. ábra: Ha újból szakmát és iskolát kellene választania, hogyan döntene? (százalék), 2009-2010, $N_{2009}=2899$, $N_{2010}=2916$

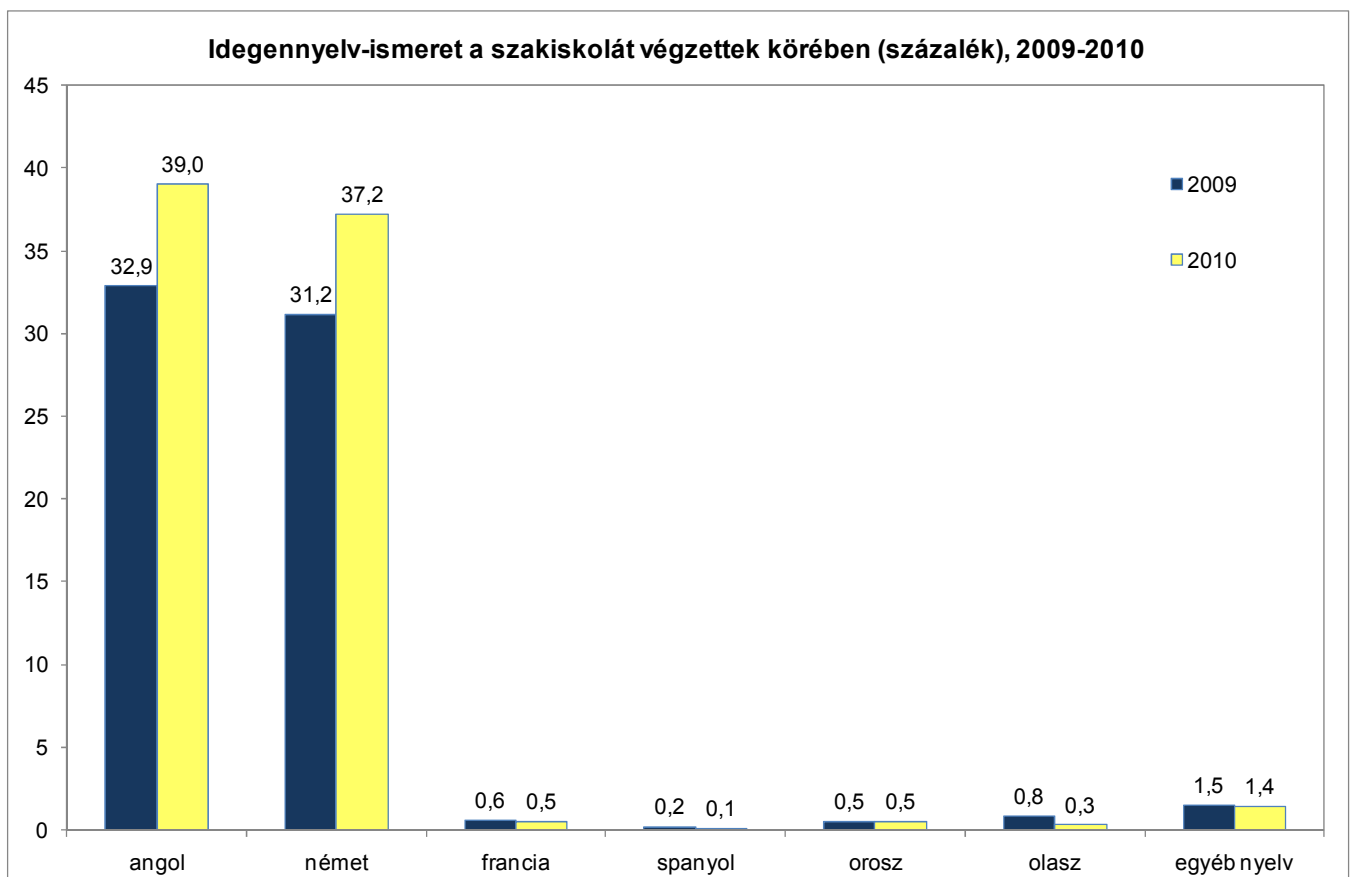

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

Az érettségivel rendelkező megkérdezettek (464 fő) 69%-a nem felvételizett sem egyetemre, sem főiskolára (tavaly csak 51% volt ez az arány). 26%-uk felvételizett és fel is vették (tavaly 3%), 5%-uk pedig sikertelen felvételi vizsgáról számolt be (2009-ben ez 16% volt).

A szakképzettek nyelvtudásával kapcsolatban némileg kedvezőbb eredmények születtek 2010-ben, mint a legutóbbi adatfelvételkor. A megkérdezetteknek immár 71%-a (tavaly 60%) jelezte, hogy meg tudja értetni magát a magyaron kívül más nyelven is. Angolul 39%-uk beszél, németül 37%-uk (2009-ben még csak 33%, illetve 31% voltak a megfelelő arányok). Franciául, spanyolul, olaszul, oroszul, illetve egyéb nyelven csak igen kevés megkérdezett (3-40 fő) beszélt mindkét vizsgálati időpontban (lásd a 4.0.2. ábrát).

4.0.2. ábra: Idegennyelv-ismeret a szakiskolát végzettek körében (százalék), 2009-2010, $N_{2009}=2899$, $N_{2010}=2916$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban a tavalyi magas elégedettségi szinthez hasonlóan kedvező képet mutatnak az adatok. A megkérdezettek a 4.0.3. ábrán látható állításokat 1-től 5-ig osztályozták (az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással). A legmagasabb átlagos pontszámot a sok tudást átadó és lelkiismeretesen tanító szakiskolai tanárokkal kapcsolatos állításoknál mértük, valamint a képzőhelyen rendelkezésre álló eszközökkel (gépekkel, anyagokkal) is igen elégedettek voltak a végzett tanulók. 2009-hez képest minden állítás magasabb átlagos pontszámot kapott, így mind a pozitív, mind a negatív tartalmú állításokkal is többen értettek egyet, mint a tavalyi adatfelvétel során.³

4.0.3. ábra: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2009-2010, $N_{2009}=2781-2882$, $N_{2010}=2835-2906$

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

³ Megjegyzés: lehetséges, hogy eredményeinket torzíja, hogy felmérésünk csak a kiemelten támogatott szakmákat tanulóakra vonatkozott. Elképzelhető, hogy a nem kiemelt szakmákat tanuló fiatalok kevésbé elégedettek a szakképző intézménnyel.

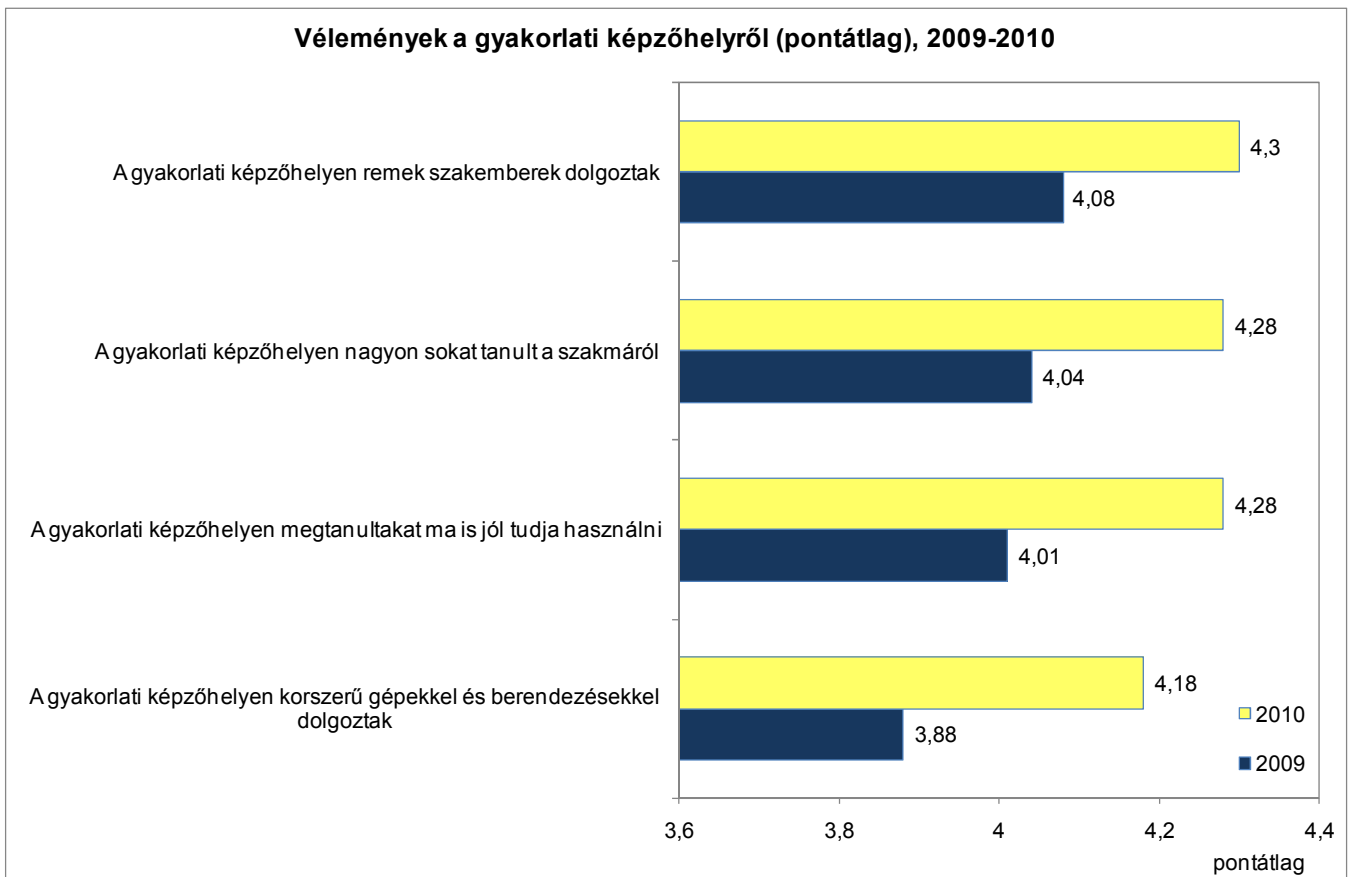
A megkérdezettek 74%-a véli úgy, hogy a szakiskolában az elméleti és a gyakorlati oktatás aránya megfelelő volt – ez 11 százalékpontos javulást jelent 2009-hez képest. A válaszadók 22%-a (tavaly 33%) szerint túl sok volt az elméleti oktatás, és mindössze 4%-uk sokallta a gyakorlati oktatás arányát (tavaly 5%).

Az adatok azt mutatják, hogy a megkérdezett fiatalok körében a szakmai gyakorlati képzés havi óraszámja az utolsó tanévben átlagosan 89 óra volt (tavaly 86 óra). 2009-ben szakiskolai tanulmányai során a megkérdezettek 31%-a csak az iskolai tanműhelybe járt gyakorlati képzésre, 38%-uk csak céghez járt, 31%-uk pedig mindkét helyre. 2010-ben azonban a mintavételünk alapját a képzése során tanuló szerződéssel rendelkező fiatalok sokasága képezte, így az idei mintában a megkérdezettek 73%-a járt céghez gyakorlati képzésre, 25%-uk pedig iskolai tanműhelyben és cégnél is végzett gyakorlatot.⁴

A végzett tanulók gyakorlati képzőhelyükkel kapcsolatban még a 2009-es, igen kedvező véleményeknél is pozitívabb képet festettek. Legtöbbjük úgy véli, a gyakorlati képzőhelyen nagyon sokat tanult a szakmáról remek szakemberek keze alatt, és korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgozhatott. Igen sokan számoltak be arról is, hogy jól tudják használni a gyakorlati képzőhelyen megtanultakat munkájuk során is. A tavalyi, 4 körüli átlagpontok után 2010-ben 4,2-4,3 pont körül alakultak az átlagértékek (lásd a 4.0.4. ábrát).

⁴ A megkérdezettek 1,5%-a arról számolt be, hogy kizárólag az iskolai tanműhelybe járt gyakorlati képzésre. Ezekről az esetekről a fentiek miatt azt feltételezzük, hogy a válaszadó hibás választ adott, vagy hibásan rögzítették az adatot.

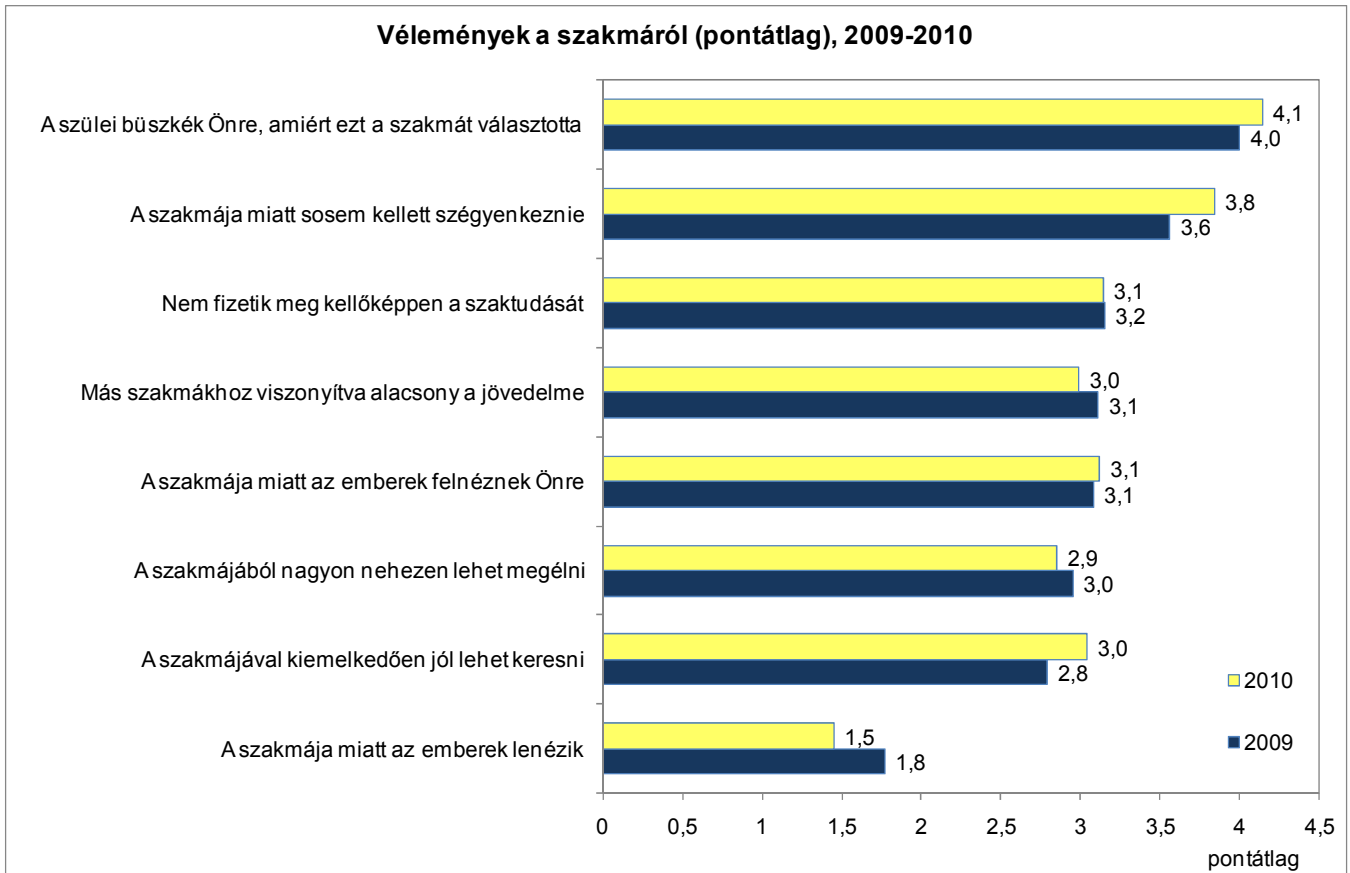
4.0.4. ábra: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2009-2010, $N_{2009}=2806-2877$, $N_{2010}=2856-2909$

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással
 Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A szakmáról alkotott vélemények egyöntetű javulást mutatnak a tavalyi adatokhoz képest. A tanulók jelentős része 2010-ben is úgy látja, szakmáját tisztelik az emberek és szülei büszkék rá, amiért ezt a szakmát választotta. Igen kevesen gondolják azt, hogy szakmájuk miatt lenézik az emberek, mely valószínűleg a jelentős szakmunkás-hiányra vezethető vissza. Kiemelendő a jövedelemmel kapcsolatos benyomások javulása: csökkent azok száma, akik úgy látják, hogy alacsony a jövedelmük, illetve szakmájukból nehezen lehet megélni, az a vélemény pedig elterjedtebbé vált, amely szerint kiemelkedően jól lehet keresni a szakmával (lásd a 4.0.5. ábrát).

4.0.5. ábra: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2009-2010, $N_{2009}=2503-2776$, $N_{2010}=2475-2873$

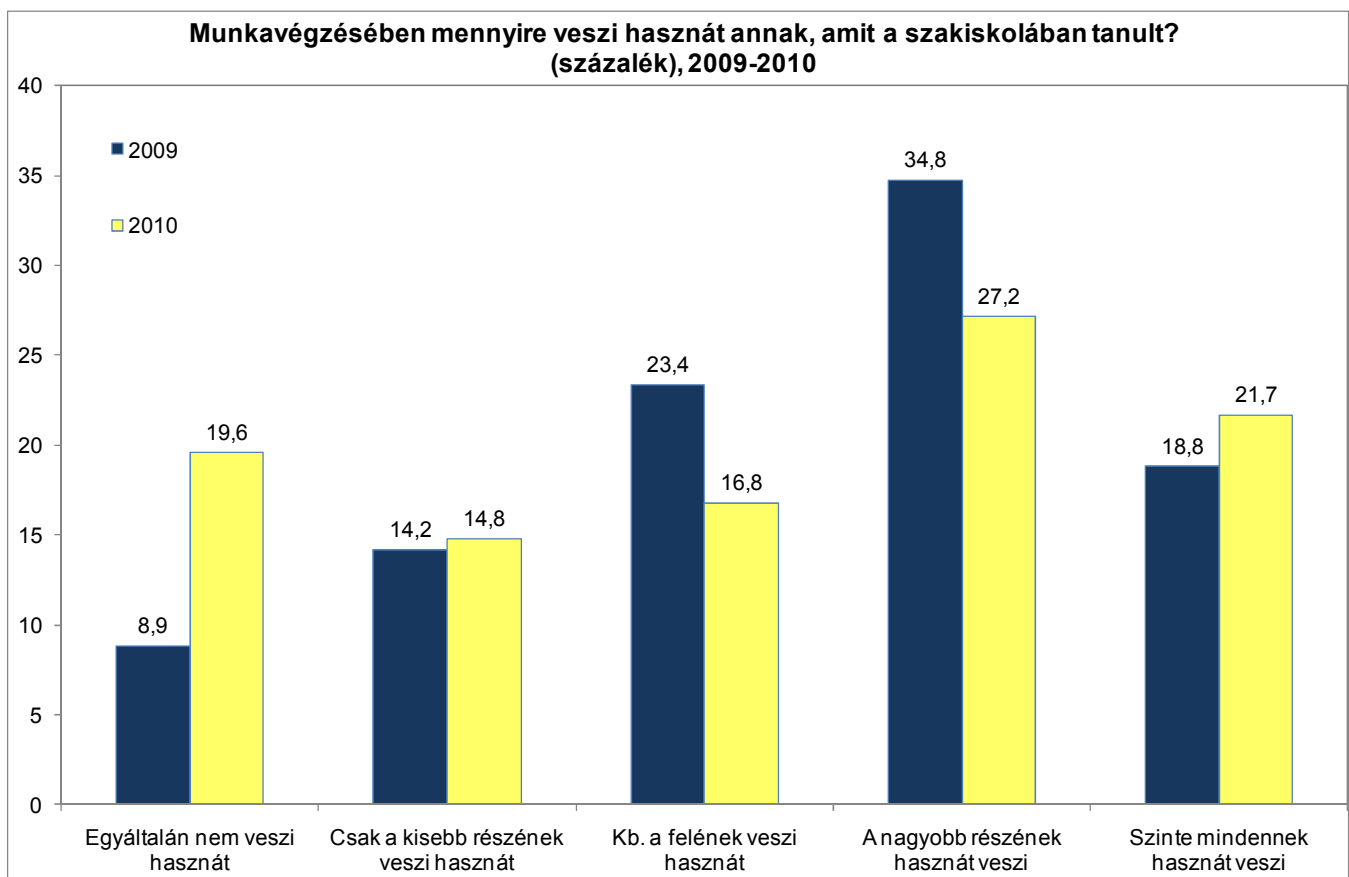

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A szakiskolában elsajátított tudás munkahelyeken történő hasznosíthatósága az adatok szerint romlott 2009 és 2010 között. (Ahogy azt a fejezet elején is megjegyeztük, a két adatpontból csak igen óvatos következtetéseket vonhatunk le és ebben az esetben sem állíthatjuk biztosan, hogy negatív trendnek vagyunk szemtanúi.) A munkába állt tanulók 66%-a számolt be arról, hogy a szakiskolában tanultaknak legalább a felét hasznosítani tudja munkája során, holott tavaly ez az arány még 77% volt. Idén 9%-ról 20%-ra ugrott azok aránya, akik egyáltalán nem tudják munkahelyükön hasznosítani az iskolában tanultakat, bár azt is megfigyelhetjük, hogy azok aránya is nőtt (19%-ról 22%-ra), akik szinte minden megtanult dolognak hasznát veszik (lásd a 4.0.6. ábrát). Az adatok arra utalhatnak, hogy 2009 óta megnövekedett azon tanulók száma, akik végzettségüktől eltérő szakmában tudtak csak elhelyezkedni, és így a szakiskolában elsajátított tudást egyáltalán nem tudják hasznosítani.

4.0.6. ábra: Munkavégzésében mennyire veszi hasznát annak, amit a szakiskolában tanult? (százalék), 2009-2010, $N_{2009}=1297$, $N_{2010}=1171$

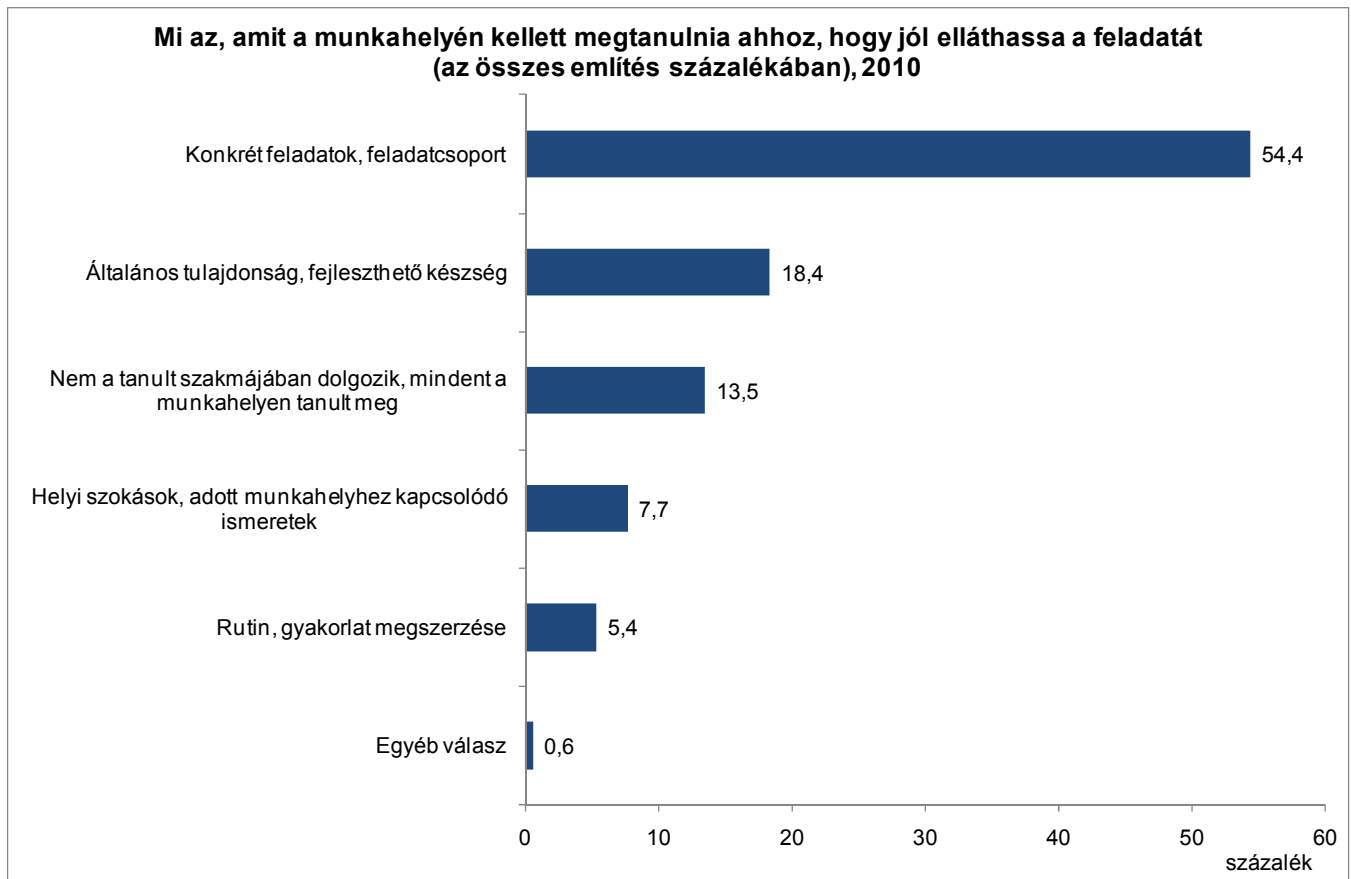
Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A 2010-es adatfelvétel során kérdőívünk arra is kitért, hogy a kérdezés időpontjában dolgozó válaszadóknak mely készségeket kellett a munkahelyükön elsajátítaniuk ahhoz, hogy ott jól elláthassák feladataikat, tehát mely szükséges készségeket nem tudták megtanulni szakiskolai tanulmányaik alatt.

A kérdésre 949, a kérdezés időpontjában dolgozó fiatal válaszolt. Közülük 370-en (39%) azt jelezték, hogy semmit nem kellett a munkahelyükön megtanulniuk, mivel a szakiskolában mindent megtanultak. További 579 fő arról számolt be, hogy volt olyan készség, amit munkahelyén kellett elsajátítania: 409 fő (43%) egy ilyen készséget említett, 103 fő (11%) kettőt, 67 fő (7%) pedig legalább hármat.

Az adatelemzés eredménye azt mutatja, hogy a megemlített készségek legnagyobb arányban konkrét feladatra, illetve feladatcsoportra vonatkoztak (pl. gépkezelés, hegesztés): azon válaszadók között, akik jelezték, hogy egyes készségeket munkahelyükön kellett elsajátítaniuk, 54% említett konkrét feladatot. A fenti arány 18% az általános tulajdonságokat tekintve (pl. önálló munkavégzés, kommunikáció). A válaszadók 14%-a jelezte, hogy mindent a munkahelyén tanult meg, mivel nem saját szakmájában helyezkedett el. 8%-uk említett adott munkahelyhez kötődő speciális ismereteket és – némileg meglepő módon – csak 5%-uk számolt be a rutin, gyakorlat munka közben történő megszerzéséről (lásd a 4.0.7. ábrát).

4.0.7. ábra: Mi az, amit a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát (az összes említés százalékában), 2010, N=579

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

2010-es kutatásunkban a szakmaválasztásukban szerepet játszó tényezőkről is megkérdeztük a szakképzett fiatalokat. Ezáltal képet kaphatunk arról, hogy az általános iskola befejezése után a szakmát választók általában milyen hatások eredőjeképpen döntenek későbbi szakmájukról, valamint megtudhatjuk, hogy milyen információforrásokat, tanácsadókat vesznek leginkább igénybe a fiatalok. (A válaszadók több válaszlehetőséget is megjelölhettek.)

Az adatok azt mutatják, hogy a legtöbb szakképzett fiatal (79%) azért választott egy adott szakmát, mert tehetséget érzett magában ahhoz. Ezen kívül a megkérdezettek fele jelezte, hogy az elegendőnek érzett előzetes ismeretei alapján, illetve a biztos megélhetés reményében választotta meg szakmáját. A megkérdezettek körülbelül 40-40%-a választott szakmát ismerősei példája alapján, szülei tanácsára, illetve iskolai eredményei miatt. Viszonylag kevesen számoltak be tanáraik tanácsa alapján történő döntésről (13%), valamint a pályaválasztási tanácsadók javaslatai és a hirdetések is keveseknél (3-3%) nyújtottak támpontot. Az adatok arra engednek következtetni, hogy a szakmaválasztás előtt álló fiatalok inkább informális úton tájékozódnak, és csak igen kevesen fordulnak hozzáértő személyhez (pl. tanáraikhoz, vagy a pályaválasztási tanácsadó-rendszer munkatársaihoz) (lásd a 4.0.8. ábrát).

4.0.8. ábra: A szakmaválasztásban szerepet játszó tényezők gyakorisága (százalék), 2010, N=2653-2829

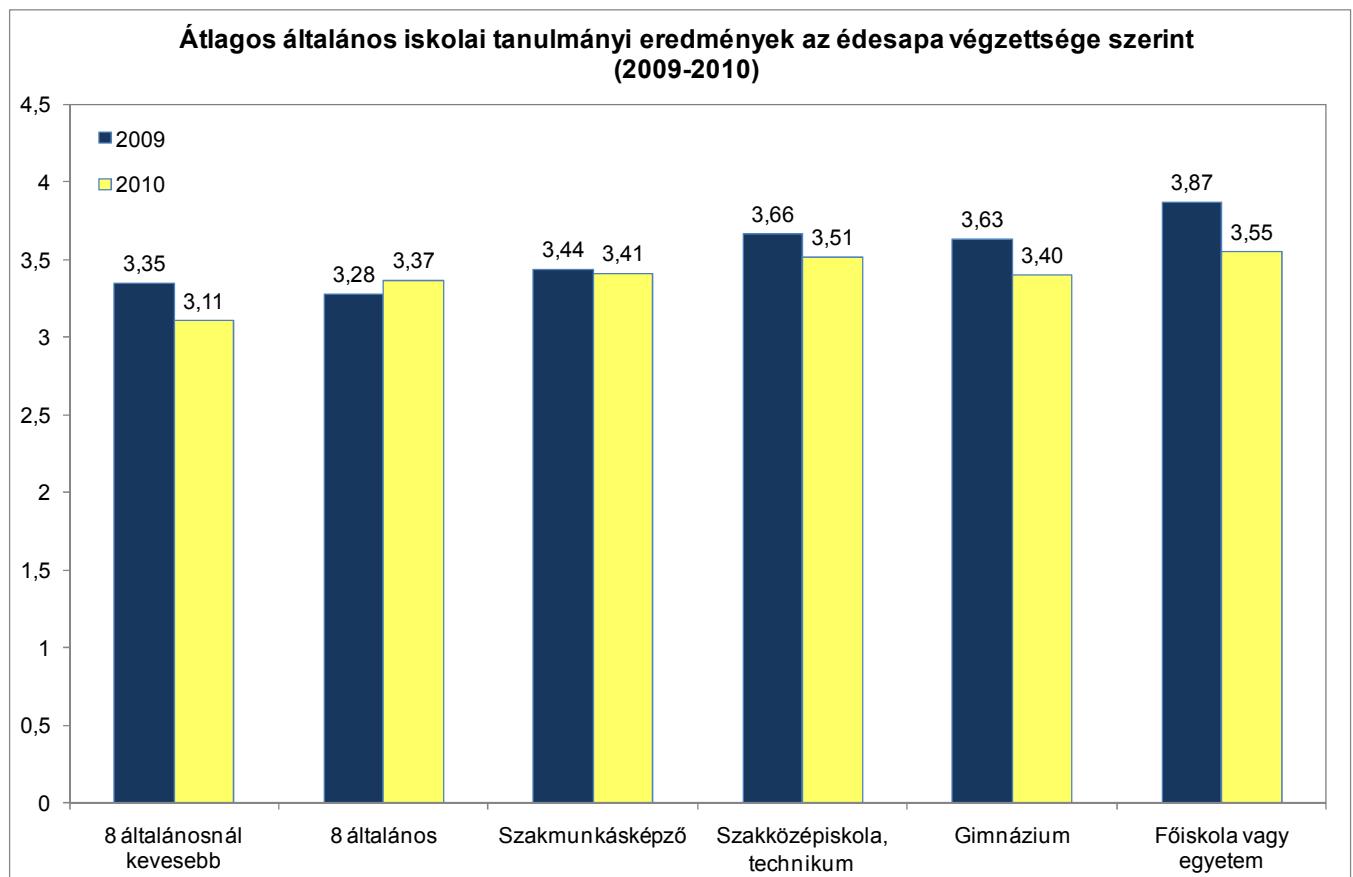
Forrás: KERESLET_TANULO_2010

4.1. A családi háttér iskolai előmenetelre gyakorolt hatása

A családi (kulturális) háttér nagyban befolyásolja a felnövekvő gyermek iskolai (és később munkaerő-piaci) előmenetelét. Ezt a kapcsolatot jelen elemzésben a megkérdezett édesapjának iskolai végzettségén és munkaerő-piaci pozícióján keresztül vizsgálhatjuk meg. Adaink összehasonlíthatóak a 2009-es adatfelvétel vonatkozó eredményeivel.

Az adatok 2009-hez hasonlóan idén is azt mutatják, hogy a megkérdezettek édesapjának iskolai végzettségének emelkedésével nő a fiatal szakképzettek általános iskolai tanulmányi átlaga. Azonban a 8 általánost végzett apák gyermekeinek kivételével minden csoportban az átlageredmény enyhe romlásának lehetünk tanúi. A 8 általánosnál alacsonyabb végzettségű apák esetében az átlageredmény 3,1 (tavaly 3,4), a szakközépiskolát vagy technikumot végzettek gyermekeinél 3,7-ről 3,5-re csökkent a megfelelő adat. A legerősebb visszaesést a felsőfokú végzettségűek gyermekeinek csoportjában tapasztaltuk, itt 3,9-ről 3,6-re csökkent az átlag (lásd a 4.1.1. ábrát).

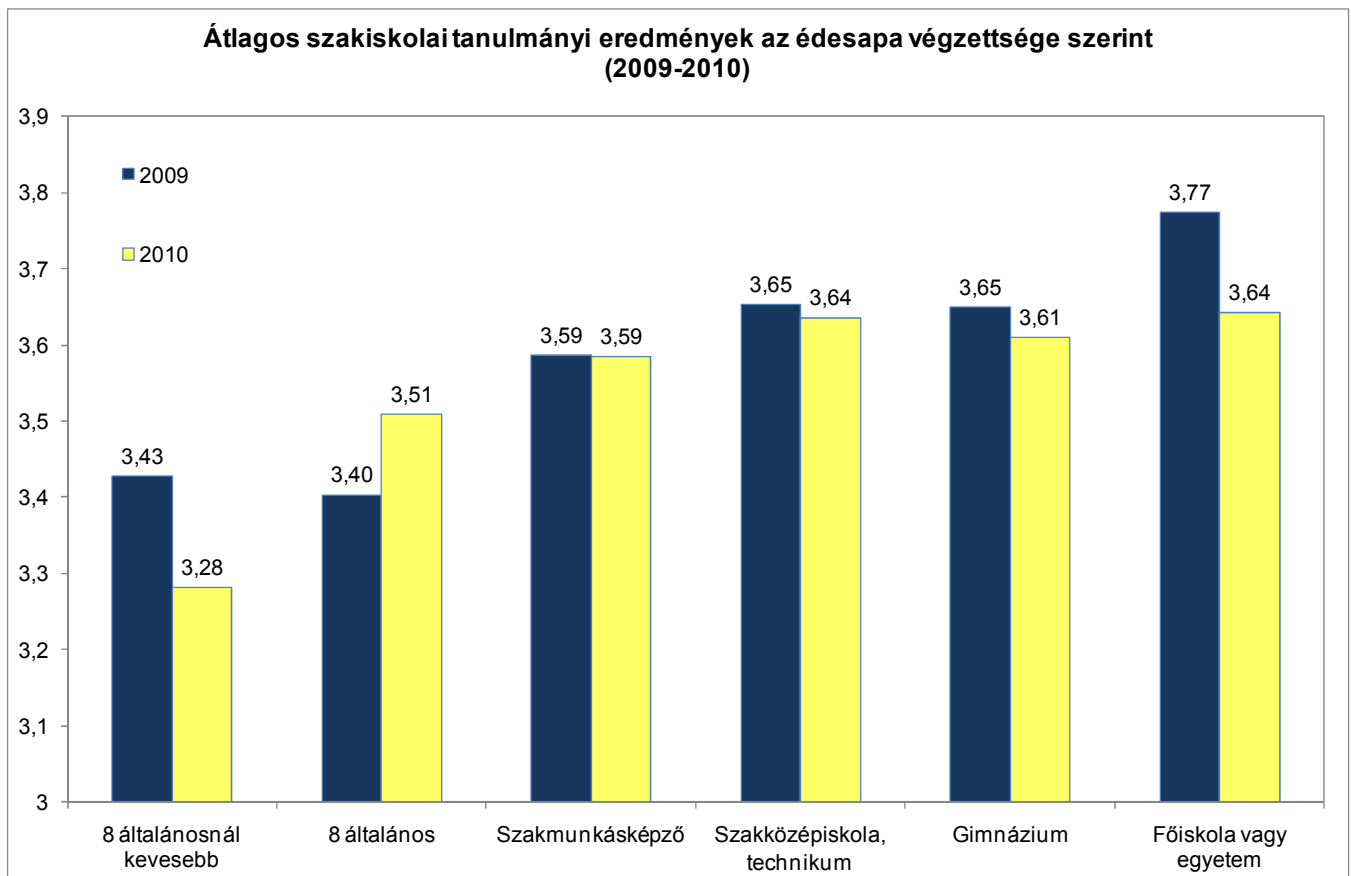
4.1.1. ábra: *Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények az édesapa végzettsége szerint (2009-2010), $N_{2009}=2386$, $N_{2010}=2556$*

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A szakiskolai utolsó éves tanulmányi átlag esetében hasonló képet mutatnak az adatok: itt is csak a 8 általánost végzett apák gyermekeinek átlagos eredménye javult 2009 és 2010 között (3,4-ről 3,5-re), a többi csoportban pedig enyhe romlásnak lehetünk tanúi. A legjelentősebb visszaesés a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségű apák gyermekeinél (3,4-ről 3,3-re) és a főiskolát vagy egyetemet végzett szülők gyermekeinél (3,8-ről 3,6-re) tapasztaltuk (lásd a 4.1.2. ábrát).

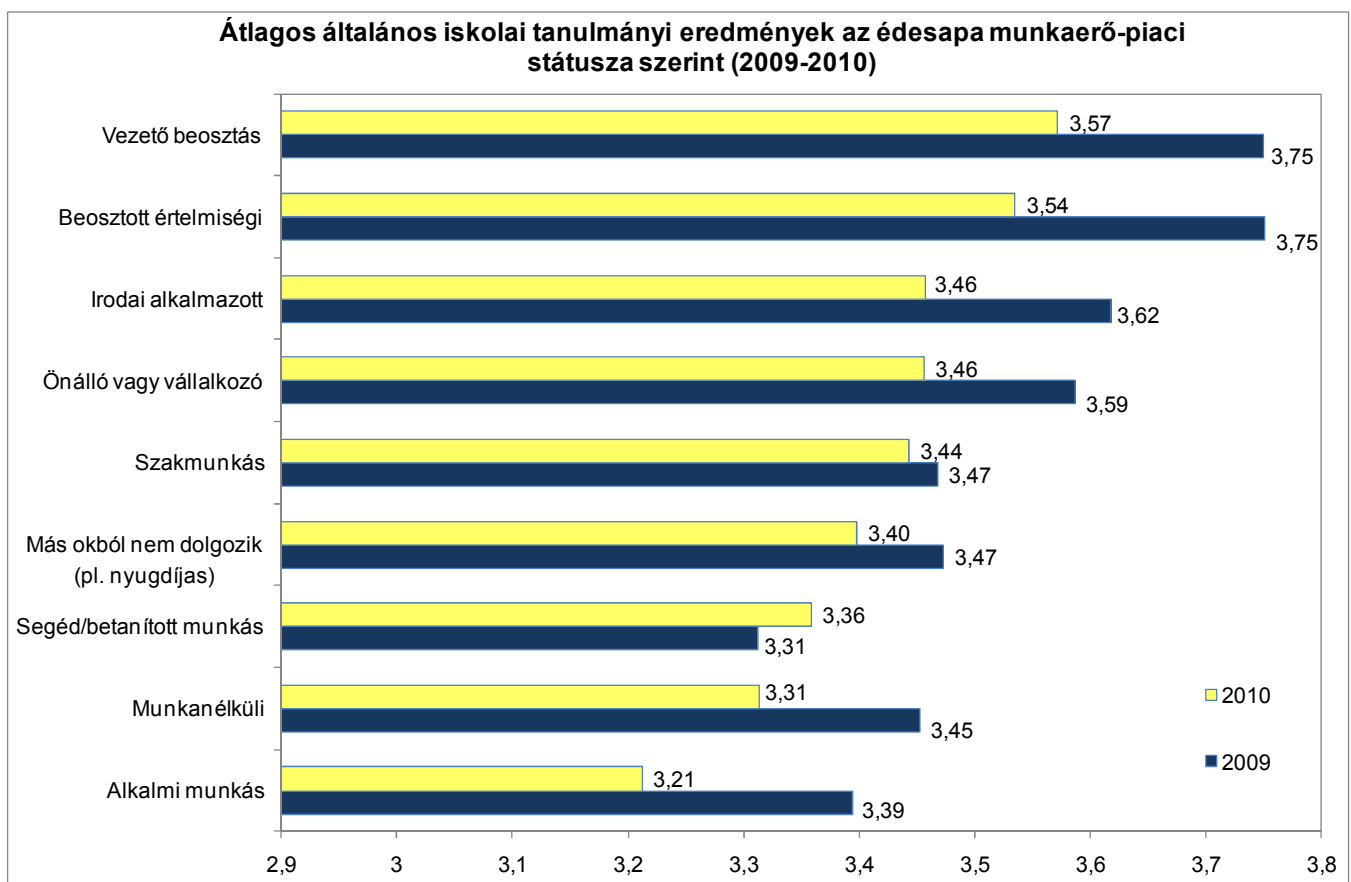
4.1.2. ábra: *Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények az édesapa végzettsége szerint (2009-2010), $N_{2009}=2498$, $N_{2010}=2633$*

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

Az édesapa munkaerő-piaci státusza is fontos magyarázó tényező az iskolai eredmények tekintetében. Az adatok ebben az esetben is azt mutatják, hogy a legtöbb vizsgált csoportban 2009 és 2010 között romlott a fiatal szakmunkások által jelzett átlagos iskolai eredmény. A legjelentősebb visszaesés a vezető beosztású és a beosztott értelmiségi apák gyermekei esetében (mindkét esetben 3,8-ről 3,6-re), valamint az alkalmi munkások gyermekeinél (3,4-ről 3,2-re) látható. Javulást csak a segédmunkás és betanított munkás apák gyermekei esetében tapasztaltunk, de ez csak igen kismértékű elmozdulást jelent (lásd a 4.1.3. ábrát).

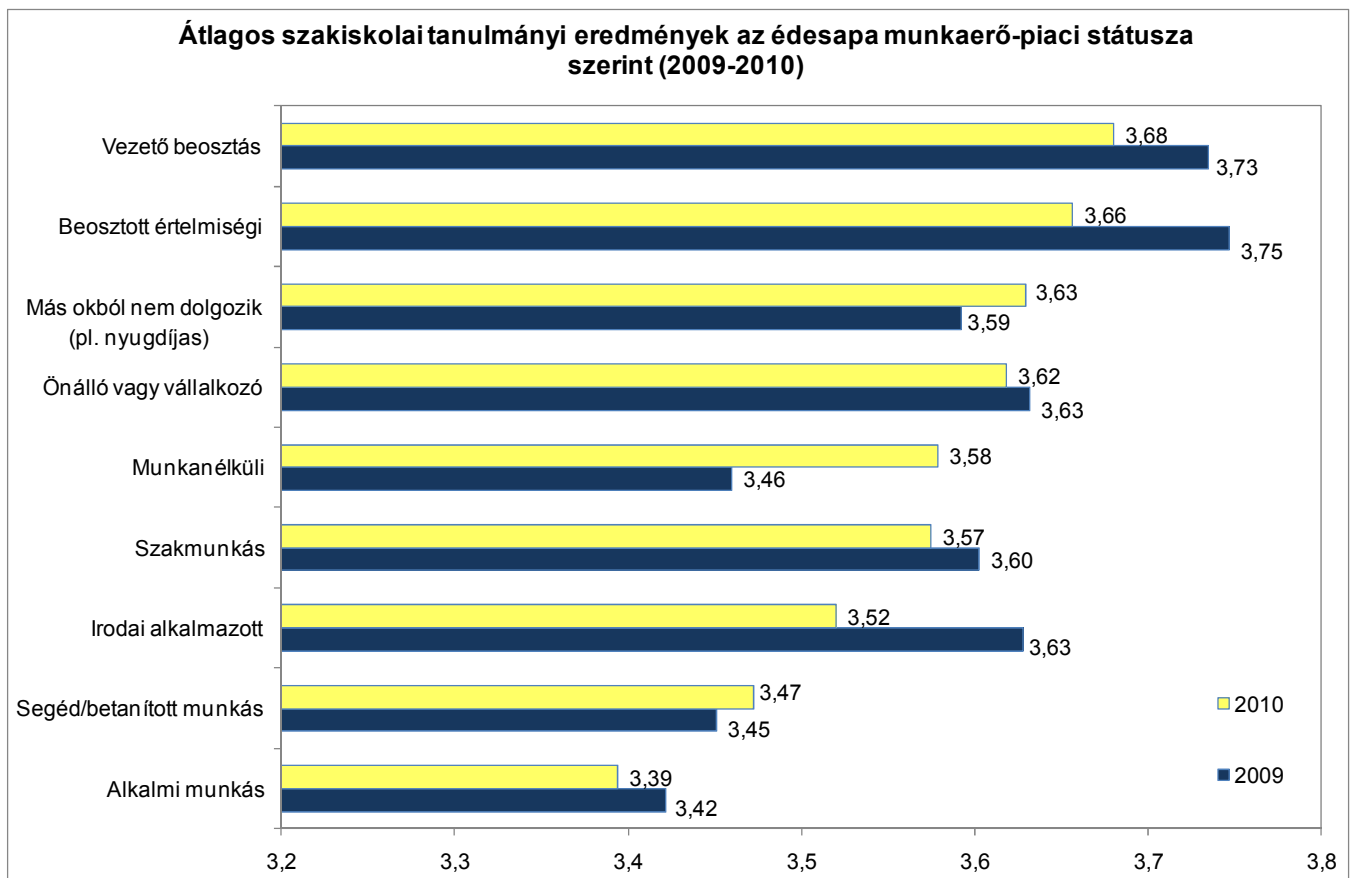
4.1.3. ábra: *Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (2009-2010) $N_{2009}=2417$, $N_{2010}=2556$*

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A szakiskolai utolsó éves átlagosztályzatok esetében is megfigyelhető a szinte általános visszaesés a tavalyi adatfelvétel eredményeihez képest. Az irodai alkalmazott apák gyermekei szakiskolai átlageredményük jelentős visszaesésével (3,6-ről 3,5-re) a tavalyi, élmezőnybeli helyükről az utolsó harmadba csúsztak vissza. Jelentősebb negatív elmozdulás figyelhető meg a beosztott értelmiségiek gyermekeinél is (3,8-ről 3,7-re). Enyhe javulást tapasztaltunk a segéd-, vagy betanított munkás, valamint az inaktív apák gyermekeinek körében. A legjelentősebb pozitív elmozdulás a munkanélküliek gyermekei között figyelhető meg (3,5-ről 3,6-re), mely jelenség háttérében a gazdasági válság következtében gyors ütemben terjedő munkanélküliség állhat (lásd a 4.1.4. ábrát).

4.1.4. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (2009-2010), $N_{2009}=2535$, $N_{2010}=2639$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

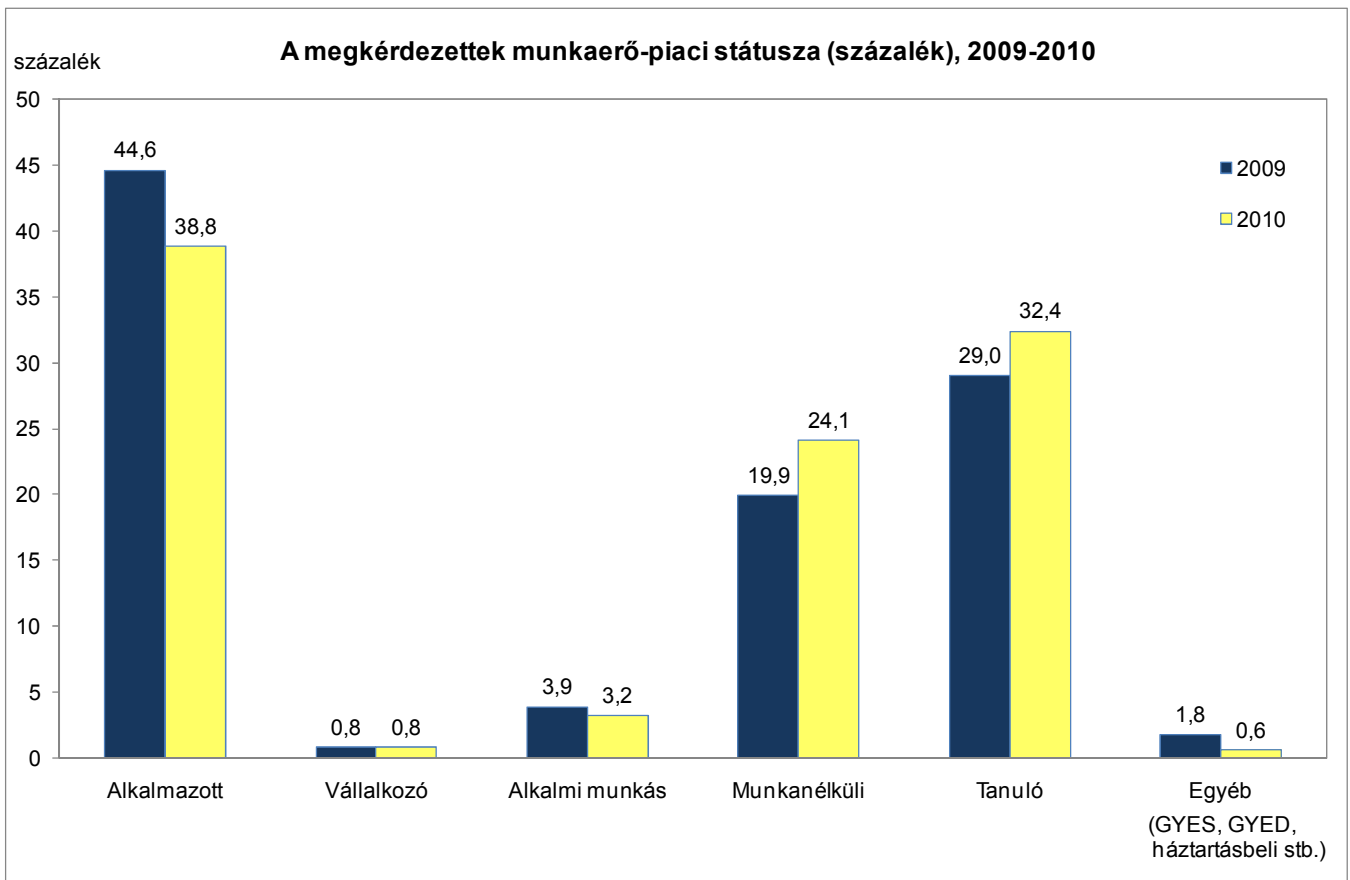
5. Jelenlegi munkaerő-piaci pozíció

Vizsgálatunk gerincét 2010-ben ugyanúgy, mint 2009-ben a fiatal pályakezdők munkaerő-piaci pozíciójának feltárása képezte. Kérdőívünk ismét végigkövette a fiatalok pályáját az iskola elvégzése és az adatfelvétel között eltelt körülbelül 8 hónapban, minden munkahelyet számításba véve. Az elemzés során megvizsgáltuk a munkaerő-piacra történő belépést, az esetleges kilépést (inaktívvá válás), különös figyelmet szentelve a munkanélkülivé vált, illetve a szakiskola (szakközépiskola) után továbbtanuló fiataloknak. A szakma elhagyását külön fejezetben tárgyaljuk (8. fejezet). Idén a tavalyi adatokkal történő összehasonlításra helyezzük a hangsúlyt, de miként az iskolai előmenetellel foglalkozó 4. fejezetben, itt is ügyelünk arra, hogy a mindössze két időpontra kiterjedő adatfelvételtől ne vonjunk le túlságosan messzemenő következtetéseket. A fejezet egy új elemmel bővült: 2010-ben arról is adatot gyűjtöttünk, hogy mely készségeket kell a fiataloknak a munkahelyükön elsajátítaniuk ahhoz, hogy ott jól elláthassák feladataikat, tehát mik azok a szükséges készségek, melyeket a szakiskolában nem tudtak elsajátítani.

Idén a 2009-es adatfelvétel eredményeihez képest némileg romlott a fiatal szakképzettek munkaerő-piaci pozíciója. A megkérdezettek között 45%-ról 39%-ra csökkent az alkalmazottak aránya, a munkanélkülieké pedig 20%-ról 24%-ra nőtt. Ezen kedvezőtlen tendencia a gazdasági válság negatív hatásainak számlájára írható. Mintánkban a megkérdezés időpontjában a tanulók aránya is növekedést mutatott: a 2009-es 29%-ról 32%-ra nőtt. A vállalkozók, az alkalmi munkások és az egyéb inaktívak alacsony aránya gyakorlatilag nem változott az előző évhez képest (lásd az 5.0.1. ábrát).

A kiemelten támogatott szakmákat tekintve megállapíthatjuk, hogy leggyakrabban a gépi forgácsoló, a burkoló, a szakács, a hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó, az ács, állványozó és a húsipari termékgyártó szakmával rendelkező fiatalok helyezkedtek el a kérdéses időpontjáig alkalmazottként, legritkábban pedig a ruházati eladó, az élelmiszer- és vegyiáru-eladó, kereskedő és a műszakicikk-eladó szakmát végzettek. Munkanélküliségről leggyakrabban a gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő, valamint a hegesztő végzettségűek számoltak be.

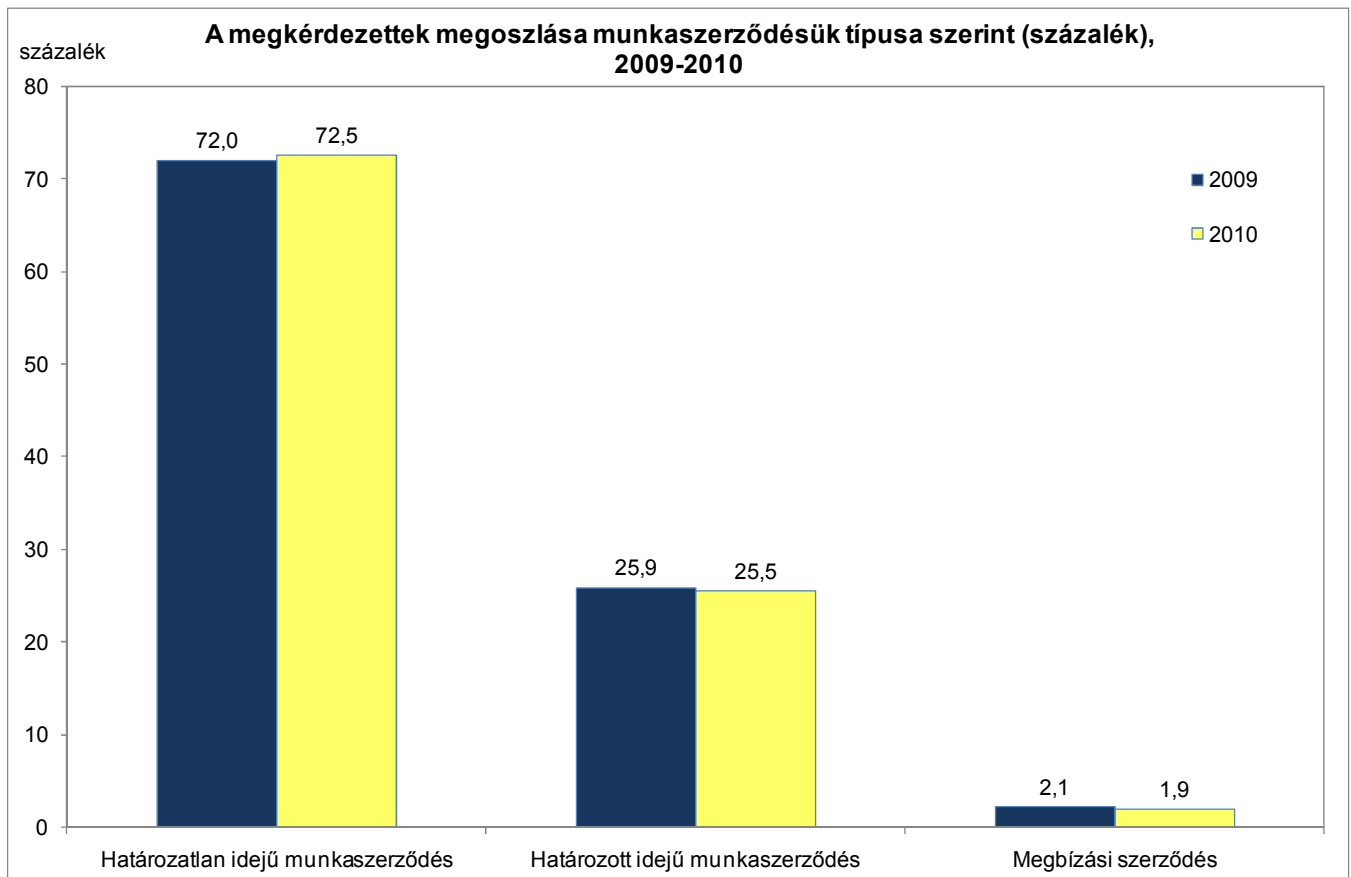
5.0.1. ábra: A megkérdezettek munkaerő-piaci státusza (százalék), 2009-2010, $N_{2009}=2884$, $N_{2010}=2911$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A 2010-es adatok alapján elmondható, hogy a foglalkoztatottak 73%-a határozatlan idejű munkaszerződéssel dolgozott, 26%-uk határozott idejűvel, 2%-uk pedig megbízási szerződéssel. Ezen arányok gyakorlatilag megegyeznek a 2009-es eredményekkel (lásd az 5.0.2. ábrát).

5.0.2. ábra: A megkérdezettek megoszlása munkaszerződésük típusa szerint (százalék), 2009-2010, $N_{2009}=1257$, $N_{2010}=1089$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

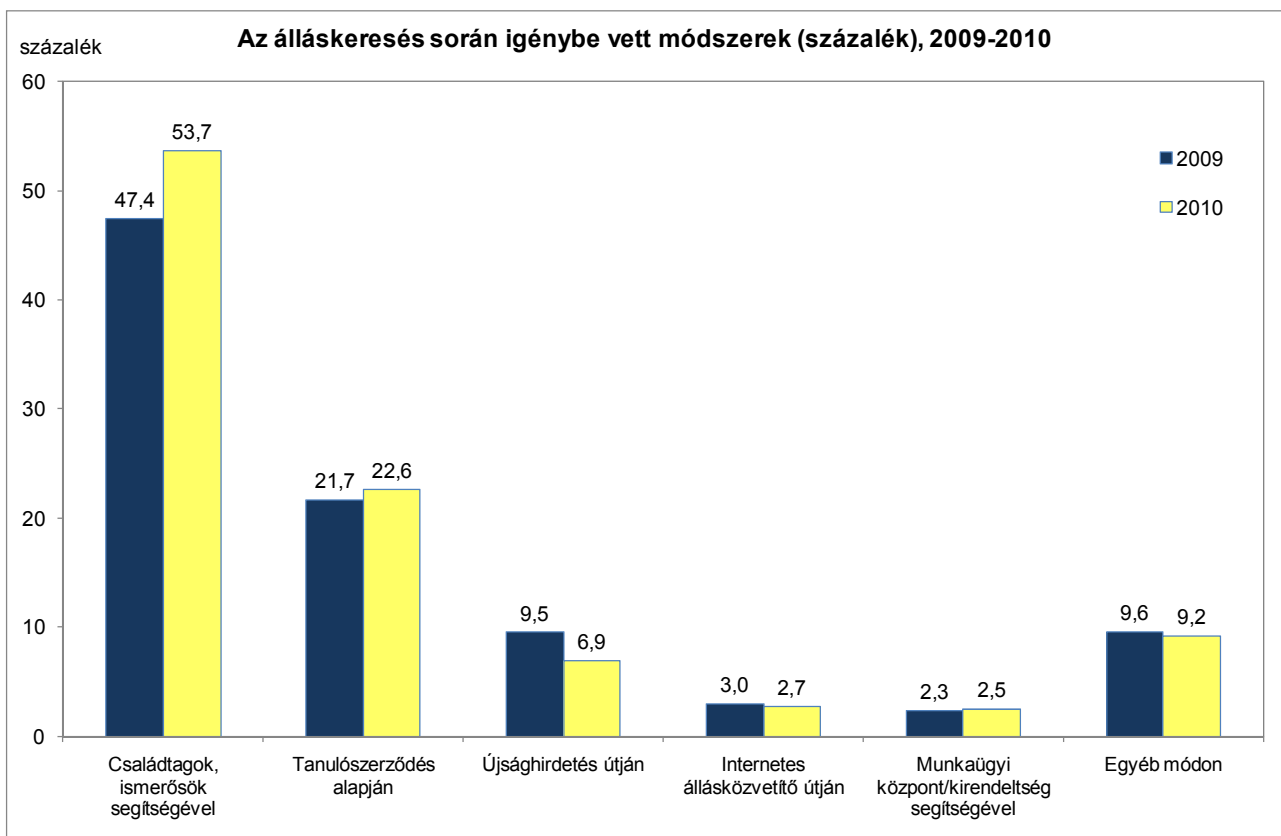
A megkérdezettek igen jelentős részének (49%, 1413 fő) még egy munkahelye sem volt életében – ők nagyrészt tanuló, illetve munkanélküli státuszúak voltak a kérdezés időpontjában. Ez némileg több, mint amit a tavalyi adatok mutatnak (47%, 1354 fő). A válaszadók 39%-ának (tavaly 41%) egy munkahelye volt életében, a tavalyi eredményekhez hasonlóan idén is 9%-uk számolt be két munkahelyről, 2,8%-uk (tavaly 3,6%) pedig ennél több munkahelyen dolgozott már.

Végzésük, tehát a 2008/9-as tanév vége és 2010. tavasza között eltelt időszakban (körülbelül 8-10 hónap) a foglalkoztatott státuszú válaszadók 79%-ának egy munkahelye volt, 17%-uknak kettő, 4%-uknak pedig ennél több.

Az első munkahelyre vonatkozó kérdésekre 1412-en válaszoltak. Ezen csoport 34%-a (tavaly 40%) járt korábban gyakorlati képzésre a céghez és nettó havibérük (a tavalyi értékkel megegyezően) átlagosan 84 000 forint volt itt. A második munkahelyre vonatkozóan 290 választ elemeztünk, mely esetben a megkérdezettek 7%-a (2009-ben 13%) járt a céghez gyakorlati képzésre és átlagos nettó bérük (a tavalyi értékhez hasonlóan) 89 000 forint volt.

A 2010 tavaszán megkérdezett 2916 fiatal közül 1247 fő volt foglalkoztatott, őket arról is megkérdeztük, hogy milyen módszereket vettek igénybe álláskeresőskor. (A válaszadók több módszert is megjelölhettek.) Az adatok azt mutatják, hogy 2009-hez hasonlóan idén is családtagok, ismerősök segítségével talált munkát a legtöbb fiatal szakképzett, sőt: arányuk tavaly óta 47%-ról 54%-ra nőtt. Azok aránya is enyhe növekedést mutat (22%-ról 23%-ra), akik korábbi tanulószereződésük alapján vették fel a kapcsolatot munkaadójukkal. Az újsághirdetések segítségével állást keresők aránya 10%-ról 7%-ra csökkent. Továbbra is igen kevesen vették igénybe az internetet (3%), illetve a munkaügyi központok, munkaügyi kirendeltségek segítségét (2,5%) álláskeresőskor. Egyéb módszert – 2009-hez hasonlóan – a megkérdezettek 9%-a alkalmazott (lásd az 5.0.3. ábrát).

5.0.3. ábra: Az álláskeresőskor igénybe vett módszerek (százalék), 2009-2010, N=1277
N₂₀₀₉=1422, N₂₀₁₀=1247

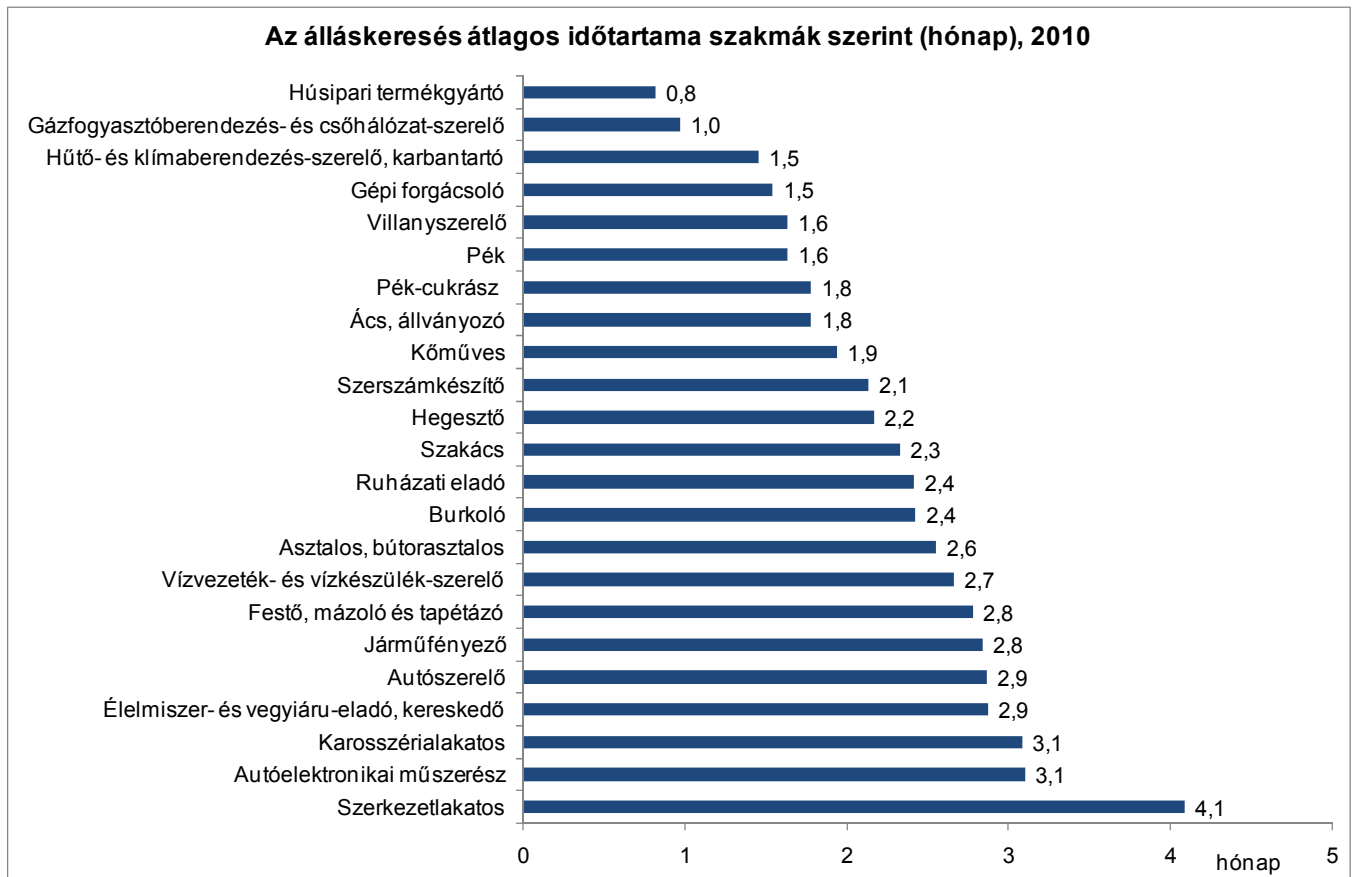
Forrás: KERESLET_TANULO_2010

2010-ben a megkérdezett pályakezdekők átlagosan hosszabb álláskeresési időszakról számoltak be, mint a tavalyi kérdezés során. Ez a tendencia a gazdasági válság negatív hatásaival, főként a munkaerő iránti kereslet nagymértékű visszaesésével magyarázható. A kérdezés időpontjában foglalkoztatott válaszadók között jelentősen (60%-ról 46%-ra) csökkent azok aránya, akik a szakiskola elvégzését követően igen gyorsan, egy hónapnál rövidebb idő alatt el tudtak helyezkedni. A megkérdezettek 8%-a (tavaly 11%) egy hónapig keresett állást, 38%-uk (2009-ben 28%-uk) pedig 2 és 6 hónap közötti ideig. Az átlagos álláskeresési idő is jelentősen, 1,5 hónapról 2,4 hónapra nőtt a megkérdezettek körében, mely azonban még így is viszonylag alacsonynak mondható. Ez – többek között – a szakképzett munkaerő iránti fokozott kereslettel magyarázható.

Szakmák szerint az derült ki az adatelemzésből, hogy átlagosan a leggyorsabban (legfeljebb 1 hónap munkakeresés után) a húsipari termékgyártó és a gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő szakmát végzettek tudtak elhelyezkedni a szakiskola elvégzése után. A munkakeresés átlagos időtartama a szerkezetlakatos (4 hónap), az autóelektronikai műszerész (3,1 hónap) és a karosszerialakatos (3 hónap) végzettségűek esetében volt a leghosszabb (lásd az 5.0.4. ábrát).⁵

⁵ A bolti eladó, kereskedő; a géplakatos; az épületgépezési csőhálózat- és berendezés-szerelő; az épület- és építménybádogos; a mezőgazdasági gépüzemeltető, gépkarbantartó; a műszacikk-eladó; az elektronikai műszerész; a mechatronikai műszerész; a központifűtés- és csőhálózat-szerelő; a tetőfedő; valamint a vegyipari gépésztechnikus szakmákban végzettek adatai az alacsony esetszámok miatt nem szerepelnek az ábrán.

5.0.4. ábra: Az álláskeresés átlagos időtartama szakmák szerint (hónap), 2010, N=1099

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

A munkahellyel való elégedettség vizsgálata során a fiatal szakképzettek körében minden tekintetben magasabb átlagos elégedettségi szintet tapasztaltunk, mint 2009-ben. A megkérdezettek a tavalyi adatokhoz hasonlóan idén is leginkább munkatársaikkal vannak megelégedve, valamint magas szintű elégedettséget tapasztaltunk a munkakörrel, a munkavégzés körülményeivel és a berendezések, gépek állapotával kapcsolatban is. A legkevésbé magas elégedettség idén a továbblépési lehetőségekhez kapcsolódik, továbbá viszonylag alacsony elégedettségi szintet mértünk a fizetések tekintetében is (lásd az 5.0.1. táblázatot).

Az adatok tanúsága szerint minden vizsgált szempontra igaz, hogy azok a szakképzettek, akik szakmájukban tudtak elhelyezkedni, átlagosan elégedettebbek munkahelyükkel, mint a teljes minta, a tanulttól eltérő szakmában dolgozók pedig – átlagosan – minden szempontból kevésbé elégedettek azzal (lásd az 5.0.5. ábrát). Ebből arra következtethetünk, hogy a szakmájukon kívül elhelyezkedők több nehézséggel és konfliktussal találják szembe magukat munkájuk során – például az adott szakmában hiányosnak számító tudásuk miatt. Ezzel

összhangban azt is megfigyelhetjük, hogy a szakmájukban munkát találók kisebb arányban terveznek munkahelyváltást a következő fél év során, mint a többi pályakezdő. A munkahelyváltást tervezők aránya 19% azok között, akik 2009-ben szerzett szakmájukban dolgoznak, 29% azok körében, akik egy régebben szerzett szakmájukban dolgoznak és 38% a más szakmában elhelyezkedők esetében (lásd az 5.0.6. ábrát).

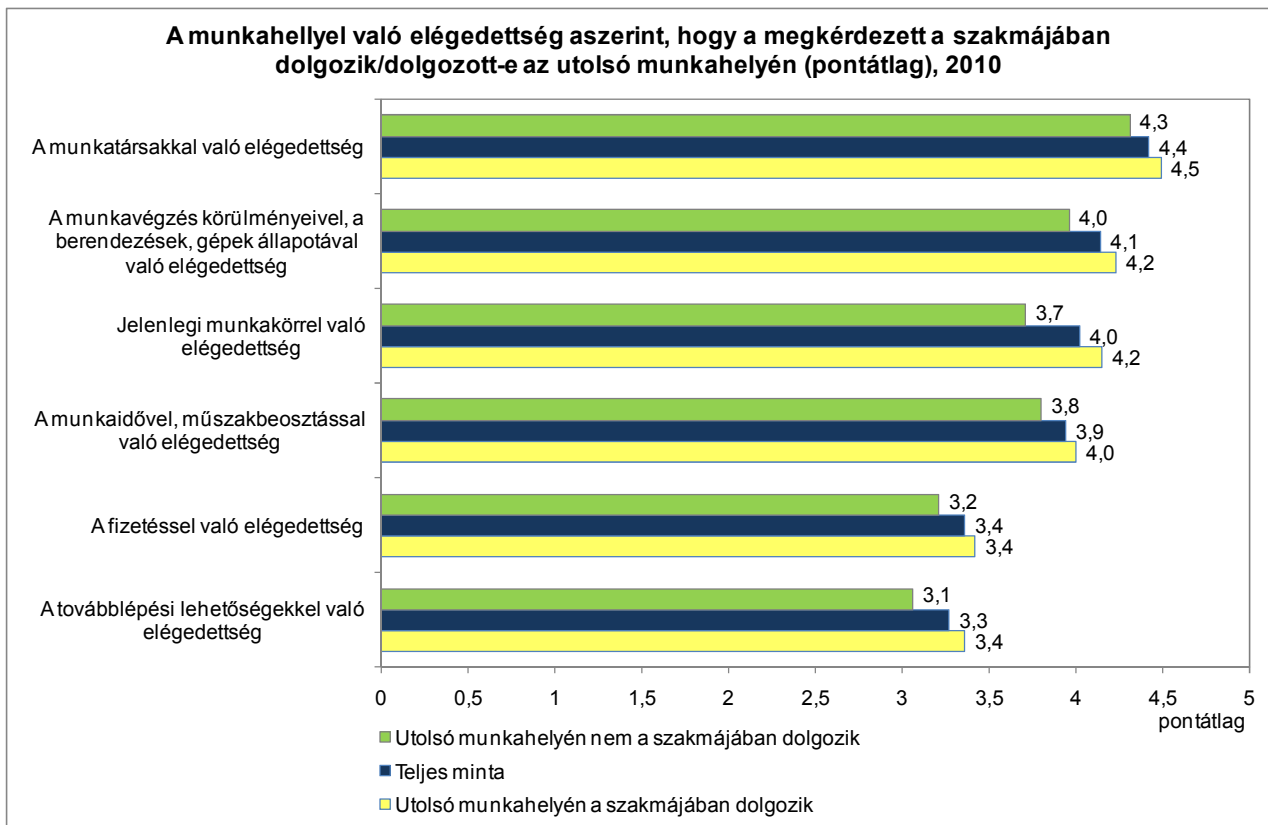
5.0.1. táblázat: A munkahellyel való elégedettség, 2009-2010

	2009		2010	
	A válaszolók száma	Pontátlag	A válaszolók száma	Pontátlag
Jelenlegi munkakörrel való elégedettség	1298	3,94	1176	4,02
A munkaidővel, műszakbeosztással való elégedettség	1299	3,83	1177	3,94
A munkavégzés körülményeivel, a berendezések, gépek állapotával való elégedettség	1297	3,94	1176	4,14
A munkatársakkal való elégedettség	1294	4,30	1173	4,42
A fizetéssel való elégedettség	1295	3,09	1169	3,36
A továbblépési lehetőségekkel való elégedettség	1219	3,15	1063	3,27

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

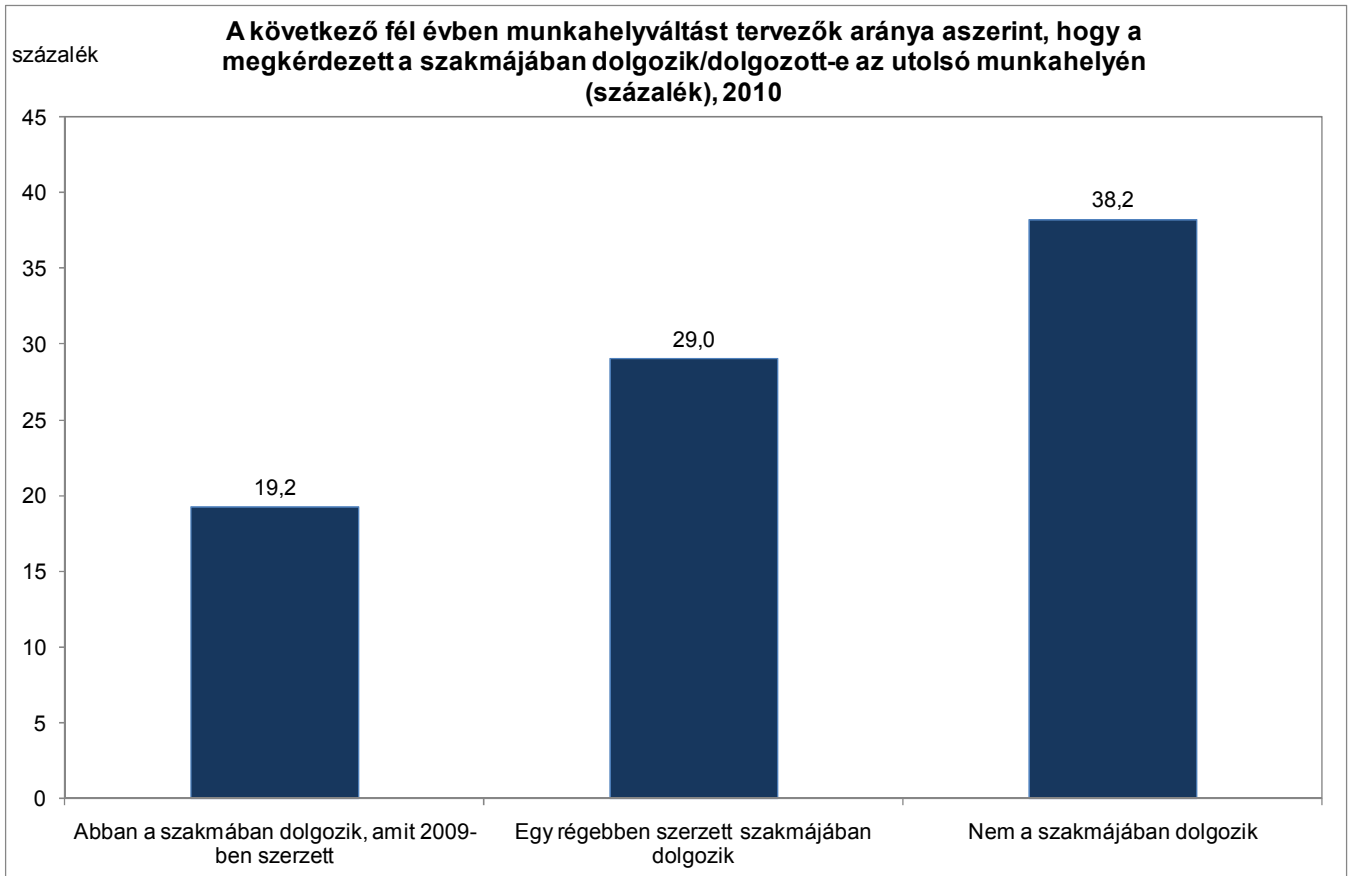
Forrás: saját számítás

5.0.5. ábra: A munkahellyel való elégedettség aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (pontátlag), 2010, N=294-1177

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

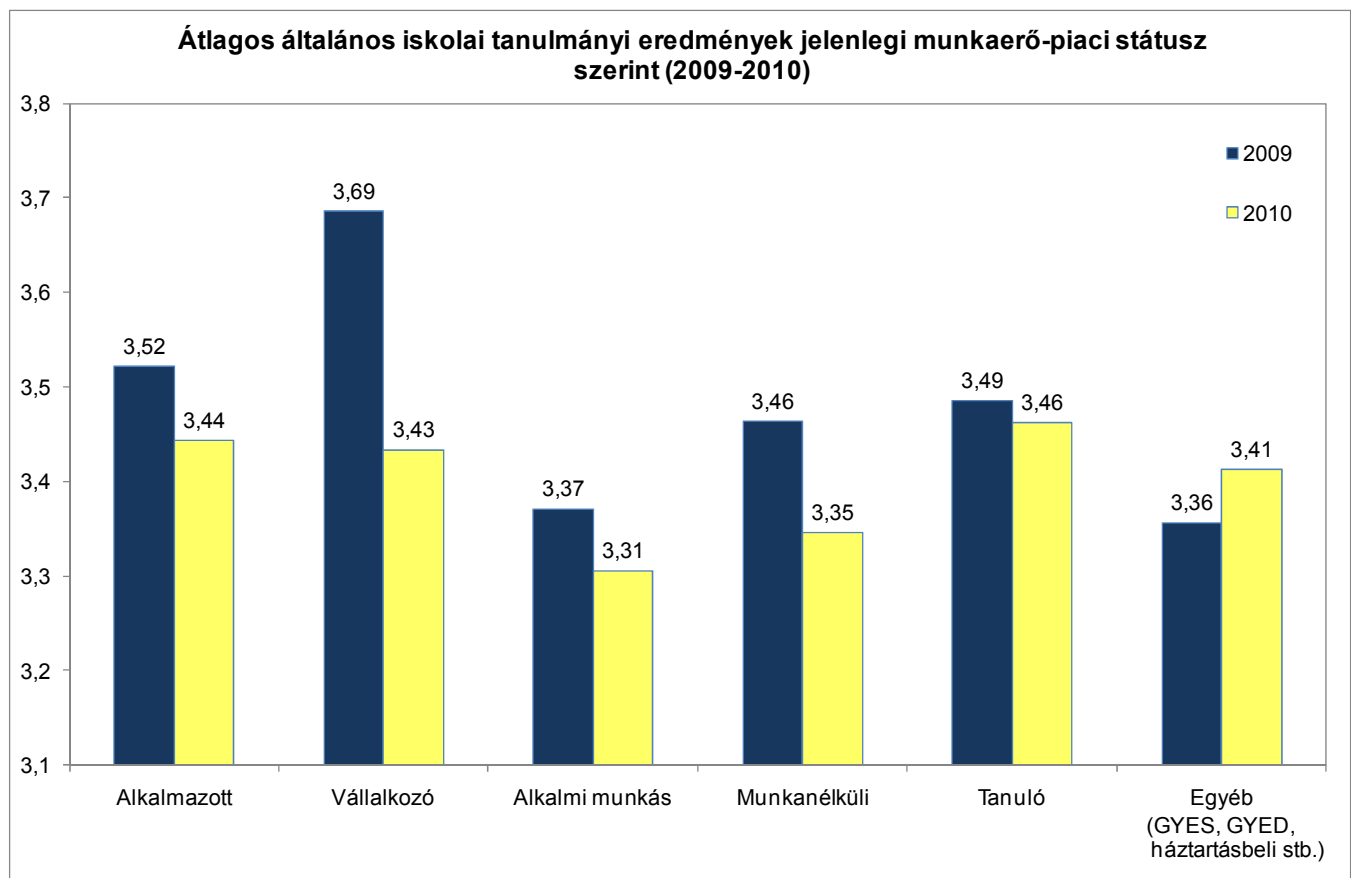
5.0.6. ábra: A következő fél évben munkahelyváltást tervezők aránya aszerint, hogy a megkérdezett a szakmájában dolgozik/dolgozott-e az utolsó munkahelyén (százalék), 2010, N=1044

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

2009-es és 2010-es adatfelvételünk eredményei is arra utalnak, hogy a későbbi elhelyezkedési esélyek, illetve a vállalkozás indítása, vagy a továbbtanulás ténye szorosan összefügg az általános iskolai és főként a szakiskolai tanulmányi eredményekkel. A végzést követő körülbelül 8 hónapban elhelyezkedni tudók, a vállalkozók, illetve a továbbtanulók rendre jobb tanulmányi eredményeket értek el, mint akik munkanélküliek lettek, vagy alkalmi munkákból tartják fenn magukat. Az 5.0.7. ábrán látható, hogy a GYES-en, GYED-en levők csoportjának kivételével minden munkaerő-piaci státusz szerint képzett csoport átlagos általános iskolai (utolsó éves) tanulmányi eredményei romlottak 2009 és 2010 óta. A legnagyobb visszaesést a vállalkozóvá lett fiatalok között tapasztaltuk (3,7-ről 3,4-re). Ezzel együtt elmondható, hogy a legjobb (3,4-3,5-es átlaggal rendelkező) általános iskolai eredményeket a továbbtanuló, az alkalmazott és a vállalkozóként dolgozó fiatalok érték el. A leggyengébb átlagot (rendre 3,31 és 3,35) az alkalmi munkások és a munkanélküliek körében találtuk.

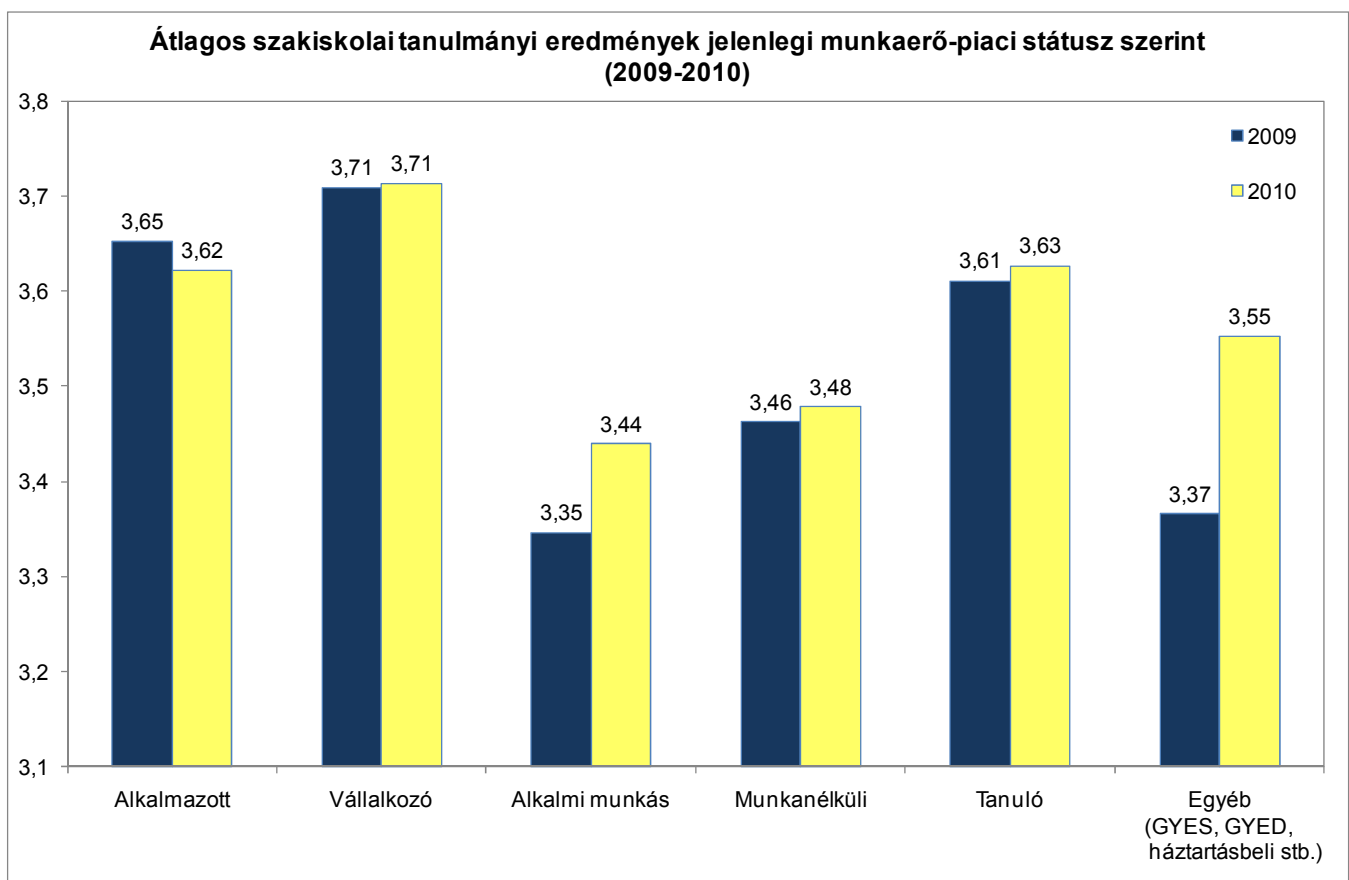
5.0.7. ábra: Átlagos általános iskolai tanulmányi eredmények jelenlegi munkaerő-piaci státusz szerint, 2009-2010, $N_{2009}=2489$, $N_{2010}=2661$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

Az 5.0.8. ábrán láthatjuk, hogy a szakiskolai utolsó éves eredmények az általános iskolai eredményeknél nagyobb szórást mutatnak a munkaerő-piaci státusz kategóriái között. 2009 és 2010 között az alkalmazottak kivételével minden, munkaerő-piaci státusz szerint képzett csoportban javult a szakiskolai átlagos eredmény, legnagyobb mértékben a GYES-en, GYED-en levők csoportjában (3,4-ről 3,6-re). Az adatok tanúsága szerint továbbra is igaz az a tavalyi tendencia, mely szerint a legjobb szakiskolai átlageredményeket a vállalkozóként dolgozó, a továbbtanuló és az alkalmazott fiatalok körében tapasztaltuk (rendre 3,71; 3,63; 3,62). A leggyengébb átlag 2010-ben az alkalmi munkások (3,44) és a munkanélküliek (3,48) csoportjára jellemző.

5.0.8. ábra: Átlagos szakiskolai tanulmányi eredmények jelenlegi munkaerő-piaci státusz szerint, 2009-2010, $N_{2009}=2617$, $N_{2010}=2742$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

5.1. A családi háttér munkaerő-piaci pozícióra gyakorolt hatása

A családi (kulturális) háttér a fiatalok munkaerő-piaci előmenetelére is jelentős hatást gyakorol, mely összefüggés kutatásunk adataiból mindkét vizsgálati időpontban jól érzékelhető.

Vizsgálatunk során az édesapa iskolai végzettségét használtuk magyarázó változónak, mely 2009-ben és 2010-ben is fontos magyarázó tényezőnek bizonyult. Mintánkban az alkalmazotti státuszúak édesapja 2009-ben leggyakrabban (47-48%) szakmunkás vagy szakközépiskolai végzettségű volt, 2010-ben azonban a felsőfokú végzettségű apák gyermekei szerepeltek legnagyobb arányban (46%) az alkalmazottak között. Mindkét évre igaz, hogy leggyakrabban a 8 általánost végzett apák gyermekeiből vált alkalmi munkás, de 2009 és 2010 között 6%-ról 5%-ra csökkent ez az arány. A munkanélküli státusz is a 8 általánost végzett apák gyermekei között a leggyakoribb mindkét évben (2009-ben 31%, 2010-ben 34%), az ennél alacsonyabb végzettségű apák gyermekei között pedig 27%-ról 33%-ra nőtt a munkanélküliek aránya. (lásd az 5.1.1. és 5.1.2. táblázatokat)

5.1.1. táblázat: A jelenlegi munkaerő-piaci státusz az édesapa iskolai végzettsége szerint, 2009, N=2711

Jelenlegi munkaerő-piaci státusz	Édesapja iskolai végzettsége											
	8 általánosnál kevesebb		8 általános		Szakmunkás-képző		Szakközép-iskola, technikum		Gimnázium		Főiskola vagy egyetem	
	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék
Alkalmazott	11	42,31	147	37,40	691	47,23	227	47,69	77	41,85	58	34,32
Vállalkozó	0	0,00	2	0,51	11	0,75	4	0,84	3	1,63	2	1,18
Alkalmi munkás	1	3,85	25	6,36	55	3,76	16	3,36	7	3,80	1	0,59
Munkanélküli	7	26,92	121	30,79	267	18,25	87	18,28	39	21,20	20	11,83
Tanuló	6	23,08	77	19,59	418	28,57	140	29,41	56	30,43	88	52,07
Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli)	1	3,85	21	5,34	21	1,44	2	0,42	2	1,09	0	0,00
Összesen	26	100,0	393	100,0	1463	100,0	476	100,0	184	100,0	169	100,0

Forrás: saját számítás

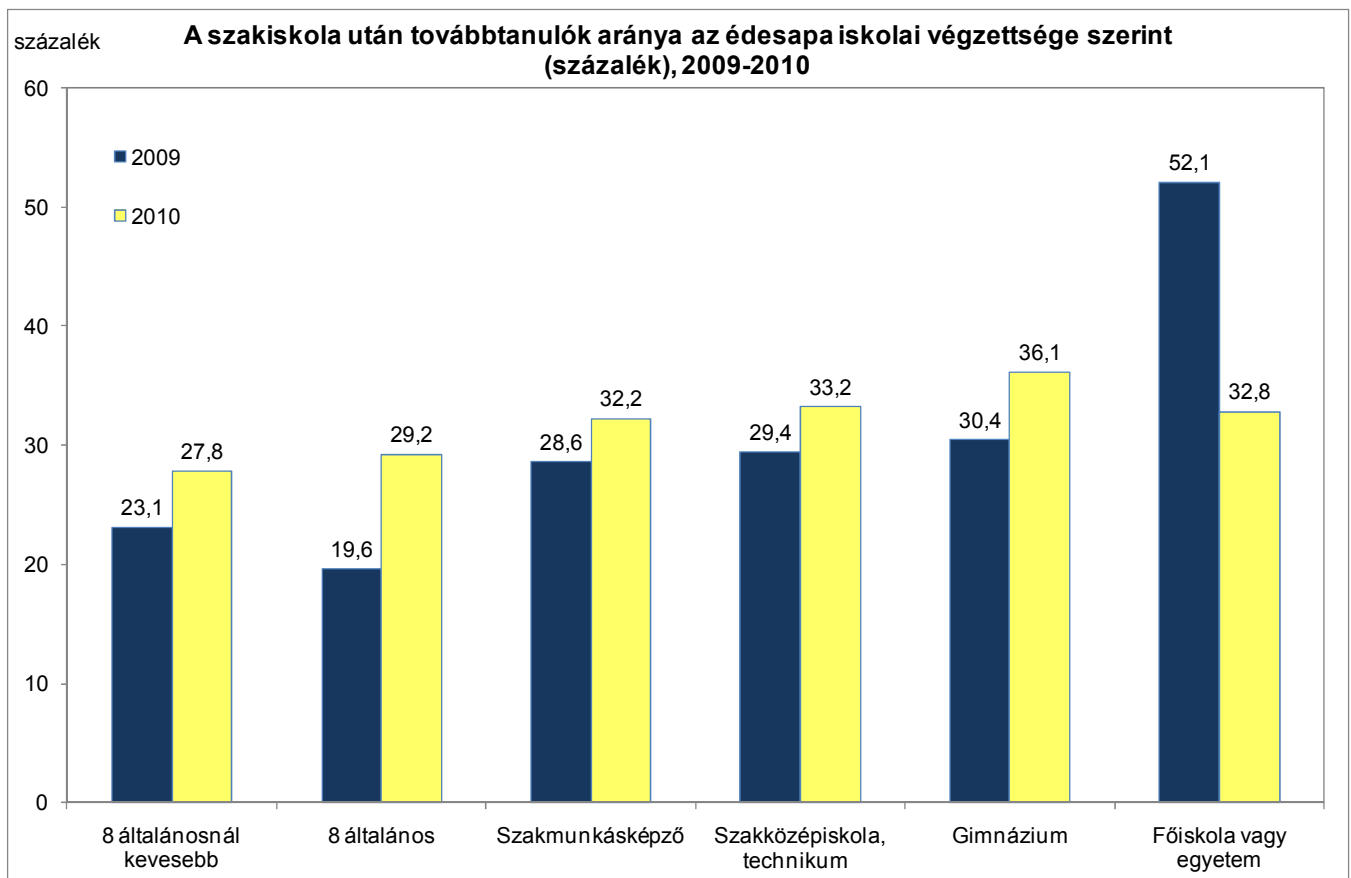
5.1.2. táblázat: A jelenlegi munkaerő-piaci státusz az édesapa iskolai végzettsége szerint, 2010, N=2786

Jelenlegi munkaerő-piaci státusz	Édesapja iskolai végzettsége											
	8 általánosnál kevesebb		8 általános		Szakmunkás-képző		Szakközépiskola, technikum		Gimnázium		Főiskola vagy egyetem	
	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék	Eset-szám	Százalék
Alkalmazott	7	38,9	120	31,0	654	40,1	196	41,4	59	38,1	56	45,9
Vállalkozó	0	0,0	0	0,0	11	0,7	5	1,1	2	1,3	4	3,3
Alkalmi munkás	0	0,0	18	4,7	52	3,2	13	2,7	5	3,2	3	2,5
Munkanélküli	6	33,3	133	34,4	379	23,2	100	21,1	32	20,6	19	15,6
Tanuló	5	27,8	113	29,2	525	32,2	157	33,2	56	36,1	40	32,8
Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli)	0	0,0	3	0,8	10	0,6	2	0,4	1	0,6	0	0,0
Összesen	18	100,0	387	100,0	1631	100,0	473	100,0	155	100,0	122	100,0

Forrás: saját számítás

2009-ben azt tapasztaltuk, hogy a szakiskola után továbbtanuló fiatalok aránya édesapjuk iskolai végzettségével nő. Ez az összefüggés 2010-ben is igaz, egy kivétellel: 2009 és 2010 között a felsőfokú végzettségű apák gyermekei között a fenti arány 52%-ról 33%-ra esett vissza, így a szakközépiskolát vagy technikumot és a gimnáziumot végzett apák gyermekei között magasabb a továbbtanulók aránya, mint a főiskolát vagy egyetemet végzett apák gyermekei között. A többi kategóriában a továbbtanulók aránya növekedett, így 2010-ben a 8 általánost végzett apák gyermekeinek körében mintegy 28%, a szakmunkások gyermekei között 32%, a gimnáziumi érettségivel rendelkező apák gyermekei esetében pedig 36% ez az arány (lásd az 5.1.1. ábrát).

5.1.1. ábra: A szakiskola után továbbtanulók aránya az édesapa iskolai végzettsége szerint, százalék, 2009-2010, $N_{2009}=2711$, $N_{2010}=2786$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

Az adatelemzés eredménye mindkét adatfelvételi időpontban azt mutatta, hogy az édesapa munkaerő-piaci státuszát gyakran „megöröklik” gyermekei. Az 5.1.3. és 5.1.4. táblázatokból láthatjuk, hogy az önálló (vállalkozó) apák gyermekei között van a legtöbb vállalkozó (2009-ben 2,7%, 2010-ben 1,8%). A legtöbb alkalmazott 2009-ben a szakmunkás (49,5%), illetve az irodai alkalmazott (46%) apák gyermekei közül került ki, 2010-ben azonban az önálló (vállalkozó) apák gyermekei között a legnagyobb az arány (44%). Mindkét évben az alkalmi munkások gyermekei között találjuk relatíve a legtöbb alkalmi munkást (2009-ben 12%, 2010-ben 11%). Az alkalmi munkás, illetve a munkanélküli apák gyermekei voltak a legnagyobb arányban munkanélküliek mindkét kérdéses időpontjában (2009-ben rendre 32% és 30%, 2010-ben pedig 42% és 31%). A tanuló státuszú gyermekek (akik szakiskolai vagy szakközépiskolai tanulmányaik után továbbtanultak) mindkét évben legnagyobb arányban a vezető beosztásúak (2009-ben 45%, 2010-ben 37%) és a beosztott értelmiségiek (2009-ben 37%, 2010-ben 40%) családjából kerültek ki.

5.1.3. táblázat: A megkérdezett jelenlegi munkaerő-piaci státusza az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (százalék), 2009, N=2760

Édesapja munkaerő-piaci státusza	Jelenlegi munkaerő-piaci státusz						Összesen
	Alkalmazott	Vállalkozó	Alkalmi munkás	Munkanélküli	Tanuló	Egyéb (GYES, GYED, háztartás-beli stb.)	
Önálló vagy vállalkozó	43,4	2,7	3,5	19,9	28,8	1,8	100,0
Vezető beosztású	38,5	0,8	1,6	13,9	45,1	0,0	100,0
Beosztott értelmiségi	39,5	1,9	1,3	19,1	36,9	1,3	100,0
Irodai alkalmazott	46,4	0,7	1,3	17,7	32,7	1,3	100,0
Szakmunkás	49,5	0,7	3,6	18,5	26,7	1,0	100,0
Segéd/betanított munkás	44,0	0,0	8,3	19,5	25,3	2,9	100,0
Alkalmi munkás	26,8	2,4	12,2	31,7	17,1	9,8	100,0
Munkanélküli	37,1	1,0	2,0	30,2	25,7	4,0	100,0
Más okból nem dolgozik (pl. nyugdíjas)	46,6	0,0	4,9	22,3	24,0	2,3	100,0

Forrás: saját számítás

5.1.4. táblázat: A megkérdezett jelenlegi munkaerő-piaci státusza az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (százalék), 2010, N=2795

Édesapja munkaerő-piaci státusza	Jelenlegi munkaerő-piaci státusz						Összesen
	Alkalmazott	Vállalkozó	Alkalmi munkás	Munkanélküli	Tanuló	Egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)	
Önálló vagy vállalkozó	43,7	1,8	5,9	21,2	27,0	0,5	100,00
Vezető beosztású	41,0	3,3	0,8	17,2	36,9	0,8	100,00
Beosztott értelmiségi	41,1	0,9	1,8	17,0	39,3	0,0	100,00
Irodai alkalmazott	36,6	0,0	7,5	19,4	35,5	1,1	100,00
Szakmunkás	40,5	0,9	2,6	23,9	31,7	0,4	100,00
Segéd/betanított munkás	38,9	0,4	6,0	24,2	29,4	1,2	100,00
Alkalmi munkás	25,0	0,0	11,1	41,7	19,4	2,8	100,00
Munkanélküli	31,3	0,0	2,2	30,5	34,9	1,1	100,00
Más okból nem dolgozik (pl. nyugdíjas)	36,6	0,3	2,7	26,6	33,5	0,3	100,00

Forrás: saját számítás

Az álláskeresés átlagos időtartamát a különböző családi háttérrel rendelkező csoportok esetében vizsgálva láthatjuk, hogy minden kategóriában jelentősen növekedett az álláskeresés átlagos hossza. Emellett jelentős eltéréseket tapasztaltunk a két adatfelvételi időpont között: 2009-ben még a vállalkozó és beosztott értelmiségi apák gyermekei tudtak a leggyorsabban elhelyezkedni (átlagosan rendre 1 hónap és 1,1 hónap), 2010-ben pedig már beosztott értelmiségi apák gyermekei kerestek legtovább állást (3,1 hónap). A legrövidebb átlagos időtartamot (1,5 hónap) 2010-ben a vezető beosztású apák gyermekei között mértük (lásd az 5.1.2. ábrát).

5.1.2. ábra: Az álláskeresés átlagos hossza az édesapa munkaerő-piaci státusza szerint (hónap), 2009-2010, $N_{2009}=1168$, $N_{2010}=1106$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

5.2. Munkanélküliség a szakképzettek körében

Az elemzésbe bevont 2916 megkérdezett közül 703 fő volt munkanélküli a kérdezés időpontjában. A teljes mintában ez 36%-os munkanélküliségi rátát⁶ jelent, mely jócskán meghaladja a 2009-es megfelelő értéket (28,8%). A kedvezőtlen tendencia hátterében valószínűleg a gazdasági válság munkaerő-keresletet csökkentő hatása áll.

A munkanélküli megkérdezettek átlagos tanulmányi eredménye az általános iskolát tekintve 3,35, a szakiskola utolsó évére vonatkozóan pedig 3,48, ami relatíve alacsonynak számít a teljes mintához képest (lásd az 5.5-5.6. ábrákat).

Az 5.2.1. és 5.2.2. táblázatokból látható, hogy 2010-ben is azon szakképzettek körében volt a legmagasabb a munkanélküliségi ráta, akik édesapja 8 általános (49%), vagy ennél alacsonyabb végzettségű (46%). (A megfelelő mutatók 2009-ben 41%, illetve 37% voltak.) A magasabb iskolai végzettséggel jellemezhető családból származó fiatalok körében ritkábban tapasztaltunk munkanélküliséget, de a mutató értéke a főiskolát vagy egyetemet végzett apák gyermekeinek kivételével minden csoportban nőtt.

5.2.1. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az édesapa iskolai végzettsége szerint, 2009

Az édesapa iskolai végzettsége	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
8 általánosnál kevesebb	7	36,8	12	63,2	19	100,0
8 általános	121	41,0	174	59,0	295	100,0
Szaktanulmányi képző	267	26,1	757	73,9	1024	100,0
Szakközépiskola, technikum	87	26,0	247	74,0	334	100,0
Gimnázium	39	31,0	87	69,0	126	100,0
Főiskola vagy egyetem	20	24,7	61	75,3	81	100,0
Ismeretlen	33	28,2	84	71,8	117	100,0
Összesen	574	28,8	1422	71,2	1996	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

⁶ A munkanélküliek aránya az aktív státuszúak, azaz a foglalkoztatottak és munkanélküliek százalékában

5.2.2. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek az édesapa iskolai végzettsége szerint, 2010

Az édesapa iskolai végzettsége	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
8 általánosnál kevesebb	6	46,2	7	53,8	13	100,0
8 általános	133	49,1	138	50,9	271	100,0
Szakmunkásképző	379	34,6	717	65,4	1096	100,0
Szakközépiskola, technikum	100	31,8	214	68,2	314	100,0
Gimnázium	32	32,7	66	67,3	98	100,0
Főiskola vagy egyetem	19	23,2	63	76,8	82	100,0
Ismeretlen	34	44,7	42	55,3	76	100,0
Összesen	703	36,1	1247	63,9	1950	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

Megyék szerinti bontásban átrendeződést mutatnak az adatok 2009-hez képest: tavaly Nógrád megyében és Heves megyében volt a legmagasabb a munkanélküliségi ráta, 2010-ben azonban Borsod-Abaúj-Zemplén megyében és Nógrád megyében tapasztaltuk a legkedvezőtlenebb adatokat (rendre 58,8, illetve 46,7%). A legalacsonyabb rátát 2010-ben – a 2009-ben még kiemelkedően magas arányt mutató – Heves megyében mértük (20,5%), ezen kívül alacsony munkanélküliséget tapasztaltunk Somogy megyében is (21,7%) (lásd az 5.2.3. és 5.2.4. táblázatokat).

A régiók szerinti vizsgálat továbbra is azt mutatja, hogy mintánkban a legmagasabb munkanélküliség Észak-Magyarországon van – a ráta 43%-ról 47,9%-ra nőtt egy év alatt. A legalacsonyabb adatot (29,5%) 2010-ben a Nyugat-Dunántúlon mértük (lásd az 5.2.5. és 5.2.6. táblázatokat).

A szakmacsoport szerinti bontásnál az alacsony esetszámok miatt egyes esetekben fenntartással kezelendők a százalékos adatok (ezeket zárójellel jelöltük). 2010-ben a legmagasabb munkanélküliségi arányt a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmacsoportban (52,6%), a legalacsonyabbat pedig a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportban (25,6%) tapasztaltuk. 2009-hez képest a munkanélküliségi arány viszonylag nagy mértékben növekedett a faipar, a közlekedés és a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmacsoportokban (lásd az 5.2.7. és 5.2.8. táblázatokat).

5.2.3. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2009

Megye	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	20	21,5	73	78,5	93	100,0
Bács-Kiskun	25	18,4	111	81,6	136	100,0
Békés	10	15,2	56	84,8	66	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	36	35,0	67	65,0	103	100,0
Budapest	63	37,5	105	62,5	168	100,0
Csongrád	56	36,8	96	63,2	152	100,0
Fejér	16	26,2	45	73,8	61	100,0
Győr-Moson-Sopron	29	24,4	90	75,6	119	100,0
Hajdú-Bihar	33	33,7	65	66,3	98	100,0
Heves	41	46,6	47	53,4	88	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	23	31,5	50	68,5	73	100,0
Komárom-Esztergom	10	18,5	44	81,5	54	100,0
Nógrád	32	53,3	28	46,7	60	100,0
Pest	28	17,2	135	82,8	163	100,0
Somogy	29	31,2	64	68,8	93	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	36	39,6	55	60,4	91	100,0
Tolna	30	27,5	79	72,5	109	100,0
Vas	10	12,0	73	88,0	83	100,0
Veszprém	20	29,4	48	70,6	68	100,0
Zala	20	20,0	80	80,0	100	100,0
Ismeretlen	7	38,9	11	61,1	18	100,0
Összesen	574	28,8	1422	71,2	1996	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.4. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2010

Megye	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	23	25,0	69	75,0	92	100,0
Bács-Kiskun	49	30,1	114	69,9	163	100,0
Békés	22	34,9	41	65,1	63	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	67	58,8	47	41,2	114	100,0
Budapest	105	36,7	181	63,3	286	100,0
Csongrád	43	37,4	72	62,6	115	100,0
Fejér	26	31,0	58	69,0	84	100,0
Győr-Moson-Sopron	36	23,8	115	76,2	151	100,0
Hajdú-Bihar	50	37,6	83	62,4	133	100,0
Heves	9	20,5	35	79,5	44	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	27	40,3	40	59,7	67	100,0
Komárom-Esztergom	30	42,9	40	57,1	70	100,0
Nógrád	14	46,7	16	53,3	30	100,0
Pest	31	39,2	48	60,8	79	100,0
Somogy	13	21,7	47	78,3	60	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	33	42,3	45	57,7	78	100,0
Tolna	50	51,5	47	48,5	97	100,0
Vas	18	32,1	38	67,9	56	100,0
Veszprém	30	30,0	70	70,0	100	100,0
Zala	27	39,7	41	60,3	68	100,0
Összesen	703	36,1	1247	63,9	1950	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.5. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2009

Régió	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	53	17,7	246	82,3	299	100,0
Közép-Dunántúl	46	25,1	137	74,9	183	100,0
Nyugat-Dunántúl	59	19,5	243	80,5	302	100,0
Dél-Dunántúl	69	25,7	199	74,3	268	100,0
Dél-Alföld	112	32,2	236	67,8	348	100,0
Észak-Alföld	92	35,1	170	64,9	262	100,0
Észak-Magyarország	136	43,0	180	57,0	316	100,0
Ismeretlen	7	38,9	11	61,1	18	100,0
Összesen	574	28,8	1422	71,2	1996	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.6. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2010

Régió	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	136	37,3	229	62,7	365	100,0
Közép-Dunántúl	86	33,9	168	66,1	254	100,0
Nyugat-Dunántúl	81	29,5	194	70,5	275	100,0
Dél-Dunántúl	86	34,5	163	65,5	249	100,0
Dél-Alföld	114	33,4	227	66,6	341	100,0
Észak-Alföld	110	39,6	168	60,4	278	100,0
Észak-Magyarország	90	47,9	98	52,1	188	100,0
Összesen	703	36,1	1247	63,9	1950	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.7. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2009

Szakmacsoport	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Egészségügy	4	3,7	104	96,3	108	100,0
Szociális szolgáltatások	(1)	(14,3)	(6)	(85,7)	(7)	(100,0)
Oktatás	(0)	(0,0)	(2)	(100,0)	(2)	(100,0)
Művészet, közművelődés, kommunikáció	(0)	(0,0)	(1)	(100,0)	(1)	(100,0)
Gépészet	129	31,9	275	68,1	404	100,0
Elektrotechnika-elektronika	59	37,1	100	62,9	159	100,0
Informatika	(0)	(0,0)	(1)	(100,0)	(1)	(100,0)
Vegyipar	3	20,0	12	80,0	15	100,0
Építészet	119	36,1	211	63,9	330	100,0
Könnyűipar	9	34,6	17	65,4	26	100,0
Faipar	38	23,9	121	76,1	159	100,0
Közlekedés	61	27,2	163	72,8	224	100,0
Környezetvédelem-vízgazdálkodás	(1)	(16,7)	(5)	(83,3)	(6)	(100,0)
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	51	24,6	156	75,4	207	100,0
Vendéglátás-idegenforgalom	37	24,3	115	75,7	152	100,0
Egyéb szolgáltatások	(0)	(0,0)	(10)	(100,0)	(10)	(100,0)
Mezőgazdaság	44	34,9	82	65,1	126	100,0
Élelmiszeripar	18	30,5	41	69,5	59	100,0
Összesen	574	28,8	1422	71,2	1996	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.2.8. táblázat: A munkanélküli és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2010

Szakmacsoport	Munkanélküliek a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék*	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Gépészet	95	37,0	162	63,0	257	100,0
Elektrotechnika- elektronika	39	35,5	71	64,5	110	100,0
Vegyipar	(6)	(60,0)	(4)	(40,0)	(10)	(100,0)
Építészet	151	35,0	280	65,0	431	100,0
Faipar	79	39,5	121	60,5	200	100,0
Közlekedés	110	35,8	197	64,2	307	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	113	52,6	102	47,4	215	100,0
Vendéglátás- idegenforgalom	76	25,6	221	74,4	297	100,0
Élelmiszeripar	30	27,8	78	72,2	108	100,0
Ismeretlen	(4)	(26,7)	(11)	(73,3)	(15)	(100,0)
Összesen	703	36,1	1247	63,9	1950	100,0

* Az adat az adott csoporton belüli munkanélküliségi rátának fogható fel, mely a munkanélküliek arányát jelöli az összes aktív (foglalkoztatott és munkanélküli együttesen) százalékában

Forrás: saját számítás

5.3. Továbbtanulás a szakképzettek körében

Az elemzésbe bevont 2899 válaszadó közül 943-an voltak tanuló státuszúak az adatfelvétel időpontjában. Tanulmányi átlaguk az összes tanuló státuszú átlagában 3,46 az általános iskola, és 3,63 a szakiskola utolsó évére vonatkozóan, ami jó eredménynek számít a teljes mintához képest (lásd az 5.5-5.6. ábrákat).

2009 és 2010 között Borsod-Abaúj-Zemplén megyében jelentősen nőtt a továbbtanulók aránya, így 2010-ben Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben mértük a legmagasabb arányokat. Régiók szerint a tavaly első helyen álló Közép-Dunántúl az utolsó előtti helyre esett vissza, az Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon pedig jelentősen nőtt a továbbtanulási arány. Szakmacsoport (tehát eredeti szakképesítés) szerint 2010-ben a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció, valamint a közlekedés területén a legmagasabb a továbbtanulók aránya. 2009-hez képest növekedést tapasztaltunk a gépészet, az elektrotechnika-elektronika, a faipar, a közlekedés és a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmacsoportokban, csökkenést pedig az élelmiszeripar és a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportokban (lásd az 5.3.1-5.3.6. táblázatokat).

5.3.1. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2009

Megye	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	32	30,5	73	69,5	105	100,0
Bács-Kiskun	56	33,5	111	66,5	167	100,0
Békés	23	29,1	56	70,9	79	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	33	33,0	67	67,0	100	100,0
Budapest	63	37,5	105	62,5	168	100,0
Csongrád	38	28,4	96	71,6	134	100,0
Fejér	46	50,5	45	49,5	91	100,0
Győr-Moson-Sopron	36	28,6	90	71,4	126	100,0
Hajdú-Bihar	26	28,6	65	71,4	91	100,0
Heves	33	41,3	47	58,8	80	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	30	37,5	50	62,5	80	100,0
Komárom-Esztergom	34	43,6	44	56,4	78	100,0
Nógrád	15	34,9	28	65,1	43	100,0
Pest	39	22,4	135	77,6	174	100,0
Somogy	62	49,2	64	50,8	126	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	58	51,3	55	48,7	113	100,0
Tolna	56	41,5	79	58,5	135	100,0
Vas	54	42,5	73	57,5	127	100,0
Veszprém	74	60,7	48	39,3	122	100,0
Zala	26	24,5	80	75,5	106	100,0
Ismeretlen	3	21,4	11	78,6	14	100,0
Összesen	837	37,1	1422	62,9	2259	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.2. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek megyék szerinti megoszlása, 2010

Megye	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Baranya	32	31,7	69	68,3	101	100,0
Bács-Kiskun	56	32,9	114	67,1	170	100,0
Békés	42	50,6	41	49,4	83	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	117	71,3	47	28,7	164	100,0
Budapest	80	30,7	181	69,3	261	100,0
Csongrád	42	36,8	72	63,2	114	100,0
Fejér	44	43,1	58	56,9	102	100,0
Győr-Moson-Sopron	55	32,4	115	67,6	170	100,0
Hajdú-Bihar	50	37,6	83	62,4	133	100,0
Heves	42	54,5	35	45,5	77	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	46	53,5	40	46,5	86	100,0
Komárom-Esztergom	26	39,4	40	60,6	66	100,0
Nógrád	8	33,3	16	66,7	24	100,0
Pest	13	21,3	48	78,7	61	100,0
Somogy	57	54,8	47	45,2	104	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	77	63,1	45	36,9	122	100,0
Tolna	41	46,6	47	53,4	88	100,0
Vas	24	38,7	38	61,3	62	100,0
Veszprém	32	31,4	70	68,6	102	100,0
Zala	59	59,0	41	41,0	100	100,0
Összesen	943	43,1	1247	56,9	2190	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.3. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2009

Régió	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	95	27,9	246	72,1	341	100,0
Közép-Dunántúl	154	52,9	137	47,1	291	100,0
Nyugat-Dunántúl	116	32,3	243	67,7	359	100,0
Dél-Dunántúl	141	41,5	199	58,5	340	100,0
Dél-Alföld	103	30,4	236	69,6	339	100,0
Észak-Alföld	114	40,1	170	59,9	284	100,0
Észak-Magyarország	111	38,1	180	61,9	291	100,0
Ismeretlen	3	21,4	11	78,6	14	100,0
Összesen	837	37,1	1422	62,9	2259	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.4. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek régiók szerinti megoszlása, 2010

Régió	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék	Esetszám	Százalék
Közép-Magyarország	93	28,9	229	71,1	322	100,0
Közép-Dunántúl	102	37,8	168	62,2	270	100,0
Nyugat-Dunántúl	138	41,6	194	58,4	332	100,0
Dél-Dunántúl	130	44,4	163	55,6	293	100,0
Dél-Alföld	140	38,1	227	61,9	367	100,0
Észak-Alföld	173	50,7	168	49,3	341	100,0
Észak-Magyarország	167	63,0	98	37,0	265	100,0
Összesen	943	43,1	1247	56,9	2190	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.5. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2009

Szakmacsoport	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Elemsszám	Százalék	Elemsszám	Százalék	Elemsszám	Százalék
Egészségügy	11	9,6	104	90,4	115	100,0
Szociális szolgáltatások	6	50,0	6	50,0	12	100,0
Oktatás	(0)	(0,0)	(2)	(100,0)	(2)	(100,0)
Művészet, közművelődés, kommunikáció	(4)	(80,0)	(1)	(20,0)	(5)	(100,0)
Gépészet	115	29,5	275	70,5	390	100,0
Elektrotechnika-elektronika	62	38,3	100	61,7	162	100,0
Informatika	(9)	(90,0)	(1)	(10,0)	(10)	(100,0)
Vegyipar	13	52,0	12	48,0	25	100,0
Építészet	62	22,7	211	77,3	273	100,0
Könnyűipar	20	54,1	17	45,9	37	100,0
Faipar	75	38,3	121	61,7	196	100,0
Közlekedés	122	42,8	163	57,2	285	100,0
Környezetvédelem-vízgazdálkodás	11	68,8	5	31,3	16	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	144	48,0	156	52,0	300	100,0
Vendéglátás-idegenforgalom	69	37,5	115	62,5	184	100,0
Egyéb szolgáltatások	(0)	(0,0)	(10)	(100,0)	(10)	(100,0)
Mezőgazdaság	90	52,3	82	47,7	172	100,0
Élelmiszeripar	24	36,9	41	63,1	65	100,0
Összesen	837	37,1	1422	62,9	2259	100,0

Forrás: saját számítás

5.3.6. táblázat: A tanuló és foglalkoztatott státuszú megkérdezettek szakmacsoportok szerinti megoszlása, 2010

Szakmacsoport	Tanulók a mintában		Foglalkoztatottak a mintában		Összesen	
	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék	Elemszám	Százalék
Gépészet	88	35,2	162	64,8	250	100,0
Elektrotechnika-elektronika	55	43,7	71	56,3	126	100,0
Vegyipar	(2)	(33,3)	(4)	(66,7)	(6)	(100,0)
Építészet	85	23,3	280	76,7	365	100,0
Faipar	92	43,2	121	56,8	213	100,0
Közlekedés	234	54,3	197	45,7	431	100,0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	237	69,9	102	30,1	339	100,0
Vendéglátás- idegenforgalom	114	34,0	221	66,0	335	100,0
Élelmiszeripar	28	26,4	78	73,6	106	100,0
Ismeretlen	(8)	(42,1)	(11)	(57,9)	(19)	(100,0)
Összesen	943	43,1	1247	56,9	2190	100,0

Forrás: saját számítás

6. Költözés, migráció, mobilitás

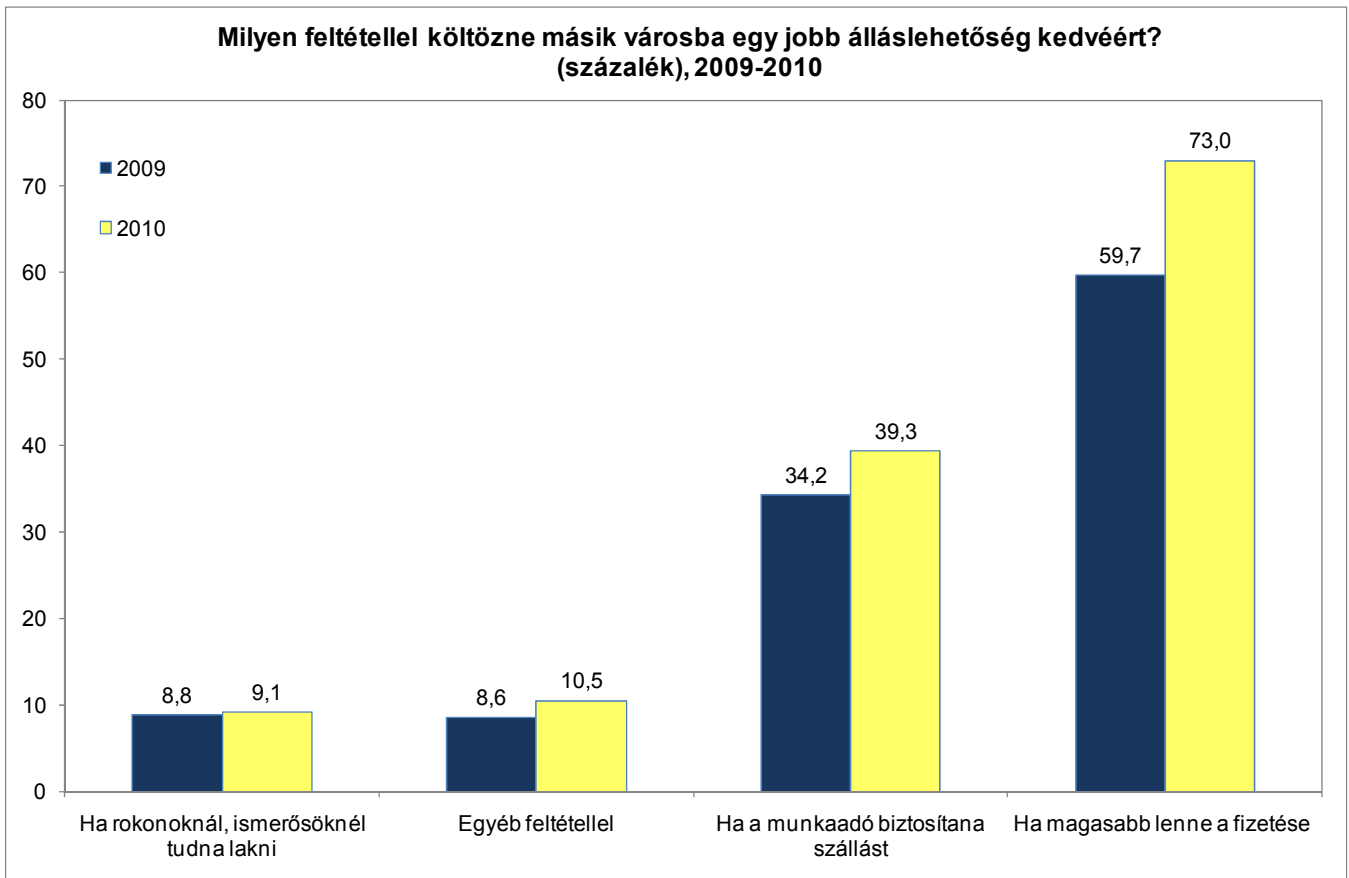
Kutatásunk 2010-ben is kitért a fiatal szakképzett munkavállalók földrajzi mobilitására. Újfént megvizsgáltuk, hogy hányan járnak lakóhelyüktől eltérő településre dolgozni, milyen távolságot tesznek meg nap, mint nap lakóhelyük és munkahelyük között, valamint az esetleges másik településen történő munkavállalás iránti hajlandóságukat is felmértük. A földrajzi mobilitás azért fontos kérdés a szakképzettek munkaerő-piaci helyzetének szempontjából, mert az elhelyezkedés valószínűsége gyakran a lokális munkaerőpiac méretétől függ, valamint a foglalkoztatottsági szintre jelentős hatást gyakorol a munkaerő mobilitási hajlandósága – mind az ingázás, mind a költözés tekintetében.

2010-es mintánkban kissé több a más településre ingázó, mint a tavalyi évben: a mintába került foglalkoztatottak 50%-a ugyanazon a településen dolgozik, mint ahol lakik, a válaszadók másik fele pedig más településre jár dolgozni (tavaly 55%-uk dolgozott lakóhelyén és 45%-uk ingázott). Az adatok azt mutatják, hogy válaszadóink átlagosan 28 kilométerre laknak munkahelyüktől (2009-ben 27 kilométer), és átlagosan 37 percig tart, amíg lakóhelyükről a munkahelyükre érnek (tavaly 42 perc).

A válaszadók közül 10-10% jelezte, hogy saját autóval jár munkahelyére, illetve hogy családtagja, munkatársa viszi be autóval. 19%-uk távolsági busszal jár dolgozni, 7%-uk helyi tömegközlekedési eszközzel, 3%-uk pedig vonattal. Kerékpárral, motorkerékpárral és egyéb eszközzel a válaszadók kevesebb, mint 2%-a jár munkahelyére.

2009 és 2010 között enyhén (26%-ról 27%-ra) nőtt azon megkérdezettek aránya, akik semmilyen feltétellel nem költöznének el lakóhelyéről másik magyarországi városba egy jobb álláslehetőségért. A többi megkérdezett 73%-a (tavaly 60%-a) jelezte, hogy – átlagosan 91 ezer forinttal (2009-ben 90 ezer forint) – magasabb fizetésért elköltözne, 40%-uk (tavaly 34%-uk) pedig akkor költözne, ha a munkaadója biztosítana szállást számára. 9%-uk (tavaly szintén 9%) akkor költözne el, ha rokonainál, ismerőseinél tudna lakni, 11%-uk (2009-ben 9%) pedig egyéb feltétellel költözne másik városba jobb álláslehetőségért (lásd a 6.1. ábrát).

6.1. ábra: Milyen feltétellel költözne másik városba egy jobb álláslehetőség kedvéért? (százalék), 2009-2010, $N_{2009}=2147$, $N_{2010}=2126$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

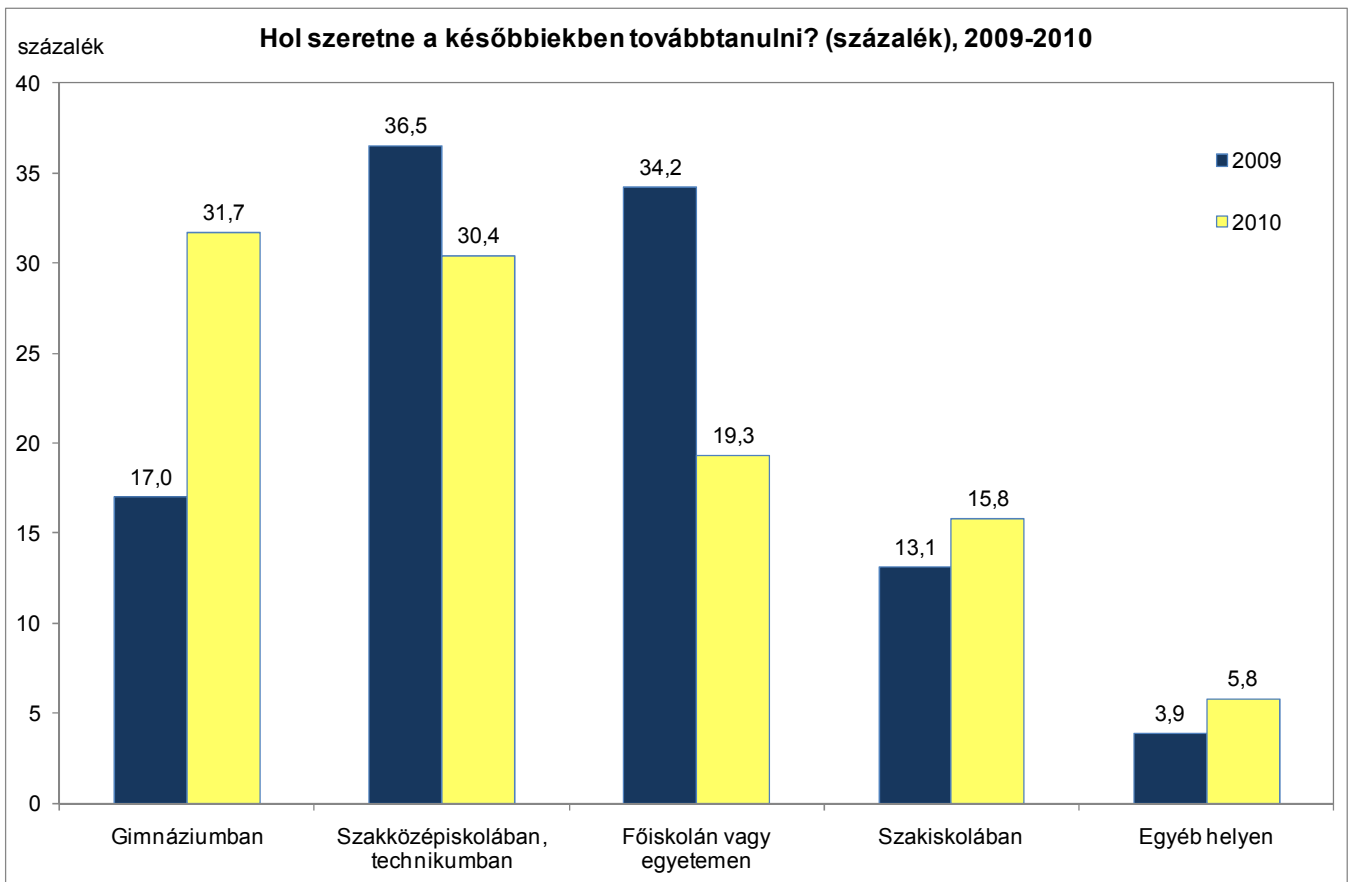
7. Tervek, tervezett munkaerő-piaci érvényesülés

Kérdőívünk 2010-ben is visszatért a fiatal szakképzettek jövőbeli terveire vonatkozó kérdésekre, mely téma azért fontos kutatásunk szempontjából, mivel ezáltal következtetéseket vonhatunk le arra vonatkozóan, hogy a szakiskolát végzettek átlagosan milyen mértékben tervezik a szakmájukon túli új ismeretek megszerzését. Magasabb esetszámok birtokában a szakmacsoportonkénti különbségek feltárásával azt is megbecsülhetnénk, hogy a végzettek mekkora része fog várhatóan saját szakmájában elhelyezkedni, de ezen kutatás keretei közt nem volt módunk ilyen becslést végezni.

Az adatok azt mutatják, hogy 2010-ben a megkérdezett fiatal szakképzetteknek szinte pontosan ugyanakkora hányada számolt be továbbtanulási szándékról, mint a tavalyi adatfelvétel során (2009-ben 62%, 2010-ben 63%). Abban azonban mutatkoznak eltérések, hogy a továbbtanulási szándékot jelző fiatalok milyen típusú iskolát választanának későbbi tanulmányaik során.⁷ Míg 2009-ben a legtöbb válaszadó szakközépiskolában, technikumban (37%), illetve főiskolán vagy egyetemen (34%) szeretett volna továbbtanulni és gimnáziumban csak 17%-uk, 2010-ben már a gimnáziumot jelölte meg a legtöbb megkérdezett (32%). A szakközépiskola és a technikum népszerűsége enyhébben csökkent (30%-ra), a főiskolát vagy egyetemet viszont jóval kevesebben (19%) választanák, mint 2009-ben. A szakiskolák és az egyéb oktatási intézmények népszerűsége növekedett 2009 és 2010 között (rendre 13%-ról 16%-ra, illetve 4%-ról 6%-ra) (lásd a 7.1. ábrát).

⁷ A megkérdezettek több intézményt is megjelölhettek

7.1. ábra: Hol szeretne a későbbiekben továbbtanulni? (százalék), 2009-2010, $N_{2009}=1404$, $N_{2010}=1561$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

Szakmacsoport szerint vizsgálva a továbbtanulási szándékokat az adatok azt mutatják, hogy 2010-ben leggyakrabban a közlekedés végzettségűek terveznek további szakiskolai tanulmányokat. Szakközépiskolai és gimnáziumi továbbtanulás leginkább a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció szakmacsoportban végzetek tervei között szerepel. Felsőfokú oktatásban való részvételt leggyakrabban a közlekedési szakmát végzettek fontolgatnak. 2009-hez képest a továbbtanulni szándékozók száma nőtt a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció, a vendéglátás-idegenforgalom, az építészet, a faipar, a közlekedés és az élelmiszeripar szakmacsoportokban, csökkenést pedig a gépészet szakmacsoportban tapasztaltunk (lásd a 7.1. és 7.2. táblázatokat – az alacsony esetszámok miatt százalékos megoszlást nem, csak esetszámokat közlünk).

7.1. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2009

Szakmacsoport	A továbbtanulás iránya				Összesen
	Szakiskola	Szakközép-iskola	Gimnázium	Főiskola, egyetem	
Egészségügy	4	3	10	47	64
Szociális szolgáltatások	3	0	3	4	10
Oktatás	0	0	0	1	1
Művészet, közművelődés, kommunikáció	1	0	0	4	5
Gépészet	51	101	28	65	245
Elektrotechnika-elektronika	6	34	20	45	105
Informatika	1	1	0	6	8
Vegyipar	0	2	0	12	14
Építészet	29	58	16	26	129
Könnyűipar	7	11	11	11	40
Faipar	13	47	21	25	106
Közlekedés	11	37	20	65	133
Környezetvédelem-vízgazdálkodás	1	2	0	7	10
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	12	109	54	53	228
Vendéglátás-idegenforgalom	13	35	30	50	128
Egyéb szolgáltatások	0	0	1	7	8
Mezőgazdaság	23	56	17	43	139
Élelmiszeripar	9	16	7	9	41
Összesen	184	512	238	480	1414

Forrás: saját számítás

7.2. táblázat: A továbbtanulni szándékozók szakmacsoport szerint (fő), 2010

Szakmacsoport	A továbbtanulás iránya				Összesen
	Szakiskola	Szakközép-iskola	Gimnázium	Főiskola, egyetem	
Gépészet	33	63	49	27	172
Elektrotechnika-elektronika	9	29	31	26	95
Vegyipar	0	1	0	8	9
Építészet	40	78	68	19	205
Faipar	22	50	54	23	149
Közlekedés	58	73	46	71	248
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	48	98	126	63	335
Vendéglátás-idegenforgalom	20	58	98	54	230
Élelmiszeripar	12	23	20	9	64
Összesen	242	473	492	300	1507

Forrás: saját számítás

Az adatelemzés eredményei azt mutatják, hogy a 2010-ben megkérdezettek közül többen tervezik, hogy a következő fél év során munkahelyet váltanak, mint 2009-ben: míg tavaly a foglalkoztatott státuszú megkérdezettek 14%-a (166 fő) jelezte ezt, addig idén 25%-uk (271 fő). A 271 főből 33-an akár a jelenlegi bérüknél alacsonyabb összegért is elhelyezkednének, 124-en legalább ugyanannyit szeretnének keresni, mint jelenlegi munkahelyükön, 111-en pedig aktuális keresetüknél többet szeretnének kapni (átlagosan 45 ezer forinttal, mely közel azonos a tavalyi értékkel). (Hárman nem tudtak válaszolni a kérdésre.)

A megkérdezettek jövőbeni karrierjük szempontjából 2009-hez hasonlóan 2010-ben is azt tartják a legszükségesebbnek, hogy fejlesszék idegennyelv-tudásukat, ráadásul a kérdésre adott pontok átlaga enyhén növekedett. A szakképzett pályakezdők emellett továbbra is ugyanolyan fontosnak tartják a szakmai továbbképzéseken való részvételt, mint a tavalyi adatfelvétel idején. Az átlagos vélemények szerint ennél kevésbé tartják fontosnak, hogy leérettségizzenek (a pontátlag nem változott), valamint hogy jobban értsenek a számítógéphez (ebben az esetben a pontátlag csökkent 2009-hez képest). A megkérdezett fiatalok továbbra is a felsőoktatásban való részvételt tartják legkevésbé fontosnak, ráadásul a pontátlag ebben az esetben jelentősen csökkent (lásd a 7.3. táblázatot).

7.3. táblázat: A karrier szempontjából szükségesnek tartott tényezők, 2009-2010, $N_{2009}=2353-2825$, $N_{2010}=2355-2869$

	2009		2010	
	A válaszolók száma	Pontátlag	A válaszolók száma	Pontátlag
Saját karrierje szempontjából szükségesnek tartja, hogy szakmai továbbképzéseken vegyen részt	2803	3,18	2851	3,17
Saját karrierje szempontjából szükségesnek tartja, hogy jobban beszéljen idegen nyelveken	2823	3,21	2869	3,27
Saját karrierje szempontjából szükségesnek tartja, hogy jobban értsen a számítógéphez	2825	2,93	2854	2,82
Saját karrierje szempontjából szükségesnek tartja, hogy leérettségizzen	2353	3,01	2355	3,06
Saját karrierje szempontjából szükségesnek tartja, hogy felsőoktatási intézményben tanuljon	2723	2,30	2759	2,18

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 4-ig osztályozhatták, a 4-es jelentette, hogy nagyon szükségesnek tartja, az 1-es pedig azt, hogy teljesen sürgőtelennek tartja
Forrás: saját számítás

8. Szakmából kilépés, kilépési arányok⁸

A szakmájukból „kilépő”, tehát nem a saját szakmájukban dolgozó végzett szakképzettekre különös figyelmet fordítottunk mind a 2009-es, mind a 2010-es kutatás során, mivel ez a hiányszakmák újabb fontos vetületéről ad tájékoztatást. Belátható, hogy a jelentős kilépési aránnyal jellemezhető szakmákban hiába végez megfelelő számú tanuló, a munkaerő-piacon mégis hiány (túlkereslet) fog megjelenni.

A 2009-es adatfelvétel hiányosságaiból tanulva 2010-ben a korábbiaknál pontosabb adatokhoz jutottunk a tanult szakmában, illetve attól eltérő szakmában elhelyezkedést illetően. Ennek köszönhetően pontosabban definiált, „finomhangolt” kilépési arányokhoz jutottunk. A tavalyi adatokkal történő összehasonlíthatóság érdekében az új kilépési arányok mellett a 2009-es „Kilépés 1”-mutatóval összehasonlítható kilépési arányt is szerepeltetünk a fejezetben.

2010-ben így összesen négyféle kilépési arányt számoltunk. Erre azért volt szükség, mert az adatfelvétel eredményei alapján többféle megközelítésben is vizsgálható a szakmában maradás kérdése. Ezen különböző megközelítések eltérő pillanatképet nyújtanak a szakiskolát végzettek sokrétű és dinamikusan változó munkaerő-piaci, iskolai, és munkaerőpiacon kívüli egyéb tevékenységeiről. Ugyanakkor a felvételtől kapott adatok alapján csak megközelítőleg lehet bemutatni, hogy pontosan mi zajlik le a szakiskolát végzettek életpályája során. Ezt a kérdést csak egy ismételt követéses vizsgálat segítségével lenne lehetséges megválaszolni, amely ugyanazokat az egyéneket követi végig pályájuk során, így szolgáltatva gazdag információt az összes előforduló élethelyzetről.

A rendelkezésre álló adatok alapján tehát négy, alább részletezendő megközelítésben készítettünk kilépési mutatót. Mindegyik egy-egy kutatási kérdéshez köthető, melyek fontos közpolitikai relevanciával is bírnak.

1. Az effektív munkakínálat mutatója

Kutatási kérdés: részét képezi-e a szakiskolát végzett egyén az adott szakmában megjelenő effektív munkakínálatnak a szakmaszerzést követő 8 hónap során?

Ennél a mutatónál az adott szakmában megjelenő munkakínálatba azok számítanak bele, akik legalább egyszer már dolgoztak saját, 2009-ben szerzett szakmájukban. Akik még soha nem dolgoztak, nem számítanak bele a kilépési arányba, tehát sem a kilépők, sem a nem kilépők számát nem növelik. Ezt a csoportot azért vettük ki a számításokból, mert nem lehet pontosan tudni, hogy aktívan keresnek-e munkát, és ha igen, akkor a saját

⁸ Ezúton szeretnék köszönetet mondani Fazekas Mihálynak a fejezethez nyújtott szakmai segítségért.

szakmájukban, vagy másokban teszik ezt. Ez a mutató a munkaerő-piaci megközelítésre helyezi a hangsúlyt.

2. A társadalmi hasznosság mutatója

Kutatási kérdés: használta-e valaha a szakiskolát végzett egyén a 2009-ben megszerzett szakmáját?

Ez a mutató azt jelzi, hogy az illető használta-e valaha a 2009-ben megszerzett szakmáját akár a munkaerő-piacon (legalább egyszer már dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában), akár tanulmányai során (pl. továbbtanulás az adott szakmában szakiskola után szakközépiskolában). Ez a mutató egy sajátos társadalmi megközelítést alkalmaz, mely az adott szakiskolai képzés társadalmi hasznosságát vizsgálja.

3. Az elhelyezkedési valószínűség mutatója

Kutatási kérdés: mekkora a szakiskolát végzett egyén saját szakmában való elhelyezkedési valószínűsége?

Ennél a mutatónál azok számítanak kilépőnek, akik még soha nem dolgoztak, illetve akik még soha nem dolgoztak a saját szakmájukban. A szakközépiskolában továbbtanulók nem számítanak bele a kilépési arányba, tehát sem a kilépők, sem a nem kilépők számát nem növelik. Ez a mutató a szakiskolát elvégzett diák szemszögét veszi alapul, azt mutatja, hogy az adott szakma mennyire segíti a végzett diákot a szakmájában való elhelyezkedésben.

4. A 2009-es „Kilépés 1”-mutatóval összehasonlítható kilépési arány

Ennél a mutatónál azok számítanak kilépőnek, akik nem a saját szakmájukban dolgoznak, a munkanélküliek, a GYES-en, GYED-en levők, valamint a korábbi szakmájuktól eltérő szakmát iskolarendszerben (szakiskola, szakközépiskola) tanulók. A saját szakmában továbbtanulók, valamint az iskolarendszeren kívül továbbtanulók (saját, vagy egyéb szakma esetén) nem számítanak bele az arányba, tehát sem a kilépők, sem a nem kilépők számát nem növelik. Ezt a mutatót annak érdekében számítottuk ki, hogy a tavalyi, kevésbé részletes megközelítéssel közvetlenül összehasonlítható arányszámot is bemutathassunk a tanulmányban.

(A négyféle mutató részletes definíciójáról lásd a 8.1. és 8.2. táblázatokat.)

8.1. táblázat: Kilépési definíciók – 2009

Munkaerő-piaci pozíciók	Saját szakmájukban nem dolgozók	„Kilépés 1”	„Kilépés 2”
1. Aktív a munkaerőpiacon	-	-	-
1.1. Saját szakmájában dolgozik	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
1.2. Nem a saját szakmájában dolgozik	kilépő	kilépő	kilépő
1.3. Munkanélküli	kilépő	kilépő	nem számít bele az arányba
2. Inaktív a munkaerőpiacon	-	-	-
2.1. GYES, GYED, háztartásbeli	kilépő	kilépő	nem számít bele az arányba
<u>2.2. Tanuló</u>	-	-	-
2.2.1. Saját szakmájában iskolarendszerben (szakiskola, szakközépiskola) tanul	kilépő	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
2.2.2. Saját szakmájában iskolarendszeren kívül tanul	kilépő	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
2.2.3. Más szakmában iskolarendszerben (szakiskola, szakközépiskola) tanul	kilépő	kilépő	kilépő
2.2.4. Más szakmában iskolarendszeren kívül tanul	kilépő	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba

8.2. táblázat: Kilépési definíciók – 2010

	Esetszám (fő)	Effektív munka- kínálat mutatója	Társadalmi hasznos- ság mutatója	Elhelyez- kedési valószí- nűség mutatója
Jelenleg dolgozik				
- legalább egyszer dolgozott már saját, 2009-ben szerzett szakmájában	801	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában	325	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2009-ben szerzett szakmájában	121	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Jelenleg munkanélküli				
- még soha nem dolgozott	513	nem számít bele az arányba	kilépő	kilépő
- dolgozott és legalább egyszer dolgozott már saját, 2009-ben szerzett szakmájában	122	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- dolgozott és még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában	68	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2009-ben szerzett szakmájában	0	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Jelenleg tanul				
- még soha nem dolgozott és szakközépiskolában tanul	411	nem számít bele az arányba	nem kilépő	nem számít bele az arányba
- még soha nem dolgozott és nem szakközépiskolában tanul	437	nem számít bele az arányba	kilépő	nem számít bele az arányba
- már dolgozott, és legalább egyszer dolgozott már saját, 2009-ben szerzett szakmájában	62	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- már dolgozott, de még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában, szakközépiskolában tanul	10	kilépő	nem kilépő	kilépő
- már dolgozott, de még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában, nem szakközépiskolában tanul	19	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2009-ben szerzett szakmájában	4	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Jelenleg Gyes-en van, vagy egyéb okból inaktív				
- még soha nem dolgozott	15	nem számít bele az arányba	kilépő	kilépő
- dolgozott és legalább egyszer dolgozott már saját, 2009-ben szerzett szakmájában	3	nem kilépő	nem kilépő	nem kilépő
- dolgozott és még soha nem dolgozott saját, 2009-ben szerzett szakmájában	0	kilépő	kilépő	kilépő
- nem tudjuk, hogy dolgozott-e saját, 2009-ben szerzett szakmájában	0	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Nem ismerjük jelenlegi munkaerő-piaci pozícióját	5	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba	nem számít bele az arányba
Összesen	2916			

2009-ben a teljes mintában 69,8% volt a „Kilépés 1” mutató értéke, 2010-ben pedig az ezzel összehasonlítható mutató 66,9%-os arányt mutat, tehát csak igen enyhén mérséklődött a nem saját szakmájukban elhelyezkedő szakképzettek aránya. A szakiskolát végzettek esetében a mutató értéke 2009 és 2010 között 70%-ról 67%-ra csökkent, a szakközépiszkolát végzettek körében pedig 68%-ról 67%-ra mérséklődött, tehát a két végzettség közötti különbség gyakorlatilag eltűnt.

A szakmánkénti elemzés⁹ azt mutatja, hogy 2009 és 2010 között a húsipari termékgyártó és a pék-cukrász szakmákban végzettek között csökkent legnagyobb mértékben a kilépési arány, a legjelentősebb növekedést pedig a járműfényező végzettségűek körében tapasztaltuk (lásd a 8.10. táblázatot).

Szakmacsoportokat tekintve az elektrotechnika-elektronika, az élelmiszeripar és a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportban végzettséget szerzettek között láthatjuk a kilépési arányok jelentősebb csökkenését. Ezzel szemben a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció, valamint a közlekedés szakmacsoportban romlott a saját szakmájukban elhelyezkedettek aránya: a kilépési mutató 2009 és 2010 között növekedett (lásd a 8.12. táblázatot). Itt hívnánk fel a figyelmet arra, hogy a szakmacsoportonkénti elemzést egyes esetekben torzíthatja, hogy – a rendelkezésre álló adatok sajátosságai, tehát a kutatás kiemelten támogatott szakmákra korlátozása miatt – bizonyos szakmacsoportokba csak kevés szakma volt sorolható. Három esetben ez a probléma különös figyelmet érdemel, mivel a faipar, a vegyipar és a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportokba csak egy-egy szakma került (rendre: asztalos és bútorasztalos; vegyipari gépészmérnök; szakács). A kilépési mutató értelmezése és országos viszonyokra vetítése ezekben a szakmacsoportokban csak igen korlátozottan lehetséges, mivel az egy-egy szakmában való elhelyezkedési esélyeket nagyban befolyásolja az adott szakma iránti specifikus kereslet, de ugyanez a tendencia nem feltétlenül igaz a szakmacsoport egyéb szakmáira. Messzemenő következtetést tehát nem vonhatunk le eme adatokból, ezek inkább csak tájékoztató jellegűek. A szakmacsoportok összetételéről, tehát a vizsgált szakmák szakmacsoportonkénti számáról lásd az F8-F9. táblázatokat.

⁹ Az elemzést azon szakmákra korlátoztuk, melyek a 2009-es és a 2010-es kutatásban egyaránt 20-nál nagyobb esetszámmal szerepeltek.

A 8.1. ábrán ugyanezen információkat ellenkező megközelítésből láthatjuk: az elhelyezkedési arány a szakiskolában való végzést követő 8 hónapban a tanult szakmájukban elhelyezkedő tanulóknak a szakmában végzett teljes évfolyamhoz képest vett arányát jelenti. A 8.1. ábrán látható, hogy a tanult szakmájukban elhelyezkedők aránya az építészet szakmacsoportban 31%-ról 37%-ra, az elektrotechnika-elektronika szakmacsoportban 19%-ról 37%-ra, az élelmiszeripar szakmacsoportban 20%-ról 51%-ra, a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportban pedig 36%-ról 53%-ra nőtt. A közlekedés szakmacsoportban az elhelyezkedési arány 34%-ról 18%-ra csökkent, a kereskedelem-marketing és üzleti adminisztráció szakmacsoportban pedig 32%-ról 18%-ra romlott 2009 és 2010 között.

A régiók szerinti vizsgálat azt mutatja, hogy a tavalyi felmérés adataihoz képest az összehasonlítható kilépési mutató jelentősen csökkent a Közép-Dunántúlon, az Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon, számottevő növekedést pedig Közép-Magyarország esetében tapasztaltunk (lásd a 8.14. táblázatot).

A finomabb megkülönböztetésre is lehetőséget adó 2010-es kilépési mutatók árnyalják ezt a képet. Az effektív munkakínálat mutatója¹⁰ szerint a szakképzett fiatalok 70%-a részét képezi a szakmájára vonatkozó munkakínálatnak és csak 30%-uk hagyja el ezt a munkapiacot. A társadalmi hasznosság mutatója¹¹ szerint a fiatal szakképzettek 50,6%-a használta valamilyen formában 2009-ben megszerzett szakmáját és ilyen szempontból 49,4%-uk számít kilépőnek. Az elhelyezkedési valószínűség mutatója¹² szerint a végzős diákok 51%-os valószínűséggel helyezkednek el saját szakmájukban, ez a mutató tehát 49%-os kilépési arányt jelez.

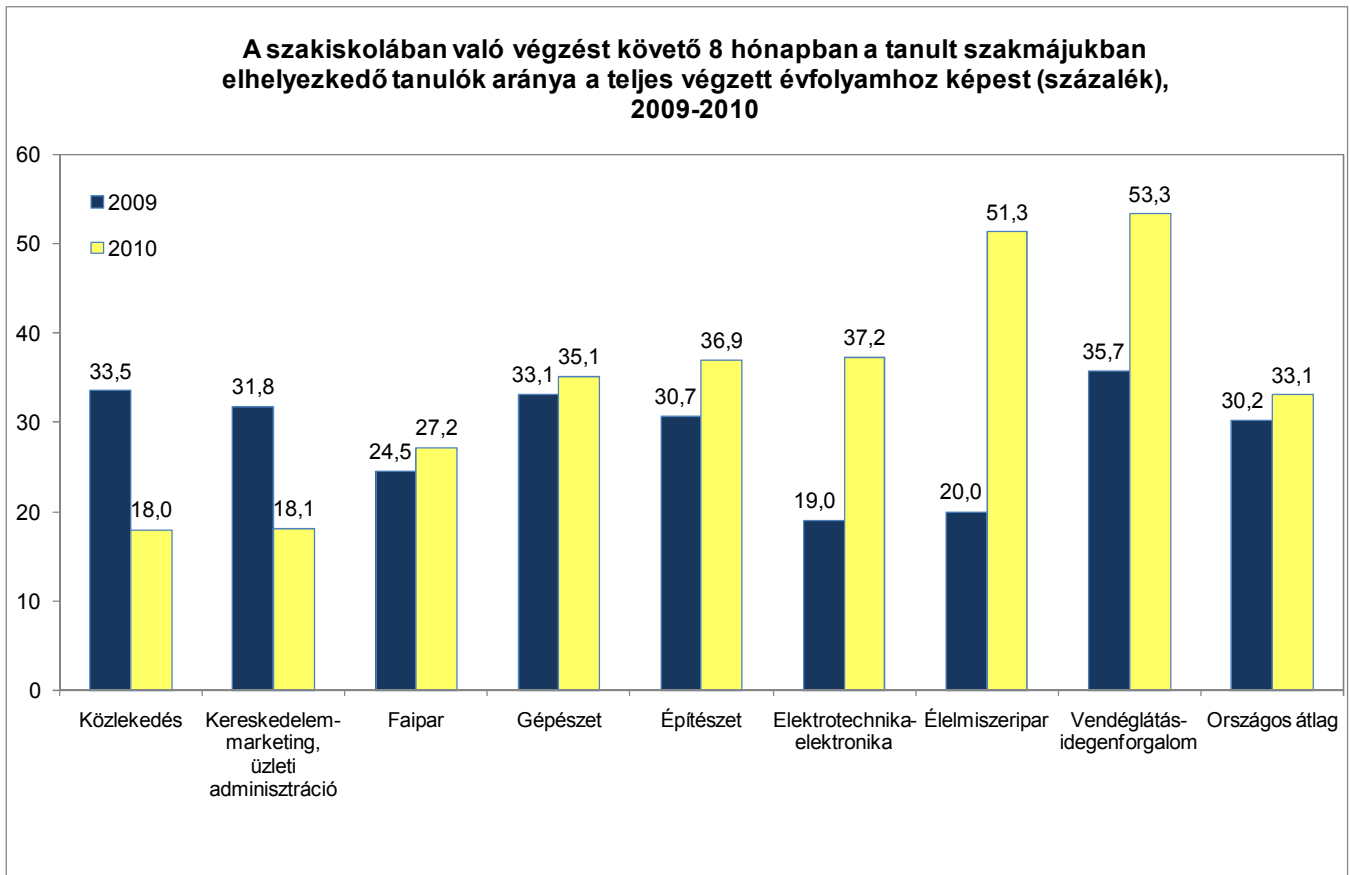
Az effektív munkakínálat, a társadalmi hasznosság és az elhelyezkedési valószínűség mutatóinak részletesebb, szakma és szakmacsoportok szerinti bontását a 8.3-8.8. táblázatok tartalmazzák. A három mutató közvetlen összehasonlítását szakma, szakmacsoportok és régiók szerinti bontásban a 8.9., 8.11., 8.13. táblázatok teszik lehetővé.

¹⁰ Részét képezi-e a szakiskolát végzett egyén az adott szakmában megjelenő effektív munkakínálatnak a szakmaszerzést követő egy év során?

¹¹ Használta-e valaha a szakiskolát végzett egyén a 2009-ben megszerzett szakmáját?

¹² Mekkora a szakiskolát végzett egyén saját szakmában való elhelyezkedési valószínűsége?

8.1. ábra: A szakiskolában való végzést követő 8 hónapban a tanult szakmájukban elhelyezkedő tanulók aránya a teljes végzett évfolyamhoz képest (százalék), 2009-2010, $N_{2009}=2762$, $N_{2010}=2284$

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

8.3. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók az effektív munkakínálat mutatója szerint, szakmák szerinti bontásban, 2010

Szakma megnevezése	OKJ-kód	Kilépés oka							
		A szakmában végzettek száma a mintában (fő)	Nem kilépők száma (fő)	Kilépők száma	Kilépési arány (százalék)	Más szakmában dolgozók száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Tanulók száma (fő)	GYES-en, GYED-en levők és háztartásbeliek száma (fő)
Ács, állványozó	33582011 0000000	24	20	4	16,7	4	0	0	0
Asztalos, bútorasztalos	33543011 0000000	141	91	50	35,5	41	9	0	0
Autóelektronikai műszerész	52525011 0000000	36	10	26	72,2	21	2	3	0
Autószerelő	51525011 0000000	66	30	36	54,5	30	4	2	0
Bolti eladó, kereskedő	31341010 0000000	2	1	1	50,0	0	0	1	0
Burkoló	33582031 0000000	65	37	28	43,1	23	5	0	0
Elektronikai műszerész	33522010 0000000	8	4	4	50,0	4	0	0	0
Élelmiszer- és vegyiáru-eladó, kereskedő	31341010 0103102	97	64	33	34,0	21	9	3	0
Épület- és építménybádogos	31582071 0000000	6	4	2	33,3	2	0	0	0
Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő	31582090 0000000	7	7		0,0	0			0
Festő, mázoló és tapétázó	33582041 0000000	100	71	29	29,0	27	2	0	0
Gázfogyasztó-berendezés- és csőhálózat-szerelő	31582090 0103102	22	16	6	27,3	4	1	1	0
Gépi forgácsoló	31521091 0000000	12	11	1	8,3	1	0	0	0
Géplakatos	31521101 0000000	2	2		0,0	0			0
Hegesztő	31521110 0000000	39	30	9	23,1	4	5	0	0
Húsipari termékgyártó	31541011 0000000	39	34	5	12,8	4	1	0	0
Hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó	33522020 0000000	14	8	6	42,9	3	2	1	0
Járműfényező	31525021 0000000	32	18	14	43,8	13	0	1	0
Karosszérialakatos	31525031 0000000	74	32	42	56,8	38	2	2	0
Kőműves	31582151 0000000	93	76	17	18,3	13	4	0	0
Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	31582090 0103103	11	7	4	36,4	4	0	0	0
Mechatronikai műszerész	52523030 0000000	10	5	5	50,0	3	1	1	0
Mezőgazdasági gépüzemeltető, gépkarbantartó	31521200 0000000	4	2	2	50,0	1	0	1	0
Műszakicikk eladó	31341010 0103103	16	8	8	50,0	3	2	3	0

A táblázat a következő oldalon folytatódik

Szakma megnevezése	OKJ-kód	Kilépés oka							
		A szakmában végzettek száma a mintában (fő)	Nem kilépők száma (fő)	Kilépők száma	Kilépési arány (százalék)	Más szakmában dolgozók száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Tanulók száma (fő)	GYES-en, GYED-en levők és háztartásbeliek száma (fő)
Pék	33541040 0000000	26	21	5	19,2	3	1	1	0
Pék-cukrász	33541051 0000000	17	13	4	23,5	4	0	0	0
Ruházati eladó	31341010 0103105	28	17	11	39,3	3	5	3	0
Szakács	33811031 0000000	270	243	27	10,0	20	6	1	0
Szerkezetlakatos	31521241 0000000	23	15	8	34,8	7	1	0	0
Szerszámkészítő	33521080 0000000	11	4	7	63,6	7	0	0	0
Tetőfedő	31582170 0000000	3	0	3	100,0	2	1	0	0
Vegyipari gépésztechnikus	54521050 0105402	9	2	7	77,8	3	4	0	0
Villanyszerelő	33522041 0000000	61	51	10	16,4	7	1	2	0
Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	31582090 0103104	42	34	8	19,0	5	0	3	0
Összesen		1410	988	422	29,9	325	68	29	0

Forrás: saját számítás

8.4. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók az effektív munkakínálat mutatója szerint, szakmacsoportok szerinti bontásban, 2010

Szakmacsoport megnevezése	Kilépés oka							
	A szakmában végzettek száma a mintában (fő)	Nem kilépők száma (fő)	Kilépők száma (fő)	Kilépési arány (százalék)	Más szakmában dolgozók száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Tanulók száma (fő)	GYES-en, GYED-en levők és háztartásbeliek száma (fő)
Elektrotechnika-elektronika	79	60	19	24,1	14	2	3	0
Élelmiszeripar	82	68	14	17,1	11	2	1	0
Építészet	291	208	83	28,5	71	12	0	0
Faipar	141	91	50	35,5	41	9	0	0
Gépészet	176	127	49	27,8	35	9	5	0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	141	89	52	36,9	27	16	9	0
Közlekedés	208	90	118	56,7	102	8	8	0
Vegyipar	9	2	7	77,8	3	4	0	0
Vendéglátás-idegenforgalom	270	243	27	10,0	20	6	1	0
Összesen	1397	978	419	30,0	324	68	27	0

Forrás: saját számítás

8.5. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók a társadalmi hasznosság mutatója szerint, szakmák szerinti bontásban, 2010

Szakma megnevezése	OKJ-kód	A szakmában végzettek száma a mintában (fő)	Nem kilépők száma (fő)	Kilépők száma	Kilépési arány (százalék)	Kilépés oka			
						Más szakmában dolgozók száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Tanulók száma (fő)	GYES-en, GYED-en levők és háztartásbeliek száma (fő)
Ács, állványozó	33582011 0000000	34	22	12	35,3	4	7	1	0
Asztalos, bútorasztalos	33543011 0000000	283	127	156	55,1	41	69	45	1
Autóelektronikai műszerész	52525011 0000000	87	41	46	52,9	21	8	17	0
Autószerelő	51525011 0000000	165	94	71	43,0	30	23	18	0
Bolti eladó, kereskedő	31341010 0000000	4	1	3	75,0	0	1	2	0
Burkoló	33582031 0000000	89	40	49	55,1	23	19	7	0
Elektronikai műszerész	33522010 0000000	15	6	9	60,0	4	4	1	0
Élelmiszer- és vegyiáru-eladó, kereskedő	31341010 0103102	327	143	184	56,3	21	76	79	8
Épület- és építménybádogos	31582071 0000000	7	4	3	42,9	2	1	0	0
Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő	31582090 0000000	12	7	5	41,7	0	1	4	0
Festő, mázoló és tapétázó	33582041 0000000	184	86	98	53,3	27	59	12	0
Gázfogyasztó-berendezés- és csőhálózat-szerelő	31582090 0103102	45	20	25	55,6	4	15	6	0
Gépi forgácsoló	31521091 0000000	19	11	8	42,1	1	5	2	0
Géplakatos	31521101 0000000	9	5	4	44,4	0	1	3	0
Hegesztő	31521110 0000000	62	31	31	50,0	4	22	5	0
Húsipari termékgyártó	31541011 0000000	50	38	12	24,0	4	6	2	0
Hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó	33522020 0000000	19	9	10	52,6	3	3	4	0
Járműfényező	31525021 0000000	74	24	50	67,6	13	19	18	0
Karosszérialakatos	31525031 0000000	191	56	135	70,7	38	46	51	0
Kőműves	31582151 0000000	161	90	71	44,1	13	36	22	0
Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	31582090 0103103	17	7	10	58,8	4	5	1	0
Mechatronikai műszerész	52523030 0000000	14	5	9	64,3	3	3	3	0
Mezőgazdasági gépüzemeltető, gépkarbantartó	31521200 0000000	7	3	4	57,1	1	2	1	0
Műszakicikk eladó	31341010 0103103	42	24	18	42,9	3	6	9	0

A táblázat a következő oldalon folytatódik

Szakma megnevezése	OKJ-kód	Kilépés oka							GYES-en, GYED-en levők és háztartásbeliek száma (fő)
		A szakmában végzettek száma a mintában (fő)	Nem kilépők száma (fő)	Kilépők száma	Kilépési arány (százalék)	Más szakmában dolgozók száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Tanulók száma (fő)	
Pék	33541040 0000000	50	24	26	52,0	3	14	8	1
Pék-cukrász	33541051 0000000	34	20	14	41,2	4	5	3	2
Ruházati eladó	31341010 0103105	80	44	36	45,0	3	13	18	2
Szakács	33811031 0000000	404	285	119	29,5	20	44	54	1
Szerkezetlakatos	31521241 0000000	51	17	34	66,7	7	13	14	0
Szerszámkészítő	33521080 0000000	12	4	8	66,7	7	1	0	0
Tetőfedő	31582170 0000000	5	0	5	100,0	2	2	1	0
Vegyipari gépésztechnikus	54521050 0105402	12	2	10	83,3	3	6	1	0
Villanyszerelő	33522041 0000000	130	73	57	43,8	7	28	22	0
Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	31582090 0103104	91	46	45	49,5	5	18	22	0
Összesen		2786	1409	1377	49,4	325	581	456	15

Forrás: saját számítás

8.6. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók a társadalmi hasznosság mutatója szerint, szakmacsoportok szerinti bontásban, 2010

Szakmacsoport megnevezése	Kilépés oka							GYES-en, GYED-en levők és háztartásbeliek száma (fő)
	A szakmában végzettek száma a mintában (fő)	Nem kilépők száma (fő)	Kilépők száma (fő)	Kilépési arány (százalék)	Más szakmában dolgozók száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Tanulók száma (fő)	
Elektrotechnika-elektronika	159	84	75	47,2	14	35	26	0
Élelmiszeripar	134	82	52	38,8	11	25	13	3
Építészet	480	242	238	49,6	71	124	43	0
Faipar	283	127	156	55,1	41	69	45	1
Gépészet	325	150	175	53,8	35	83	57	0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	449	211	238	53,0	27	95	106	10
Közlekedés	517	215	302	58,4	102	96	104	0
Vegyipar	12	2	10	83,3	3	6	1	0
Vendéglátás-idegenforgalom	404	285	119	29,5	20	44	54	1
Összesen	2763	1398	1365	49,4	324	577	449	15

Forrás: saját számítás

8.7. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók az elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint, szakmák szerinti bontásban, 2010

Szakma megnevezése	OKJ-kód	Kilépés oka							
		A szakmában végzettek száma a mintában (fő)	Nem kilépők száma (fő)	Kilépők száma	Kilépési arány (százalék)	Más szakmában dolgozók száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Tanulók száma (fő)	GYES-en, GYED-en levők és háztartásbeliek száma (fő)
Ács, állványozó	33582011 0000000	31	20	11	35,5	4	7	0	0
Asztalos, bútorasztalos	33543011 0000000	202	91	111	55,0	41	69	0	1
Autóelektronikai műszerész	52525011 0000000	42	10	32	76,2	21	8	3	0
Autószerelő	51525011 0000000	85	30	55	64,7	30	23	2	0
Bolti eladó, kereskedő	31341010 0000000	3	1	2	66,7	0	1	1	0
Burkoló	33582031 0000000	79	37	42	53,2	23	19	0	0
Elektronikai műszerész	33522010 0000000	12	4	8	66,7	4	4	0	0
Élelmiszer- és vegyiáru-eladó, kereskedő	31341010 0103102	172	64	108	62,8	21	76	3	8
Épület- és építménybádogos	31582071 0000000	7	4	3	42,9	2	1	0	0
Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő	31582090 0000000	8	7	1	12,5	0	1	0	0
Festő, mázoló és tapétázó	33582041 0000000	157	71	86	54,8	27	59	0	0
Gázfogyasztó-berendezés- és csőhálózat-szerelő	31582090 0103102	36	16	20	55,6	4	15	1	0
Gépi forgácsoló	31521091 0000000	17	11	6	35,3	1	5	0	0
Géplakatos	31521101 0000000	3	2	1	33,3	0	1	0	0
Hegesztő	31521110 0000000	56	30	26	46,4	4	22	0	0
Húsipari termékgyártó	31541011 0000000	44	34	10	22,7	4	6	0	0
Hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó	33522020 0000000	15	8	7	46,7	3	3	1	0
Járműfényező	31525021 0000000	51	18	33	64,7	13	19	1	0
Karosszerialakatos	31525031 0000000	118	32	86	72,9	38	46	2	0
Kőműves	31582151 0000000	125	76	49	39,2	13	36	0	0
Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	31582090 0103103	16	7	9	56,3	4	5	0	0
Mechatronikai műszerész	52523030 0000000	12	5	7	58,3	3	3	1	0
Mezőgazdasági gépüzemeltető, gépkarbantartó	31521200 0000000	6	2	4	66,7	1	2	1	0
Műszakicikk eladó	31341010 0103103	20	8	12	60,0	3	6	3	0

A táblázat a következő oldalon folytatódik

Szakma megnevezése	OKJ-kód	Kilépés oka							
		A szakmában végzettek száma a mintában (fő)	Nem kilépők száma (fő)	Kilépők száma	Kilépési arány (százalék)	Más szakmában dolgozók száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Tanulók száma (fő)	GYES-en, GYED-en levők és háztartásbeliek száma (fő)
Pék	33541040 0000000	40	21	19	47,5	3	14	1	1
Pék-cukrász	33541051 0000000	24	13	11	45,8	4	5	0	2
Ruházati eladó	31341010 0103105	38	17	21	55,3	3	13	3	2
Szakács	33811031 0000000	309	243	66	21,4	20	44	1	1
Szerkezetlakatos	31521241 0000000	35	15	20	57,1	7	13	0	0
Szerszámkészítő	33521080 0000000	12	4	8	66,7	7	1	0	0
Tetőfedő	31582170 0000000	4	0	4	100,0	2	2	0	0
Vegyipari gépésztechnikus	54521050 0105402	11	2	9	81,8	3	6	0	0
Villanyszerelő	33522041 0000000	88	51	37	42,0	7	28	2	0
Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	31582090 0103104	60	34	26	43,3	5	18	3	0
Összesen		1938	988	950	49,0	325	581	29	15

Forrás: saját számítás

8.8. táblázat: Szakmából kilépők és a szakmában dolgozók az elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint, szakmacsoportok szerinti bontásban, 2010

Szakmacsoport megnevezése	Kilépés oka							
	A szakmában végzettek száma a mintában (fő)	Nem kilépők száma (fő)	Kilépők száma (fő)	Kilépési arány (százalék)	Más szakmában dolgozók száma (fő)	Munkanélküliek száma (fő)	Tanulók száma (fő)	GYES-en, GYED-en levők és háztartásbeliek száma (fő)
Elektrotechnika-elektronika	112	60	52	46,4	14	35	3	0
Élelmiszeripar	108	68	40	37,0	11	25	1	3
Építészet	403	208	195	48,4	71	124	0	0
Faipar	202	91	111	55,0	41	69	0	1
Gépészet	250	127	123	49,2	35	83	5	0
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	230	89	141	61,3	27	95	9	10
Közlekedés	296	90	206	69,6	102	96	8	0
Vegyipar	11	2	9	81,8	3	6	0	0
Vendéglátás-idegenforgalom	309	243	66	21,4	20	44	1	1
Összesen	1921	978	943	49,1	324	577	27	15

Forrás: saját számítás

8.9. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmák szerint, 2010

Szakma megnevezése	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Ács, állványozó	16,7	4	35,3	12	35,5	11
Asztalos, bútorasztalos	35,5	50	55,1	156	55,0	111
Autóelektronikai műszerész	72,2	26	52,9	46	76,2	32
Autószerelő	54,5	36	43,0	71	64,7	55
Bolti eladó, kereskedő	(50,0)	(1)	(75,0)	(3)	(66,7)	(2)
Burkoló	43,1	28	55,1	49	53,2	42
Elektronikai műszerész	(50,0)	(4)	(60,0)	(9)	(66,7)	(8)
Élelmiszer- és vegyiáru-eladó, kereskedő	34,0	33	56,3	184	62,8	108
Épület- és építménybádogos	(33,3)	(2)	(42,9)	(3)	(42,9)	(3)
Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő	(0,0)	(0)	(41,7)	(5)	(12,5)	(1)
Festő, mázoló és tapétázó	29,0	29	53,3	98	54,8	86
Gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő	27,3	6	55,6	25	55,6	20
Gépi forgácsoló	(8,3)	(1)	(42,1)	(8)	(35,3)	(6)
Géplakatos	(0,0)	(0)	(44,4)	(4)	(33,3)	(1)
Hegesztő	23,1	9	50,0	31	46,4	26
Húsipari termékgyártó	12,8	5	24,0	12	22,7	10
Hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó	(42,9)	(6)	(52,6)	(10)	(46,7)	(7)
Járműfényező	43,8	14	67,6	50	64,7	33
Karosszerialakatos	56,8	42	70,7	135	72,9	86
Kőműves	18,3	17	44,1	71	39,2	49
Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	(36,4)	(4)	(58,8)	(10)	(56,3)	(9)
Mechatronikai műszerész	(50,0)	(5)	(64,3)	(9)	(58,3)	(7)
Mezőgazdasági gépüzemeltető, gépkarbantartó	(50,0)	(2)	(57,1)	(4)	(66,7)	(4)
Műszakicikk eladó	(50,0)	(8)	42,9	18	60,0	12
Pék	(19,2)	(5)	52,0	26	47,5	19
Pék-cukrász	23,5	4	41,2	14	45,8	11
Ruházati eladó	39,3	11	45,0	36	55,3	21
Szakács	10,0	27	29,5	119	21,4	66
Szerkezetlakatos	34,8	8	66,7	34	57,1	20
Szerszámkészítő	(63,6)	(7)	(66,7)	(8)	(66,7)	(8)
Tetőfedő	(100,0)	(3)	(100,0)	(5)	(100,0)	(4)
Vegyipari gépésztechnikus	(77,8)	(7)	(83,3)	(10)	(81,8)	(9)
Villanyszerelő	16,4	10	43,8	57	42,0	37
Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	19,0	8	49,5	45	43,3	26

Forrás: saját számítás

8.10. táblázat: Összehasonlítható kilépési arányok és a kilépők száma szakmák szerint, 2009-2010

Szakma megnevezése	„Kilépés 1” arány (százalék) 2009	„Kilépés 1” kilépők száma (fő) 2009	„Kilépés 1” arány (százalék) 2010	„Kilépés 1” kilépők száma (fő) 2010
Ács, állványozó	64,2	43	50,0	16
Asztalos, bútorasztalos	73,9	147	72,8	174
Autóelektronikai műszerész	78,1	25	84,3	43
Autószerelő	58,6	68	73,7	73
Bolti eladó, kereskedő	63,2	175	(66,7)	(29)
Burkoló	77,8	35	66,7	56
Elektronikai műszerész	96,2	25	(75,0)	(9)
Élelmiszer- és vegyiáru-eladó, kereskedő	-	-	81,6	199
Épület- és építménybádogos	(100,0)	(2)	(57,1)	(4)
Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő	73,8	31	(50,0)	(6)
Festő, mázoló és tapétázó	74,7	71	65,9	108
Gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő	-	-	70,0	28
Gépi forgácsoló	72,0	72	(50,0)	(9)
Géplakatos	61,4	62	(66,7)	(4)
Hegesztő	62,8	49	61,0	36
Húsipari termékgyártó	61,1	11	34,8	16
Hűtő- és klímaberendezés- szerelő, karbantartó	(20,0)	(1)	(55,6)	(10)
Járműfényező	39,4	13	82,4	56
Karosszerialakatos	76,5	88	86,1	143
Kőműves	65,6	122	59,7	86
Központifűtés- és csőhálózat- szerelő	-	-	(68,8)	(11)
Mechatronikai műszerész	(70,0)	(7)	(69,2)	(9)
Mezőgazdasági gépüzemeltető, gépkarbantartó	(85,7)	(12)	(66,7)	(4)
Műszakicikk eladó	-	-	75,0	18
Pék	77,1	27	59,6	28
Pék-cukrász	91,2	31	53,8	14
Ruházati eladó	-	-	86,5	45
Szakács	52,2	47	46,7	163
Szerkezetlakatos	60,3	44	73,5	36
Szerszámkészítő	54,3	19	(66,7)	(8)
Tetőfedő	(80,0)	(4)	(100,0)	(5)
Vegyipari gépésztechnikus	(91,7)	(11)	(91,7)	(11)
Villanyszerelő	74,6	103	60,6	63
Vízvezeték- és vízkészülék- szerelő	-	-	64,1	50

Forrás: saját számítás

Megjegyzés: az üres cellákhoz tartozó szakmák 2009-ben nem szerepeltek a kiemelten támogatottak között, 2010-ben pedig igen. Azon szakmákat, melyek 2009-ben szerepeltek a kiemelten támogatottak között, de 2010-ben nem, nem szerepeltettük a táblázatban.

8.11. táblázat: Különböző kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2010

Szakmacsoport megnevezése	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Elektrotechnika-elektronika	24,1	19	47,2	75	46,4	52
Élelmiszeripar	17,1	14	38,8	52	37,0	40
Építészet	28,5	83	49,6	238	48,4	195
Faipar	35,5	50	55,1	156	55,0	111
Gépészet	27,8	49	53,8	175	49,2	123
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	36,9	52	53,0	238	61,3	141
Közlekedés	56,7	118	58,4	302	69,6	206
Vegyipar	(77,8)	(7)	(83,3)	(10)	(81,8)	(9)
Vendéglátás-idegenforgalom	10,0	27	29,5	119	21,4	66
Összesen		419		1365		943

Forrás: saját számítás

8.12. táblázat: Összehasonlítható kilépési arányok és a kilépők száma szakmacsoportok szerint, 2009-2010

Szakmacsoport megnevezése	„Kilépés 1” arány (százalék) 2009	„Kilépés 1” kilépők száma (fő) 2009	„Kilépés 1” arány (százalék) 2010	„Kilépés 1” kilépők száma (fő) 2010
Elektrotechnika-elektronika	81,0	166	62,8	81
Élelmiszeripar	80,0	72	48,7	58
Építészet	69,3	277	63,1	275
Faipar	75,5	176	72,8	174
Gépészet	66,9	340	64,9	192
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	68,2	240	81,9	262
Közlekedés	66,5	208	82,0	315
Vegyipar	(81,3)	(13)	(91,7)	(11)
Vendéglátás-idegenforgalom	64,3	144	46,7	163
Összesen		1610		1531

Forrás: saját számítás

8.13. táblázat: Kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint

Régió	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Effektív munkakínálat mutatója szerint kilépők száma (fő)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Társadalmi hasznosság mutatója szerint kilépők száma (fő)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők aránya (százalék)	Elhelyezkedési valószínűség mutatója szerint kilépők száma (fő)
Közép-Magyarország	27,4	68	50,8	218	47,1	160
Közép-Dunántúl	27,6	50	47,0	155	45,2	108
Nyugat-Dunántúl	34,2	82	45,9	189	46,1	135
Dél-Dunántúl	36,7	69	56,5	210	53,0	134
Dél-Alföld	28,5	73	44,6	207	46,8	161
Észak-Alföld	25,5	50	49,7	215	48,0	135
Észak-Magyarország	29,7	30	52,9	183	62,2	117
Összesen		422		1377		950

Forrás: saját számítás

8.14. táblázat: Összehasonlítható kilépési arányok és a kilépők száma régiók szerint, 2009-2010

Régió	„Kilépés 1” arány (százalék) 2009	„Kilépés 1” kilépők száma (fő) 2009	„Kilépés 1” arány (százalék) 2010	„Kilépés 1” kilépők száma (fő) 2010
Közép-Magyarország	54,9	209	65,6	259
Közép-Dunántúl	74,1	234	65,2	182
Nyugat-Dunántúl	65,6	261	63,3	210
Dél-Dunántúl	74,6	297	71,2	232
Dél-Alföld	64,2	289	62,3	236
Észak-Alföld	73,4	273	68,4	240
Észak-Magyarország	81,5	348	75,7	184
Összesen		1911		1543

Forrás: saját számítás

Következtetések

2010-es kutatásunk eredményeképpen újfent sok értékes információ birtokába jutottunk a szakképzett pályakezdők szakmánkénti munkaerő-piaci helyzete és az azt meghatározó tényezők (iskolai előmenetel, családi háttér, területi és szakmaspecifikus hatások) tekintetében. A várható munkaerő-piaci kínálat feltérképezésénél ismét figyelembe vettük a kérdezettek jövőbeni terveit, továbbtanulási szándékait, hogy érvényesebb adatokkal tudjuk segíteni az RFKB-k beiskolázási keretszámokra vonatkozó döntéseit.

Az adatelemzés eredményeiből 2010-ben éppúgy, mint 2009-ben azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a szakképzettség magas arányban „továbböröklődik” a családban: ha az apa szakképzett, akkor ez azt valószínűsíti, hogy a gyermek is szakképzettséget, vagy magasabb iskolai végzettséget szerez, és végül szakképzettként helyezkedik el a munkaerőpiacon. Emellett az is bebizonyosodott, hogy a családi háttér erősen befolyásolja a fiatalok iskolai előmenetelét és munkaerő-piaci pályafutásukat is, beleértve ebbe az elhelyezkedési esélyeket, az álláskeresés időtartamát, a továbbtanulásra vonatkozó ambíciókat és a munkanélkülivé válás kockázatát is. Emellett mind a 2009-es, mind a 2010-es adatfelvételünk eredményei arra utalnak, hogy a későbbi elhelyezkedési esélyek, illetve a vállalkozás indítása, vagy a továbbtanulás ténye szorosan összefügg az általános iskolai és főként a szakiskolai tanulmányi eredményekkel. Tehát elmondható, hogy a családi háttér az iskolai eredményeken keresztül, közvetve gyakorol hatást a munkaerő-piaci érvényesülésre.

Az adatok tanúsága szerint a szakiskolát végzettek általában elégedettnek mondhatóak mind szakmájukkal, mind szakiskolai tanulmányaikkal, mind pedig gyakorlati képzőhelyükkel kapcsolatban. 2010-ben a szakmában elérhető jövedelemmel kapcsolatos benyomásaik is némileg kedvezőbbekké váltak.

Az elemzés több pontján is megmutatkozik a gazdasági válság negatív hatása. A szakképzett pályakezdők munkaerő-piaci pozíciója láthatóan romlott a tavalyi felvétel óta: a megkérdezettek között csökkent a foglalkoztatottak és nőtt a munkanélküliek aránya, valamint meghosszabbodott az álláskeresés időszaka. Ennek hátterében az áll, hogy a szakképzett munkaerő iránti magyarországi keresletet visszavetette az ipari termelés visszafogása.

A földrajzi mobilitást tekintve a szakképzett fiatalok viszonylag rugalmasak: mind a 2009-es, mind a 2010-es adatok szerint a mintába került foglalkoztatottak fele ingázik munkahelyére, és közel háromnegyedük elköltözne lakóhelyéről másik magyarországi városba egy jobb álláslehetőségért. Ez a helyzet arra hívja fel a figyelmet, hogy a tömegközlekedés fejlődésével,

az úthálózat korszerűsödésével egyre inkább számításba kell venni a megyéken és a régiókon átnyúló kapcsolatokat a várható kereslet és a kínálat becslésénél.

A felvétel eredményei azt mutatják, hogy a továbbtanulási szándék továbbra is figyelmet érdemlő mértékben jelenik meg a szakképzett pályakezdek tervei között és 2009-hez képest növekedett a gimnáziumi tanulmányokat fontolgató szakképzettek aránya.

A kutatás fontos eredménye, hogy a szakképzett pályakezdek között 8 hónappal az iskola elvégzése után a saját szakmájukban nem dolgozók („kilépők”) aránya továbbra is igen magas (körülbelül kétharmados), és 2009 óta csak igen kevésbé mérséklődött ez az arány. Ez arra hívja fel a figyelmet, hogy mivel a szakmát váltók munkahelyükön tanulnak bele új szakmájukba, a szakképzés fontos feladata az általános tanulási készség és a tudásmegújítási képességek fejlesztése.

A 2010-ben definiált különböző kilépési mutatók azt jelzik, hogy 2010-ben a szakképzett fiatalok mintegy 70%-a valamilyen formában részét képezi a szakmájára vonatkozó munkakínálatnak, de csak a felük használta – munka vagy tanulmányok során – 2009-ben megszerzett szakmáját. Szintén az 50%-uk esetében valószínűsíthető, hogy végzés után el tudnak helyezkedni saját szakmájukban.

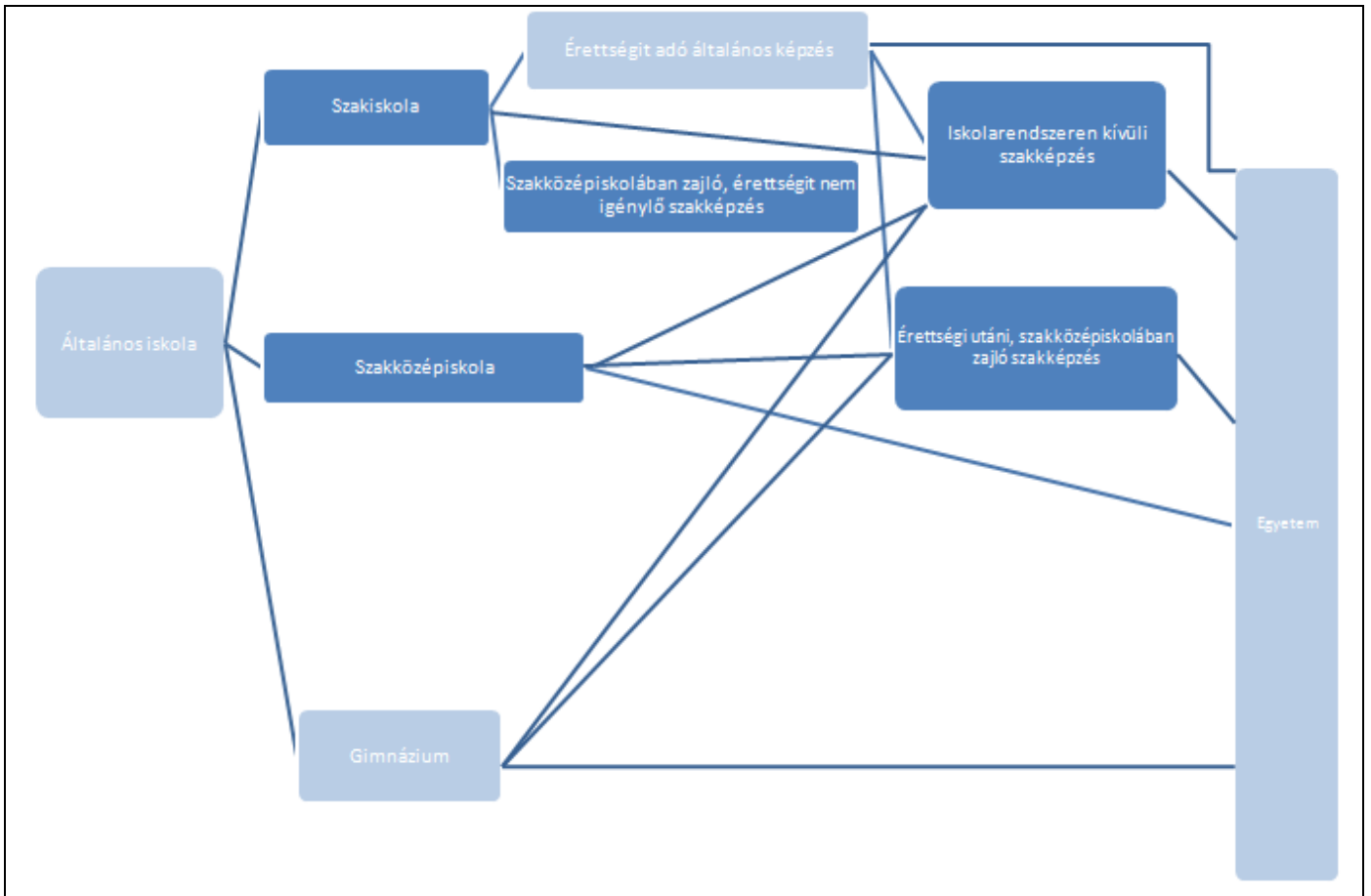
Az adatelemzés során tehát az derült ki, hogy a szakiskolai kibocsátás a továbbtanulás, az átképzés, a munkaerő-piacról történő – rövid, vagy hosszú távú – kilépés, valamint a szakmaváltás elterjedt gyakorlata miatt nem tekinthető közvetlenül tényleges munkaerő-piaci kínálatnak.

Azt tapasztaltuk, hogy a szakmaváltás, illetve a munkanélkülivé vagy inaktívvá válás jelentős mértékben függ a pályakezdek családi hátterétől és iskolai eredményeitől, emellett azt is fontos kiemelni, hogy az adatok szakmák, szakmacsoportok és megyék (régiók) szerint is jelentős eltérést mutatnak.

Ezért a kereslet és a kínálat összehasonlításán alapuló döntéshozatal továbbra sem hagyatkozhat kizárólag a szakiskolákban végzettek száma és a vállalatok által jelzett munkaerő-kereslet különbségeire. A megalapozott döntés szempontjából igen kívánatos lenne, ha figyelembe vennék a szakképzettek életpályájának sajátosságait is – melyeket leginkább egy követéses vizsgálat lenne képes feltárni –, így egy differenciáltabb előrejelző rendszer kiépítése lehetővé tenné a várható kereslet és a kínálat pontosabb illesztését.

Függelék

F1. ábra: A szakképzés tipikus útjai (feltételezve, hogy a diák elvégzi a megkezdett képzést)

Megjegyzés: a halványabb színek a nem szakképzésbe tartozó képzéseket jelölik

Forrás: KERESLET_TANULO_2010

F1. táblázat: Az kiemelten támogatott szakmák listája

Sorszám	Szakképesítés megnevezése	OKJ-kód (2008)	Szakmacsoport száma	Szakmacsoport megnevezése
1	Ács, állványozó	33582011000 0000	9	Építészet
2	Állattenyésztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	31521210010 3101	20	Mezőgazdaság
3	Ápolási asszisztens	33723011000 0000	1	Egészségügy
4	Ápoló	54723011000 0000	1	Egészségügy
5	Autóelektronikai műszerész	52525011000 0000	13	Közlekedés
6	Autószerelő	51525011000 0000	13	Közlekedés
7	Burkoló	33582031000 0000	9	Építészet
8	Bútorasztalos	33543011000 0000	11	Faipar
9	Csecsemő- és gyermekápoló	54723021000 0000	1	Egészségügy
10	Elektromechanikai műszerész	33521011000 0000	6	Elektrotechnika- elektronika
11	Elektronikai műszerész	33522010000 0000	6	Elektrotechnika- elektronika
12	Élelmiszer- és vegyiáru-eladó	31341020010 3102	17	Kereskedelem- marketing, üzleti adminisztráció
13	Energiahasznosító berendezés szerelője	31582100010 3101	5	Gépészet
14	Épület- és építménybádogos	31582071000 0000	9	Építészet
15	Erdészeti gépüzemeltető, gépkarbantartó	31521220010 3102	20	Mezőgazdaság
16	Festő, mázoló és tapétázó	33582041000 0000	9	Építészet
17	Gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő	31582110010 3102	5	Gépészet
18	Gépi forgácsoló	31521091000 0000	5	Gépészet
19	Géplakatos	31521101000 0000	5	Gépészet
20	Hegesztő	31521110000 0000	5	Gépészet
21	Húsipari termékgyártó	31541011000 0000	21	Élelmiszeripar
22	Hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó	33522020000 0000	5	Gépészet
23	Járműfényező	31525021000 0000	13	Közlekedés
24	Karosszerialakatos	31525031000 0000	13	Közlekedés
25	Kertészeti gépüzemeltető, gépkarbantartó	31521230010 3103	20	Mezőgazdaság
26	Kőműves	31582151000 0000	9	Építészet
27	Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	31582120010 3103	5	Gépészet
28	Mechatronikai műszerész	52523030000 0000	6	Elektrotechnika- elektronika

A táblázat a következő oldalon folytatódik

Sorszám	Szakképesítés megnevezése	OKJ-kód (2008)	Szakma- csoport száma	Szakmacsoport megnevezése
29	Mentőápoló	52723010000 0000	1	Egészségügy
30	Műszakicikk-eladó	33521080000 0000	17	Kereskedelem- marketing, üzleti adminisztráció
31	Növénytermesztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	31582170000 0000	20	Mezőgazdaság
32	Növénytermesztő és növényvédelmi technikus	54521050010 5402	20	Mezőgazdaság
33	Pék	33522041000 0000	21	Élelmiszeripar
34	Pék-cukrász	31341030010 3103	21	Élelmiszeripar
35	Ruházati eladó	31521240010 3104	17	Kereskedelem- marketing, üzleti adminisztráció
36	Szakács	54621050010 5402	18	Vendéglátás- idegenforgalom
37	Szerkezetlakatos	33541040000 0000	5	Gépészet
38	Szerszámkészítő	33541051000 0000	5	Gépészet
39	Szociális gondozó és ápoló	31341040010 3105	2	Szociális szolgáltatások
40	Tetőfedő	33811031000 0000	9	Építészet
41	Vegyipari gépésztechnikus	31521241000 0000	8	Vegyipar
42	Villanyszerelő	33521080000 0000	6	Elektrotechnika- elektronika
43	Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	52723010010 3302	5	Gépészet

Forrás: Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

F2. táblázat: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2009

	A válaszolók száma	Pontátlag
A szakiskola megfelelően felkészít az életre	2871	3,45
A szakiskola elvégzése időpocsékolás	2880	1,73
A szakiskola olyan tudást ad, ami hasznos a munkahelyén	2795	3,88
A szakiskola korszerűtlen, elavult szakmai tudást ad	2851	2,05
A képzőhelyen rendelkezésre állnak a képzéshez szükséges eszközök (gépek, anyagok)	2882	3,92
A szakiskolai tanároktól sokat tanult	2882	4,02
A szakiskolai tanárok lelkiismeretesen tanítottak	2882	3,98
A szakiskolában tanult szakma önmagában nem elegendő, szükség van mellette egy második szakmára is	2781	3,43

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: saját számítás

F3. táblázat: Vélemények a szakiskolai tanulmányokkal kapcsolatban (pontátlag), 2010

	A válaszolók száma	Pontátlag
A szakiskola megfelelően felkészít az életre	2901	3,62
A szakiskola olyan tudást ad, ami hasznos a munkahelyén	2842	3,92
A szakiskola korszerűtlen, elavult szakmai tudást ad	2882	2,15
A képzőhelyen rendelkezésre állnak a képzéshez szükséges eszközök (gépek, anyagok)	2901	4,09
A szakiskolai tanároktól sokat tanult	2906	4,14
A szakiskolai tanárok lelkiismeretesen tanítottak	2905	4,07
A szakiskolában tanult szakma önmagában nem elegendő, szükség van mellette egy második szakmára is	2835	3,51

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: saját számítás

F4. táblázat: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2009

	A válaszolók száma	Pontátlag
A gyakorlati képzőhelyen nagyon sokat tanult a szakmáról	2877	4,04
A gyakorlati képzőhelyen remek szakemberek dolgoztak	2871	4,08
A gyakorlati képzőhelyen korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgoztak	2872	3,88
A gyakorlati képzőhelyen megtanultakat ma is jól tudja használni	2806	4,01

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: saját számítás

F5. táblázat: Vélemények a gyakorlati képzőhelyről (pontátlag), 2010

	A válaszolók száma	Pontátlag
A gyakorlati képzőhelyen nagyon sokat tanult a szakmáról	2908	4,28
A gyakorlati képzőhelyen remek szakemberek dolgoztak	2909	4,3
A gyakorlati képzőhelyen korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgoztak	2907	4,18
A gyakorlati képzőhelyen megtanultakat ma is jól tudja használni	2856	4,28

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: saját számítás

F6. táblázat: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2009

	A válaszolók száma	Pontátlag
A szakmáját tisztelik az emberek	2717	3,56
A szakmája miatt az emberek lenéznek	2750	1,77
A szülei büszkék Önre, amiért ezt a szakmát választotta	2750	4,00
A szakmája miatt sosem kellett szégyenkeznie	2776	3,56
A szakmája miatt az emberek felnéznek Önre	2612	3,08
A szakmájával kiemelkedően jól lehet keresni	2709	2,79
Nem fizetik meg kellőképpen a szaktudását	2645	3,15
Más szakmákhoz viszonyítva alacsony a jövedelme	2503	3,11
A szakmájából nagyon nehezen lehet megélni	2622	2,95

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: saját számítás

F7. táblázat: Vélemények a szakmáról (pontátlag), 2010

	A válaszolók száma	Pontátlag
A szakmája miatt az emberek lenéznek	2847	1,45
A szülei büszkék Önre, amiért ezt a szakmát választotta	2832	4,14
A szakmája miatt sosem kellett szégyenkeznie	2873	3,84
A szakmája miatt az emberek felnéznek Önre	2700	3,12
A szakmájával kiemelkedően jól lehet keresni	2694	3,04
Nem fizetik meg kellőképpen a szaktudását	2637	3,14
Más szakmákhoz viszonyítva alacsony a jövedelme	2475	2,99
A szakmájából nagyon nehezen lehet megélni	2613	2,85

Megjegyzés: a megkérdezettek az állításokat 1-től 5-ig osztályozhatták, az 5-ös jelentette a teljes egyetértést, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet az állítással

Forrás: saját számítás

F8. táblázat: A vizsgált esetek szakmák és szakmacsoportok szerinti bontása, 2010

Szakma megnevezése	Gépészet	Elektrotechnika-elektro-nika	Vegyipar	Építészet	Faipar	Közlekedés	Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	Vendég-látás-idegen-forgalom	Élelmiszeripar	Összesen
Ács, állványozó	0	0	0	42	0	0	0	0	0	42
Asztalos, bútorasztalos	0	0	0	0	293	0	0	0	0	293
Autóelektronikai műszerész	0	0	0	0	0	91	0	0	0	91
Autószerelő	0	0	0	0	0	168	0	0	0	168
Burkoló	0	0	0	94	0	0	0	0	0	94
Elektromechanikai műszerész	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Elektronikai műszerész	0	15	0	0	0	0	0	0	0	15
Élelmiszer- és vegyiáru-eladó, kereskedő	0	0	0	0	0	0	338	0	0	338
Épület- és építménybádogos	0	0	0	7	0	0	0	0	0	7
Festő, mázó és tapétázó	0	0	0	204	0	0	0	0	0	204
Gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő	45	0	0	0	0	0	0	0	0	45
Gépi forgácsoló	20	0	0	0	0	0	0	0	0	20
Géplakatos	10	0	0	0	0	0	0	0	0	10
Hegesztő	65	0	0	0	0	0	0	0	0	65
Húsipari termékgyártó	0	0	0	0	0	0	0	0	51	51
Hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó	20	0	0	0	0	0	0	0	0	20
Járműfényező	0	0	0	0	0	82	0	0	0	82
Karosszérialakatos	0	0	0	0	0	201	0	0	0	201
Kőműves	0	0	0	168	0	0	0	0	0	168
Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	18	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Mechatronikai műszerész	0	14	0	0	0	0	0	0	0	14
Műszakicikk-eladó	0	0	0	0	0	0	44	0	0	44
Pék	0	0	0	0	0	0	0	0	51	51
Pék-cukrász	0	0	0	0	0	0	0	0	37	37
Ruházati eladó	0	0	0	0	0	0	81	0	0	81
Szakács	0	0	0	0	0	0	0	412	0	412
Szerkezetlakatos	52	0	0	0	0	0	0	0	0	52
Szerszámkészítő	12	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Tetőfedő	0	0	0	5	0	0	0	0	0	5
Vegyipari gépésztechnikus	0	0	12	0	0	0	0	0	0	12
Villanyszerelő	0	136	0	0	0	0	0	0	0	136
Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	104	0	0	0	0	0	0	0	0	104
Összesen	346	166	12	520	293	542	463	412	139	2893

Forrás: saját számítás

F9. táblázat: A szakmacsoportok összetétele – a vizsgált szakmák szakmacsoportonkénti száma, 2010

Szakmacsoport megnevezése	A vizsgált szakmák száma
Elektrotechnika-elektronika	4
Élelmiszeripar	3
Építészet	6
Faipar	1
Gépészet	9
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	3
Közlekedés	4
Vegyipar	1
Vendéglátás-idegenforgalom	1
Összesen	32

Forrás: saját számítás

Melléklet: az adatfelvétel kérdőíve

ISZIIR AZONOSÍTÓ

MEGYE KÓDJA:

--	--

PÁLYAKEZDŐ SZAKMUNKÁSOK A MUNKAERŐPIACON

A kérdőívvel olyan személyt kell megkérdezni, aki a 2008/9-es tanévben szakiskolában szakmát szerzett

SZAKISKOLA_2010

A válaszadás önkéntes!

Település neve: Budapest kerület:

--	--

*Kijelentem, hogy a kérdezés szabályainak megfelelően jártam el.
Az általam kezelt és felvett adatokat bizalmasan kezelem, azokat
csak a kutatásban illetékes személynek adom át,*

Kérdező aláírása:

[Kérdező neve]*

--	--	--

kérdező azonosítója

KÉRDEZÉS KEZDETE:

2010. hó nap óra perctől

1. Melyik évben született Ön?

19-ben

X –

2. **A KÉRDEZETT NEME: 1 – FÉRFI 2 – NŐ**

3. **Melyik településen lakik Ön jelenleg?**

ÍRJA LE, UTÁNA KÓDOLJA IS!

1 – Budapesten 2 – más városban 3 – községben

4. **Szülei ugyanezen a településen élnek? (Ha szülei külön élnek, akkor annak a szülőnek a lakóhelye számít, akivel a legtovább élt együtt!)**

1 – igen → 2 – nem 9 – NT

5. **Melyik településen laknak a szülei? (Ha szülei külön élnek, akkor annak a szülőnek a lakóhelyét mondja meg, akivel a legtovább élt együtt!)**

ÍRJA LE, UTÁNA KÓDOLJA IS!

0 – nem ismeri a szüleit vagy nem tudja, hogy hol élnek 3 – községben
1 – Budapesten 4 – külföldön
2 – más városban X –

6. **Apjának (gondviselőjének) mi a legmagasabb iskolai végzettsége?**

- 1 – 8 általánosnál kevesebb
- 2 – 8 általános
- 3 – szakmunkásképző
- 4 – szakközépiskola, technikum
- 5 – gimnázium
- 6 – főiskola vagy egyetem
- 9 – NEM TUDJA

7. **Apjának (gondviselőjének) jelenleg van-e foglalkozása, és ha igen, milyen foglalkozása van?**

dolgozik:

1 – önálló vagy vállalkozó, saját vállalkozásában alkalmazott

alkalmazottként dolgozik:

- 2 – vezető beosztásban
- 3 – beosztott értelmiségi
- 4 – irodai alkalmazott (nem fizikai munkát végez)
- 5 – szakmunkás
- 6 – segéd/betanított munkás

7 – alkalmi munkákat végez, nincs állandó munkahelye

nem dolgozik:

- 8 – munkanélküli
- 9 – más okból nem dolgozik (pl. nyugdíjas)
- 10 – egyéb:

11 – már nem él

99 – NEM TUDJA

8. Van-e valamilyen szakképesítése az apjának (gondviselőjének)?

1 – van 2 – nincs 9 – NEM TUDJA

↳ **8.a.** Milyen szakképesítése van? A szakma megnevezése:

99 – NEM TUDJA

9. Milyen tanulmányi átlaggal fejezte be Ön az általános iskolát?

..... ,
 egész tized

9 – NEM TUDJA 9 – NEM TUDJA

10. Milyen képzési típusra jelentkezett az általános iskola befejezésekor első, második és harmadik helyen?

	Képzési típus KARIKÁZZA BE A MEGFELELŐ SZÁMOT!
1. helyen	1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium
2. helyen	1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium
3. helyen	1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium

11. Hányadik helyre vették fel?

1 – első helyre 2 – második helyre 3 – harmadik helyre

12. Sorolja fel, azokat a középiskolákat ahova az általános iskola befejezésétől kezdve a szakiskola tavalyi elvégzéséig járt! Kezdjük a legelsővel!

MIUTÁN VÁLASZOLT: Járt másik középiskolába is, vagy tanult ugyanitt másik szakmát is?

Milyen típusú iskola volt ez?	Hány évfolyamot végzett el itt sikeresen?	Milyen szakmát tanult itt, illetve milyen szakirányra járt? ÍRJA BE!	Milyen végzettséget szerzett?	Melyik évben szerezte?
1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnáziumévfolyamot 0 – egyet sem	0 – nem tanult szakmát	1 – szakmunkás bizonyítványt 2 – érettségi bizonyítványt 3 – mindkettőt 4 – egyiket sem: abbahagyta a képzéstévben
1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnáziumévfolyamot 0 – egyet sem	0 – nem tanult szakmát	1 – szakmunkás bizonyítványt 2 – érettségi bizonyítványt 3 – mindkettőt 4 – egyiket sem: abbahagyta a képzéstévben
1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnáziumévfolyamot 0 – egyet sem	0 – nem tanult szakmát	1 – szakmunkás bizonyítványt 2 – érettségi bizonyítványt 3 – mindkettőt 4 – egyiket sem: abbahagyta a képzéstévben

13. Milyen tanulmányi átlaggal zárta az utolsó szakiskolai évét (2008/9-es tanév)?

..... ,
egész tized
9 – NEM TUDJA 9 – NEM TUDJA

A továbbiakban ezzel a képzéssel kapcsolatban kérdezem, amit 2009-ben fejezett be.

14. Próbálkozott-e a szakiskolából gimnáziumba vagy szakközépiskolába, illetve technikumba átkerülni?

1 – igen 2 – nem

15. Ön olyan szakmát tanult itt, amivel később is szívesen foglalkozna?

1 – igen 2 – nem

↳ **15.a.** Melyik az a szakma, amivel később szívesebben foglalkozna?

A szakma neve:

9 – NEM TUDJA

16. Ha újból szakmát és iskolát kellene választania, hogyan döntene?

- 1 – Ugyanezt a szakmát és iskolát választaná,
- 2 – ezt a szakmát, de más iskolát választana,
- 3 – más szakmát, de ezt az iskolát választaná,
- 4 – más szakmát és más iskolát választana, vagy
- 5 – nem tudja hogyan döntene?

17. HA VAN ÉRETTSÉGIJE (12. kérdés)

Érettségi után felvételizett-e egyetemre, főiskolára vagy technikumba?

- 1 – Igen, és fel is vették,
- 2 – igen, de nem vették fel vagy
- 3 – nem felvételizett?

MINDENKITŐL!

18. Szeretne-e később még tovább tanulni?

1 – igen 2 – nem 9 – NEM TUDJA

↳ **18.a.** Hol szeretne tovább tanulni?

- 1 – gimnáziumban
- 2 – szakközépiskolában, technikumban
- 3 – szakiskolában
- 4 – főiskolán vagy egyetemen

TÖBB VÁLASZ LEHET!

5 – egyéb helyen:
6 – NEM TUDJA

19. A magyaron kívül van-e olyan nyelv, amin meg tudja magát értetni?

1 – van 2 – nincs

↳ 19.a. **Milyen nyelven tudja megértetni magát?**

TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 1 – angol 5 – orosz
 2 – német 6 – olasz
 3 – francia 7 – egyéb nyelven, éspedig:
 4 – spanyol

20. Most a szakiskolai képzéssel kapcsolatban kérdezem (amit 2009-ben fejezett be). Milyen tényezők játszottak szerepet a szakmája kiválasztásában?

	igen	nem	NT	
a. tehetséget érzett ehhez a szakmához	1	2	9	X
b. iskolai eredménye ezt tette lehetővé	1	2	9	X
c. ezt ismerte eléggé	1	2	9	X
d. nem volt más lehetősége	1	2	9	X
e. szülei tanácsolták	1	2	9	X
f. tanárai tanácsolták	1	2	9	X
g. a pályaválasztási tanácsadó javasolta	1	2	9	X
h. hirdetésre jelentkezett	1	2	9	X
i. ez látszott biztos megélhetésnek	1	2	9	X
j. barátja, ismerőse példájától kapott kedvet	1	2	9	X
k. így nem volt probléma, hogy hol lakjon, amíg tanul	1	2	9	X
l. a választott iskolában nem volt más lehetősége	1	2	9	X
m. egyéb ok, éspedig:	1	2	9	X

21. A következő kijelentésekkel mennyire ért vagy nem ért egyet? Az 5-ös jelentse: teljes mértékben, az 1-es azt, hogy egyáltalán nem!

	teljes mértékben ↔ egyáltalán nem					NT	
	5	4	3	2	1		
a) A szakiskola megfelelően felkészít az életre.	5	4	3	2	1	9	X
c) A szakiskola olyan tudást ad, ami hasznos a munkahelyén.	5	4	3	2	1	9	X
d) A szakiskola korszerűtlen, elavult szakmai tudást ad.	5	4	3	2	1	9	X
e) A képzőhelyen rendelkezésre állnak a képzéshez szükséges eszközök (gépek, anyagok).	5	4	3	2	1	9	X
f) A szakiskolai tanároktól sokat tanult.	5	4	3	2	1	9	X
g) A szakiskolai tanárok lelkiismeretesen tanítottak.	5	4	3	2	1	9	X
h) A szakiskolában tanult szakma önmagában nem elegendő, szükség van mellette egy második szakmára is.	5	4	3	2	1	9	X

22. Milyennek ítéli meg az elméleti és a gyakorlati oktatás egymáshoz viszonyított arányát:

- 1 – a szakiskolában túl sok volt az elméleti oktatás,
 2 – túl sok volt a gyakorlati oktatás, vagy
 3 – az elméleti és a gyakorlati oktatás aránya megfelelő?

9 – NEM TUDJA

23. Mennyi volt a gyakorlati képzés havi óraszám az utolsó tanévben?

..... óra/ hónap

180 ÓRÁNÁL NEM LEHET TÖBB!

999 – NEM TUDJA

24. A szakiskolai tanulmányai során hova járt gyakorlati képzésre az utolsó tanévben?

- 1 – Csak az iskolai tanműhelybe, → 26 - RA
 2 – csak iskolán kívülre, vagy
 3 – részben az iskolai tanműhelybe, részben az iskolán kívülre?

9 – NEM TUDJA

25. Melyik cégnél dolgozott a gyakorlati képzés során?

a. Az cég neve:

b. A cég települése:

Budapesten
kerület:

999 – NEM TUDJA

26. Szeretnénk megismerni a véleményét a gyakorlati képzőhellyel kapcsolatban. Ha járt külső helyszínre az utolsó évben, akkor a külső helyszínre vonatkozóan válaszoljon, ha nem járt, akkor az iskolaira! **Az 5-ös jelentse, hogy teljes mértékben egyetért a következő kijelentésekkel, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet velük. Természetesen a közbülső osztályzatokat is használhatja!**

	teljes mértékben ← → egyáltalán nem					NEM TUDJA
	5	4	3	2	1	
a. A gyakorlati képzőhelyen nagyon sokat tanult a szakmáról.	5	4	3	2	1	9
b. A gyakorlati képzőhelyen remek szakemberek dolgoztak.	5	4	3	2	1	9
c. A gyakorlati képzőhelyen korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgoztak.	5	4	3	2	1	9
d. A gyakorlati képzőhelyen megtanultakat ma is jól tudja használni.	5	4	3	2	1	9

27. Most a tavaly szerzett szakmáját értékelje. Iskolai osztályzatokkal mondja meg, hogy mennyire ért vagy nem ért egyet a következő kijelentésekkel. Az 5-ös jelentse azt, hogy teljes mértékben egyetért, az 1-es, hogy egyáltalán nem.

	teljes mértékben ←————→ egyáltalán nem					NEM TUDJA
	5	4	3	2	1	
b. A szakmája miatt az emberek lenéznek.	5	4	3	2	1	9
c. A szülei büszkék Önre, amiért ezt a szakmát választotta.	5	4	3	2	1	9
d. A szakmája miatt sosem kellett szégyenkeznie.	5	4	3	2	1	9
e. A szakmája miatt az emberek felnéznek Önre.	5	4	3	2	1	9
f. A szakmájával kiemelkedően jól lehet keresni.	5	4	3	2	1	9
g. Nem fizetik meg kellőképpen a szaktudását.	5	4	3	2	1	9
h. Más szakmákhoz viszonyítva alacsony a jövedelme.	5	4	3	2	1	9
i. A szakmájából nagyon nehezen lehet megélni.	5	4	3	2	1	9

MINDENKITŐL!

28. Ön jelenleg...

- 1 – alkalmazott,
- 2 – vállalkozó,
- 3 – alkalmi munkás,
- 4 – munkanélküli, vagy
- 5 – tanuló?

- 6 – egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)
- 9 – NEM TUDJA

29. HA ALKALMAZOTT (előző kérdés 1-es kód)

Milyen munkaszerződése van Önnek?

- 1 – Határozatlan idejű,
- 2 – határozott idejű, vagy
- 3 – megbízási szerződéssel foglalkoztatják?

- 9 – NEM TUDJA

30.-31. HA TANULÓ (28. kérdés 5-ös kód)

30. Hol tanul jelenleg?

- 1 – Gimnáziumban,
- 2 – szakközépiskolában, technikumban,
- 3 – szakiskolában, vagy
- 4 – egyetemen?

- 5 – iskolarendszeren kívüli (OKJ-s) képzés
- 6 – egyéb képzés, éspedig:
- X –

31. Milyen szakmát fog szerezni?

ÍRJA LE!

- _____
- 0 – nem szerez szakmát
 - 9 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!

32. Összesen hány munkahelye volt eddig? A gyakorlati képzés ideje alatt végzett munkát ne számítsa bele!

_____ munkahelye

- 0 – még nem dolgozott →
- 9 – NEM TUDJA

33. És hány munkahelye volt a 2008/9-es tanév vége óta?

_____ munkahelye

- 0 – a 2008/9-es tanév vége óta nem dolgozott
- 9 – NEM TUDJA

34. Kérem, válaszoljon meg néhány kérdést azokkal a munkahelyeivel kapcsolatban, amelyeken a 2008/9-es tanév vége óta dolgozott!

	Járt ehhez a céghez gyakorlati képzésre?		Munkába állás ideje (év, hónap) DÁTUM	Abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett? 1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Mennyi (volt) a havi nettó bére? Ha órabéres havi 180 órával számoljon!	Hány órás (volt) a munkaidő?	Meddig dolgozott ezen a munkahelyen? DÁTUM
	igen	nem					
a.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 – NEM TUDJA
b.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
c.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
d.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
e.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
f.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA

35. Hogyan találta jelenlegi munkáját?

TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 1 – családtagok, ismerősök segítségével
- 2 – tanulószerveződés alapján
- 3 – újsághirdetés útján
- 4 – internetes állasközvetítő útján
- 5 – munkaügyi központ/kirendeltség segítségével
- 6 – egyéb módon, és pedíg:
- 9 – NEM TUDJA

36. Mielőtt elhelyezkedett a jelenlegi munkahelyén, mennyi ideig keresett állást?

- hónapig
- 88 – kevesebb mint 1 hónapig
- 99 – NEM TUDJA

37. Szeretnénk megtudni, hogy mennyire elégedett a jelenlegi munkahelyével. Iskolai osztályzatokkal válaszoljon. Az 5-ös jelentse azt, hogy nagyon elégedett, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem elégedett vele. (Természetesen a közbülső osztályzatokat is használhatja.)

Tehát mennyire elégedett ...

	←————→					NT	
	nagyon elégedett				egyáltalán nem		
a. a jelenlegi munkakörével?	5	4	3	2	1	9	X
b. a munkaidővel, műszakbeosztással: azzal, hogy mikor és hány órát kell dolgoznia?	5	4	3	2	1	9	X
c. a munkavégzés körülményeivel, a berendezések, gépek stb. állapotával?	5	4	3	2	1	9	X
d. a munkatársaival?	5	4	3	2	1	9	X
e. a fizetésével?	5	4	3	2	1	9	X
f. a továbblépési lehetőségekkel?	5	4	3	2	1	9	X

38. Munkavégzésében mennyire veszi hasznát annak, amit a szakiskolában tanult?

- 1 – Egyáltalán nem,
- 2 – csak a kisebb részének,
- 3 – kb. a felének,
- 4 – a nagyobb részének hasznát veszi, vagy
- 5 – szinte mindennek hasznát veszi, amit a szakiskolában tanult?
- 9 – NEM TUDJA

39. Mi az, amit itt a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát?

RÉSZLETESEN ÍRJA LE!

- 0 – nem volt ilyen
- 9 – NEM TUDJA

40. Ön ugyanazon a településen dolgozik, ahol lakik is?

1 – igen → 2 – nem

41. Általában mennyi ideig tart amíg a lakóhelyéről a munkahelyére ér?

A bejárás órát és percet vesz igénybe

9 – NEM TUDJA 99 – NEM TUDJA

42. Kb. hány kilométerre lakik a munkahelyétől?

..... kilométerre

999 – NEM TUDJA

43. Hogyan jár be a munkahelyére?

01 – saját autóval

02 – családtagja, munkatársa viszi be autóval

03 – helyi tömegközlekedési eszközzel

04 – távolsági busszal

05 – vonattal

06 – kerékpárral

07 – motorral

08 – gyalog

09 – egyéb eszközzel

44. Tervezi-e, hogy a következő fél évben munkahelyet vált?

1 – igen 2 – nem → ← 9 – NEM TUDJA

45. Miért szeretne munkahelyet váltani?

9 – NEM TUDJA

46. Elhelyezkedne-e a mostani bérénel valamivel alacsonyabb összegért is?

1 – Igen,

2 – nem, legalább ugyanennyit szeretne kapni,

3 – a jelenleginél többet szeretne kapni. → **46.a. Hány ezer forinttal szeretne többet kézhez kapni?**

9 – NEM TUDJA

.....ezer Ft-tal

99 – NEM TUDJA

X – NEM VÁLASZOL

47. Milyen állást keres?...

1 – Olyat, ahol abban a szakmában dolgozhat, amit 2009-ben szerzett, vagy

2 – olyat, ahol másik szakmában kell dolgoznia?

9 – NEM TUDJA

48. HA MÁŠ SZAKMÁBAN DOLGOZNA (előző kérdés 2-es kód)

Milyen szakmára gondol?

ÍRJA LE! TÖBB VÁLASZ LEHET

9 – NEM TUDJA → **48.a.** Mégis: inkább fizikai vagy inkább nem fizikai munkát szeretne végezni?

- 1 – inkább fizikai
- 2 – inkább nem fizikai
- 3 – mindegy
- 9 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!**49. Milyen feltételekkel lenne hajlandó egy távoli, magyarországi városba költözni akkor, ha ott jobb álláslehetőséghez jutna, mint lakóhelye környékén?**ÍRJA LE, UTÁNA KÓDOLJA!
TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 0 – nem költözne semmilyen feltétellel
- 1 – ha a munkaadó biztosítana szállást
- 3 – ha rokonoknál, ismerősöknél tudna lakni
- 4 – ha magasabb lenne a fizetése → **49.a.** Hány ezer forinttal szeretne többet kézhez kapni?
- 5 – egyéb válasz
- 9 – NEM TUDJA

.....ezer Ft-tal
99 – NEM TUDJA X – NEM VÁLASZOL**50. A saját pályája, karrierje szempontjából nagyon szükségesnek tartja, inkább szükségesnek, inkább szükségtelennek, vagy teljesen szükségtelennek tartja azt, ...**

	nagyon szükséges	inkább szükséges	inkább szükségtelen	teljesen szükségtelen	NEM TUDJA
a. hogy szakmai továbbképzéseken vegyen részt?	4	3	2	1	9
b. hogy jobban beszéljen idegen nyelveken?	4	3	2	1	9
c. hogy jobban értsen a számítógéphez?	4	3	2	1	9
d. HA NINCS ÉRETTSÉGIJE: hogy leérettségizzen?	4	3	2	1	9
e. hogy felsőoktatási intézményben tanuljon?	4	3	2	1	9

51. Köszönjük válaszait! Van kifogása az ellen, hogy egy év múlva ismét megkeressük Önt kérdőívünkkel?

1 – van, jövőre nem kíván válaszolni

2 – nincs —————> Kérem, adja meg elérhetőségeit, hogy jövőre ismét megkereshessük önt!

a. **Neve:**

b. Címe

--	--	--	--

irányítószám

település neve

utca, tér stb.

hászám

c. **Telefonszáma:** d. **E-mail címe:**

Köszönjük, hogy válaszaival segítette munkánkat!

KÉRDEZÉS VÉGE: óra perc